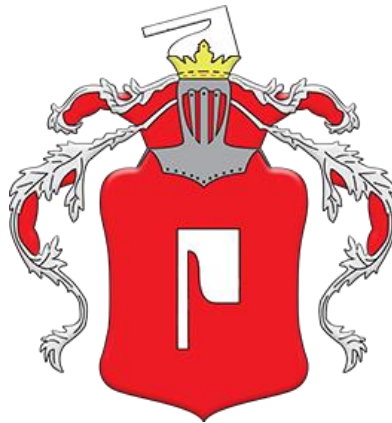

*Załącznik do Uchwały Nr XXXVII/271/2022
Rady Gminy Żegocina
z dnia 23.02.2022 r.*

Strategia Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030

Luty 2022

INICJATYWAŁOKALNA.PL
SP. Z O.O.

Opracowano przy współpracy z firmą

InicjatywaLokalna.pl sp. z o.o

ul. Sienkiewicza 78, 25-501 Kielce

tel. 507 048 678; 041 343 01 24

e-mail: biuro@InicjatywaLokalna.pl

www.InicjatywaLokalna.eu

Spis treści

Wstęp.....	5
1. Część wprowadzająca	7
1.1. Strategia jako instrument kreowania polityki rozwoju.....	7
1.2. Metodologia prac nad Strategią	8
2. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.....	10
2.1. Analiza SWOT	10
2.2. Wnioski.....	13
2.3. Drzewo problemów	17
3. Część programowa.....	19
3.1. Wizja, misja, cele.....	19
3.2. Plan operacyjny rozwoju	21
3.2.2. Szacunkowe ramy finansowe i potencjalne źródła finansowania	42
3.3. Ocena spójności celów strategicznych z dokumentami wyższego rzędu.....	51
4. Wymiar przestrzenny polityki rozwoju – podejście zintegrowane w strategii rozwoju ...	69
4.1. Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	70
4.2. Obszary strategicznej interwencji wraz z zakresem planowanych działań	82
4.4.1 Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa i inne ponadlokalne	82
4.4.2 Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano	84
5. System realizacji Strategii Rozwoju	86
5.1. Wdrażanie i monitoring Strategii Rozwoju	86
5.2. Ewaluacja i aktualizacja Strategii Rozwoju	96
5.3. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	97
6. Podsumowanie konsultacji społecznych i procesu opiniowania dokumentu przez Zarząd Województwa.....	100

7. Mechanizmy włączenia mieszkańców w proces przygotowania, realizacji i oceny strategii – partycypacja społeczna.....	103
8. Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko – wpływ zadań na środowisko	106
Spis schematów	108
Spis tabel	108
Spis map	108

Wstęp

Zarządzanie gminą wiąże się z podejmowaniem szeregu działań i decyzji ważnych dla lokalnej społeczności. Aby efektywnie zarządzać gminą, potrzebny jest wieloletni plan, który będzie wskazywać kierunki jej dalszego rozwoju. Działania właściwe ze strategicznego punktu widzenia mają większe znaczenie niż działania nastawione na przynoszenie natychmiastowych efektów. Zarządzanie strategiczne jest procesem zarządzania nastawionym na formułowanie i wdrażanie Strategii, które ma na celu sprzyjanie wyższemu stopniowi zgodności organizacji, w tym wypadku gminy, z jej otoczeniem zewnętrznym oraz zachowaniem spójności wewnętrznej, a co za tym idzie – osiągnięciem przyjętych celów strategicznych.

Niniejszy dokument stanowi strategię rozwoju gminy w rozumieniu *Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.). W dniu 13 listopada 2020 r. wszedł w życie nowy pakiet przepisów dotyczących polityki rozwoju – *Ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1378), której celem jest realizacja postanowień *Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)* w zakresie konsolidacji systemu zarządzania rozwojem Polski i etapowego wprowadzania systemu zintegrowanych strategii (krajowej, wojewódzkiej, gminnej i ewentualnie ponadlokalnej, sporządzanej dla grupy sąsiadujących lub powiązanych ze sobą funkcjonalnie gmin). Poza integracją strategii rozwoju na różnych poziomach administracji, celem nowelizacji przepisów była także integracja w dokumentach strategicznych wymiaru społecznego i gospodarczego z przestrzennym. Dzięki tym zmianom strategia rozwoju gminy, po raz pierwszy w polskim ustawodawstwie, zyskała podstawę prawną (ustawa o samorządzie gminnym), która określa też konkretny zakres i procedurę sporządzania strategii.

Niniejszy dokument stanowi także strategię terytorialną w myśl Artykułu 29 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.¹. Strategia terytorialna może być podstawą realizacji IIT (Inne Narzędzie Terytorialne) i powinna zawierać takie elementy jak:

- obszar geograficzny, którego dotyczy (w tym przypadku obszar Gminy Żegocina);

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej

- analiza potrzeb rozwojowych i potencjału danego obszaru, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych – na potrzeby niniejszej Strategii opracowano *Diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Żegocina*, której syntezę zawarto w niniejszym dokumencie. Na podstawie diagnozy określono największe problemy i potrzeby rozwojowe, a także potencjały, które należy wykorzystać (wnioski z Diagnozy, analiza SWOT, drzewo problemów);
- opis zintegrowanego podejścia służącego zaspokojeniu zidentyfikowanych potrzeb rozwojowych i wykorzystaniu potencjału danego obszaru – w Strategii określono projekty strategiczne o charakterze zintegrowanym oraz zadania ogólne, których realizacja pomoże w osiągnięciu założonych celów;
- opis udziału partnerów w przygotowaniu strategii i jej realizacji – w niniejszym dokumencie szeroko opisano partycypację społeczną, udział mieszkańców w tworzeniu strategii, a także określono system realizacji strategii, w tym sposoby udziału mieszkańców i ewentualnych partnerów w monitorowaniu i ewaluacji strategii.

Projekt uznaje się za zintegrowany sam w sobie, jeśli spełnia co najmniej jeden z następujących warunków²:

- projekt obejmuje różne sektory (takie jak sektor społeczny, gospodarczy i środowiskowy),
- projekt obejmuje różne terytoria administracyjne (np. gminy);
- projekt obejmuje kilka rodzajów interesariuszy (władze publiczne, podmioty prywatne, organizacje pozarządowe).

Każdy z projektów strategicznych niniejszej Strategii spełnia co najmniej jeden ze wskazanych wyżej warunków. Projekty te są przekrojowe, składające się z wielu elementów i rozwiązujące problemy kompleksowo, w różnych sferach, dodatkowo często realizowane będą nie tylko przez samorząd gminy ale też inne podmioty oraz kierowane będą do różnych interesariuszy.

Strategia Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030 stanowi, od chwili jej przyjęcia, podstawowy i najważniejszy dokument samorządu lokalnego, kierujący wytyczne dla dokumentów wdrożeniowych i planowania przestrzennego. Określa ona główne obszary, cele i kierunki polityki rozwoju gminy oraz stanowi punkt wyjścia do przygotowania pozostałych lokalnych dokumentów strategicznych i planistycznych.

² Dokument Roboczy Służb Komisji, *Wyniki, monitorowanie i ewaluacja Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności oraz Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji w latach 2021-2027*, Bruksela, 8.07.2021 r. SWD(2021) 198 final.

1. Część wprowadzająca

1.1. Strategia jako instrument kreowania polityki rozwoju

Strategia Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030 (Strategia) stanowi odpowiedź samorządu gminnego na zmieniającą się sytuację społeczno-gospodarczą, wymagającą nowego spojrzenia na posiadane aspiracje, zasoby i perspektywy rozwoju gminy. Jej celem jest kierunkowanie polityki rozwoju gminy.

W Strategii zaprezentowana została wizja, misja oraz cele strategiczne i szczegółowe, przewidziane do realizacji we wskazanym okresie jej obowiązywania, wraz ze wskaźnikami ich osiągnięcia. Wyróżniono również działania priorytetowe, które należy podjąć, aby osiągnąć wyznaczone cele. W ramach działań przedstawiono konkretne zadania, a po przeprowadzeniu hierarchizacji planowanych przedsięwzięć wskazano konkretne i uszczegółowione projekty strategiczne, najważniejsze i najpilniejsze do realizacji na obszarze gminy we wskazanym okresie – przedstawiono dla nich ramy finansowe oraz plan finansowania. Proces tworzenia Strategii umożliwiał partycypację mieszkańców i innych interesariuszy w „grze o rozwój”, już od etapu analiz i diagnozy stanu sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy. Strategia zawiera również obligatoryjne elementy, zdefiniowane nowelizacją przepisów (model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie, obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa oraz fakultatywnie obszary strategicznej interwencji dla gminy).

Do tej pory strategię gminy były opracowywane zgodnie z ogólnie przyjętymi standardami oraz przy zachowaniu spójności z wytycznymi dokumentów nadrzędnych. Obecna Strategia stanowi instrument pozyskiwania środków zewnętrznych, a jednocześnie pełnoprawną strategię rozwoju, stanowiącą element zintegrowanego systemu zarządzania rozwojem kraju.

1.2. Metodologia prac nad Strategią

Opracowanie *Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030* było okazją do przeprowadzenia otwartych rozmów z przedstawicielami różnych środowisk gminnych. Dyskusje obejmowały analizę obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej gminy oraz możliwości jej dalszego rozwoju. Efektem prowadzonych rozmów było uzyskanie odpowiedzi na pytania: „dokąd zmierzamy?”, „co chcemy osiągnąć?” oraz „w jaki sposób chcemy to osiągnąć?”. Dało to podstawy do skonstruowania dokumentu, który ma służyć wszystkim mieszkańcom gminy.

Proces prac związanych z przygotowaniem, opracowaniem i wdrożeniem Strategii rozpoczęto w II kwartale 2021 r. Duże znaczenie i wpływ na ostateczny kształt dokumentu miały działania partycypacyjne i udział interesariuszy w pracach nad dokumentem (opisane szerzej w rozdziale 7 *Mechanizmy włączenia mieszkańców w proces przygotowania, realizacji i oceny strategii – partycypacja społeczna*).

Prace nad dokumentem Strategii opierały się na wykorzystaniu szeregu wzajemnie uzupełniających się metod prac analitycznych i partycypacyjnych, do których należały:

- analiza danych zastanych (w tym analiza trendów / tendencji społeczno-gospodarczych i przestrzennych zachodzących w gminie i jej otoczeniu w ostatnich latach wraz z określeniem konsekwencji i wyzwań rozwojowych),
- badania ankietowe wśród mieszkańców,
- analizy strategiczne,
- spotkania warsztatowe przedstawicieli Urzędu Gminy Żegocina oraz Rady Gminy,
- spotkania informacyjne, warsztatowe i konsultacyjne z przedstawicielami samorządu lokalnego, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi, mieszkańcami.

Podstawą założeń Strategii jest *Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Żegocina* (Diagnoza), w której przedstawiono pogłębioną analizę społeczno-gospodarczą i przestrzenno-środowiskową gminy. Strategia powstała w oparciu o Diagnozę, a także na podstawie wniosków zgłoszonych podczas konsultacji społecznych oraz warsztatów organizowanych w trakcie procesu jej tworzenia. Po zebraniu i przeanalizowaniu wszystkich danych, opracowano Projekt 1.0 *Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030*, który został poddany konsultacjom społecznym.

Do głównych materiałów źródłowych, stanowiących materiał analityczny i podstawę opracowania Strategii (a wcześniej również Diagnozy), należą:

- dane Głównego Urzędu Statystycznego,
- dane i informacje pozyskane z samorządu gminy i jednostek mu podległych,
- treści udostępniane na oficjalnych stronach internetowych instytucji i podmiotów cytowanych w Diagnozie i Strategii,
- dane publikowane na serwisach Związku Miast Polskich (Monitor Rozwoju Lokalnego, System Analiz Samorządowych),
- wnioski z badań ankietowych,
- wnioski zebrane na podstawie przekazanych przez podmioty fiszek projektowych,
- wnioski z dyskusji podczas spotkań informacyjnych i warsztatów grupowych,
- inne dokumenty strategiczne gminy i ponadlokalne, a także publikowane raporty i opracowania eksperckie.

Proces prac związanych z przygotowaniem, opracowaniem i wdrożeniem Strategii ma charakter partycypacyjny.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej

2.1. Analiza SWOT

Analiza SWOT to jedno z najpopularniejszych i najskuteczniejszych narzędzi analitycznych, wykorzystywanych we wszystkich obszarach planowania strategicznego. Jej nazwa pochodzi od akronimów angielskich słów *Strengths* (mocne strony), *Weaknesses* (słabe strony), *Opportunities* (szanse) i *Threats* (zagrożenia). Polega ona na zidentyfikowaniu wymienionych wyżej czterech grup czynników, dzięki czemu można je odpowiednio wykorzystać w procesie zaplanowanego rozwoju lub zniwelować skutki ich negatywnego wpływu. Dzięki tej metodzie można również pogrupować czynniki na pozytywne (mocne strony i szanse) oraz negatywne (słabe strony i zagrożenia). Często dzieli się je również na czynniki wewnętrzne (opisujące mocne i słabe strony danej jednostki) oraz czynniki zewnętrzne (czyli szanse i zagrożenia wynikające z jej mikro- i makrootoczenia). Czynniki wewnętrzne (mocne i słabe strony) są zależne m.in. od władz lokalnych i lokalnej społeczności, natomiast czynniki zewnętrzne (szanse i zagrożenia), należące do otoczenia bliższego i dalszego, są niezależne od władz danej jednostki, a także jej mieszkańców.

Tabela 1 Schemat analizy SWOT

S	<i>Strengths</i>	Silne strony, atuty, zalety	ZASOBY
W	<i>Weaknesses</i>	Słabe strony, słabości, wady	
O	<i>Opportunities</i>	Szanse, możliwości, okazje	OTOCZENIE
T	<i>Threats</i>	Zagrożenia, trudności	

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 2 Analiza SWOT Gminy Żegocina

MOCNE STRONY		SŁABE STRONY	
1.	Wzrost liczby mieszkańców – dodatni przyrost naturalny.	1.	Ujemny wskaźnik salda migracji na 1 000 mieszkańców, gorszy niż w województwie i kraju.
2.	Korzystna struktura piramidy wieku i płci.	2.	Niekorzystny stan lokalnej gospodarki (emigracja zarobkowa, brak dużych zakładów pracy, niewielka liczba terenów inwestycyjnych).
3.	Wskaźnik ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym niższy niż w województwie i kraju.	3.	Niski stopień zdywersyfikowania gałęzi gospodarki – niewielkie różnicowanie oferty usługowej na lokalnym rynku pracy, niewystarczająca liczba i atrakcyjność ofert pracy.
4.	Korzystne położenie gminy umożliwiające łatwy dojazd do dużych miast, takich jak np. Bochnia, Kraków, Tarnów.	4.	Niedobory w systemie podnoszenia i zmiany kwalifikacji zawodowych przez mieszkańców.
5.	Dobrze rozwinięta branża sadownicza i przemysł drzewny.		
6.	Wskaźniki jednostek i podmiotów nowo zarejestrowanych na 10 tys. ludności wyższe niż w kraju.		

7. Systematyczny wzrost i wysoki udział dochodów ogółem gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca. 8. Malejący udział % bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, niższy niż w województwie i kraju. 9. Udział % podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON, niższy niż województwie i kraju. 10. Wysoki udział mieszkańców z dostępem do instalacji gazowej. 11. Znaczna ilość obiektów dziedzictwa kulturowego (m.in.: kościół zabytkowy w Rozdzielu, najstarszy w Polsce nagrobek chłopski w Żegocinie, Dwór w Łącku Górnej). 12. Wskaźnik pozwoleń wydanych na budowę i zgłoszeń budowy z projektem budowlanym na 10 tys. ludności wyższy niż w województwie i kraju. 13. Wystarczająco rozwinięta baza noclegowa (hotele, schroniska turystyczne, gospodarstwa agroturystyczne). 14. Wskaźnik rozwoju wymiar społeczny – w 4 z 5 obszarów wyższy niż średnia w grupach porównawczych. 15. Wskaźnik rozwoju wymiar środowiskowy – we wszystkich obszarach wyższy niż średnia w grupach porównawczych. 16. Czyste powietrze, niski stopień zanieczyszczenia środowiska naturalnego. 17. Bogactwo walorów przyrodniczych. Usytuowanie gminy na styku Pogórza Wiśnickiego i Beskidu Wyspowego – walory krajobrazowe, specyficzny mikroklimat, bogata fauna i flora. 18. Rosnąca liczba podpisanych umów/ decyzji o dofinansowanie projektów rozwojowych ze środków programów operacyjnych.	5. Wskaźnik podmiotów na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym niższy niż w województwie i kraju. 6. Wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców niższy niż w województwie i kraju. 7. Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, podatek dochodowy od osób fizycznych na 1 mieszkańca niższy niż średnia dla województwa i kraju. 8. Udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, podatek dochodowy od osób prawnych na 1 mieszkańca niższy niż średnia w województwie i kraju. 9. Udział dochodów własnych na 1 mieszkańca niższy niż w województwie i kraju. 10. Wskaźnik beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności wyższy niż w województwie i kraju. 11. Niska dostępność mieszkańców do szerokopasmowego Internetu (ograniczona możliwość wykonywania i świadczenia pracy zdalnej oraz uczestnictwa w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych i edukacji on-line). 12. Niedostatecznie rozwinięta instalacja wodno-kanalizacyjna – niższy odsetek mieszkańców korzystających z instalacji w stosunku do średniej wojewódzkiej i krajowej. 13. Rozproszona zabudowa mieszkalna wpływająca na ład i zagospodarowanie przestrzenne (problemy z doprowadzeniem do gospodarstw domowych instalacji wodno-kanalizacyjnej oraz dróg publicznych). 14. Niedostateczna promocja obiektów dziedzictwa kulturowego na poziomie ponadlokalnym. 15. Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura turystyczna i okołoturystyczna. 16. Brak rozpoznawalnej imprezy kulturalnej/ produktu o zasięgu ponadlokalnym. 17. Braki kadrowe w służbie zdrowia, ograniczony dostęp do usług zdrowotnych.
---	---

SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Wysoka atrakcyjność inwestycyjna województwa małopolskiego. 2. Cyfryzacja życia codziennego mieszkańców. 3. Moda na pracę zdalną i osiedlanie się na terenach wiejskich – zielonych, spokojnych, dobrze skomunikowanych z większymi ośrodkami miejskimi. 4. Moda na zdrowy styl życia. 5. Rosnące zainteresowanie spędzaniem czasu wolnego i odpoczynkiem poza dużymi miastami. 6. Wzrost średniej długości życia. 7. Wzrost mobilności społeczeństwa. 8. Wzrost świadomości obywatelskiej, w tym poczucia tożsamości i identyfikacji z miejscem zamieszkania. 9. Przynależność gminy do Lokalnej Grupy Działania „Dolina Raby” – dodatkowe możliwości pozyskiwania funduszy przez samorząd i mieszkańców. 10. Członkostwo Polski w Unii Europejskiej.	1. Brak wskazania gminy jako obszaru strategicznej interwencji w <i>Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”</i>. 2. Wykluczenie cyfrowe. 3. Wzrost kosztów życia codziennego mieszkańców. 4. Wzrost kosztów utrzymania infrastruktury i usług publicznych. 5. Konsekwencje społeczne i gospodarcze związane z wystąpieniem pandemii Covid-19. 6. Zmiany klimatu. 7. Zanieczyszczanie środowiska poprzez niską emisję.

Źródło: Opracowanie własne

Analizując słabe i mocne strony oraz szanse i zagrożenia dla rozwoju Gminy Żegocina, można wskazać obszary, które w największym stopniu oddziałują bądź mogą oddziaływać na gminę. Słabe strony oraz zagrożenia powinny być pokonywane przez mocne strony oraz szanse rozwoju, które stoją przed Gminą Żegocina. Z przeprowadzonej analizy SWOT można wysnuć następujące wnioski:

Największymi atutami są: systematyczny wzrost liczby mieszkańców wraz ze wzrostem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym – przyrost naturalny dodatni (kapitał ludzki). Gmina Żegocina na dość niewielkiej powierzchni terytorium, posiada liczne obiekty dziedzictwa kulturowego, które wzbogacone są o ciekawe i atrakcyjne walory krajobrazowe. Dużą zaletą jest również korzystne położenie względem miast takich jak Kraków czy Tarnów, gdzie mieszkańcy są w stanie przemieścić się w czasie ok. 60 min, natomiast do Bochni (siedziba powiatu bocheńskiego), Brzeska (siedziba powiatu brzeskiego) i Limanowej (siedziba powiatu limanowskiego) potrzebują na dojazd ok. 30 min. Takie położenie przekłada się na potencjał mobilny mieszkańców gminy pod względem rynku pracy i dostępności do różnego rodzaju usług.

Największymi słabościami są: niska przedsiębiorczość mieszkańców gminy i problem migracyjny związany z odpływem siły roboczej do dużych miast (m.in. Kraków, Bochnia) oraz występującym dość powszechnie trendem czasowej migracji mieszkańców do pracy za

granicami kraju, szczególnie do Austrii. Poważną przeszkodą w coraz bardziej powszechnie występującej pracy zdalnej jest mocno utrudniony dostęp do szerokopasmowego Internetu.

Największe szanse rozwoju to: cyfryzacja życia codziennego – zarówno w administracji, pracy, usługach, jak i w nauce. Coraz więcej ludzi pracuje zdalnie i może mieszkać w dowolnym miejscu w kraju, wykonując swoją pracę w całkiem innym miejscu. Niezmiernie istotne jest tutaj położenie Żegociny – osoby pracujące np. w Krakowie mogą mieszkać w wiejskiej, spokojnej gminie, doceniając zielone tereny, walory krajobrazowe i czystość środowiska.

Największe zagrożenia rozwoju to: zagrożenia wynikające z działalności człowieka (niska emisja, zanieczyszczanie środowiska).

2.2. Wnioski

Na podstawie analizy danych zawartych w Diagnozie, wyników badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Gminy Żegocina i badań jakościowych, można zobrazować obecną sytuację gminy oraz określić obszary jej rozwoju. Po przeprowadzeniu wnikliwej i szczegółowej analizy danych sformułowano wnioski.

W Gminie Żegocina występuje systematyczny wzrost liczby ludności. Na ten stan rzeczy głównie składa się dodatni wskaźnik przyrostu naturalnego. Ma to zasadnicze znaczenie w odniesieniu do wskaźnika struktury ludności wg ekonomicznych grup wieku, który wskazuje, że z roku na roku udział ludności w grupie w wieku przedprodukcyjnym zwiększa się. Zauważalna jest także tendencja charakterystyczna zarówno dla gminy jak i dla województwa oraz kraju, mianowicie zwiększający się systematycznie udział ludności w wieku poprodukcyjnym, za którym idzie proces starzenia się społeczeństwa. Zjawiska te stanowią wyzwanie w zakresie dostosowania infrastruktury i dostępności oferty usług publicznych dla rodzin z dziećmi, a także dla seniorów (w tym opieka przedszkolna, opieka zdrowotna, wspieranie aktywności społecznej itp.).

Sytuacja demograficzna w gminie jest korzystna, jednakże niepokojący jest fakt ujemnego wskaźnika salda migracji, który wskazuje, że znaczna część mieszkańców gminy decyduje się na wyjazd. Wyzwaniem w tym zakresie będzie stwarzanie warunków do tworzenia nowych, atrakcyjnych miejsc pracy oraz warunków mieszalnych. Istotne jest wyodrębnienie atrakcyjnych miejsc pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną oraz wszelkich warunków

sprzyjających tworzeniu miejsca atrakcyjnego do zamieszkania, w tym przestrzeni publicznych.

Wskaźniki gospodarcze dla Gminy Żegocina są korzystne, zarówno te dotyczące ilości podmiotów gospodarczych, jak i tych nowo rejestrowanych, wypadają stosunkowo dobrze w porównaniu do większości gmin sąsiednich, jednak w każdym przypadku są one nadal niższe niż średnie dla województwa, co wskazuje na jeszcze niezadawalający poziom przedsiębiorczości mieszkańców. Rozróżniając zjawiska oparte na wskaźnikach gospodarczych wewnątrz gminy, należy zauważyć, że najwięcej podmiotów w stosunku do liczby mieszkańców funkcjonuje w Żegocinie, natomiast pod kątem nowo rejestrowanych działalności, najlepsze wskaźniki osiąga północna część gminy – Łąka Górna. Utrzymanie trendu wzrostowego dla wskaźników gospodarczych przy jednoczesnym prowadzeniu skutecznej polityki w zakresie wsparcia dla lokalnych przedsiębiorców, w perspektywie kilkuletniej może doprowadzić do wzrostu dochodów własnych w dochodach ogółem gminy oraz poprawy jakości życia mieszkańców. Jest to istotne również dlatego, że zgodnie z danymi Monitora Rozwoju Lokalnego (gminy.monitorrozwoju.pl) Gmina Żegocina wypada niekorzystnie w stosunku do gmin podobnych (gminy wiejskie z umiarkowaną funkcją rolniczą) w 2 z 4 obszarów, osiągając ujemny wskaźnik rozwoju w obszarach „sytuacja materialna mieszkańców” i „stan finansów lokalnych”.

Sytuacja na rynku pracy determinowana jest obok wskaźnika liczby podmiotów gospodarczych również przez wskaźniki bezrobocia, w tym udział procentowy osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Na terenie Gminy Żegocina w analizowanym okresie zauważalny jest znaczny spadek liczby osób bezrobotnych. Porównując sytuację w odniesieniu do gmin podobnych, województwa małopolskiego oraz Polski pozycja gminy w tym aspekcie jest również korzystna. Badania jakościowe (m.in. spotkania, warsztaty, ankieta), wykazały jednak, że niski poziom bezrobocia wynika z faktu, iż większość mieszkańców pracuje w Krakowie lub za granicami kraju, najczęściej w Austrii – mieszkańcy wyjeżdżają na cały tydzień roboczy do pracy i wracają na weekendy i święta do domu. W związku z tym zauważalny jest też problem tzw. eurosierot – rodzice wyjeżdżają do pracy, a dzieci zostają w domach z babcią, dziadkiem lub innym opiekunem. W samej gminie rynek pracy nie jest rozwinięty, zauważalny jest brak atrakcyjnych ofert pracy – w 2019 roku, zgodnie z danymi Monitora Rozwoju Lokalnego, zanotowano 0,47 ofert na 1 000 mieszkańców (stan na koniec roku), podczas gdy średnia w grupie porównawczej wynosiła 0,94.

Warto zwrócić uwagę na wartości wskaźników dotyczących udziału osób korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w gminie – w porównaniu do wszystkich gmin sąsiednich są one korzystniejsze, jednak nadal niższe w stosunku do średniej dla województwa i Polski. Stan tej infrastruktury w wielu przypadkach powoduje konieczność jej modernizacji i/lub rozbudowy. Istniejące sieci stają się przestarzałe i niewydolne, a rosnąca liczba mieszkańców i domów powoduje konieczność rozwijania tej infrastruktury. Najkorzystniejsze dla gminy wartości odnotowuje się dla sieci gazowej.

Analizując sytuację finansową gminy można zauważyć, że wskaźniki dotyczące dochodów gminy (szczególnie dochody własne w przeliczeniu na 1 mieszkańca), są niższe niż w pozostałych porównywanych jednostkach. Wprawdzie następuje ich wzrost, ale jest to tendencja ogólnokrajowa, a gmina nadal plasuje się w dolnych pozycjach zestawienia. Należy więc zwrócić uwagę na brak miejsc pracy na terenie gminy. Wzrost przedsiębiorczości mieszkańców oraz tworzenie przez nich nowych miejsc pracy, a także osiedlanie się tutaj nowych mieszkańców (którzy będą zameldowani), przyczyniłyby się do wzrostu udziału podatków od osób fizycznych w budżecie gminy, co zwiększyłoby możliwości inwestycyjne samorządu. Przy badaniu sytuacji finansowej gminy wzięto pod uwagę nie tylko dochody, ale też wydatki. Pomimo stosunkowo niskich dochodów własnych gminy, wydatki ogółem z roku na rok rosną i są jednymi z najwyższych wśród porównywanych jednostek, co nie jest zjawiskiem pozytywnym. Potwierdzeniem może być fakt, że w ogólnym wskaźniku rozwoju gminy przedstawionym w Monitorze Rozwoju Lokalnego, najgorzej wypadającym w Gminie Żegocina jest obszar „stan finansów lokalnych” (zdolność finansowania rozwoju).

Liczba dzieci przypadająca na 1 placówkę przedszkolną w latach 2015–2019 ulegała wahaniom i miała tendencję wzrostową. W 2019 roku osiągnęła wartość 68 i była wyższa od średniej dla województwa małopolskiego (57) oraz Polski (63). Wysoki przyrost naturalny w gminie przekłada się na systematyczny wzrost liczby ludności, w tym dzieci, które korzystają z placówek oświatowych i żłobków. Zadaniem na najbliższe lata powinna być rozbudowa infrastruktury żłobkowej, wychowania przedszkolnego oraz szkolnego podstawowego i stopniowy wzrost liczby miejsc, jak i jakości świadczonych usług, co już się odbywa (m.in. realizacja projektu *Przebudowa budynku przedszkola samorządowego w m. Łąka Górna szansą na dobry start małego dziecka, czy Łąka Górna przyjazna przedszkolakom*, dodatkowo obecnie w budowie jest żłobek, planowany do otwarcia w 2022 r.).

Mieszkańcy wskazują na duży problem związany z estetyką przestrzeni publicznej. Nie ma tutaj wykreowanego, jednolitego i estetycznie zagospodarowanego centrum gminy, takie

centra nie funkcjonują też w poszczególnych miejscowościach. Problemem jest też brak terenów należących do gminy (rozproszone, niewielkie działki), szczególnie w obszarze centrum Żegociny, przez co możliwości w tym zakresie wydają się być ograniczone. Wiele zdegradowanych i zdewastowanych budynków stanowi własność prywatną, co negatywnie wpływa na estetykę przestrzeni i wizerunek gminy na zewnątrz (choćby „pierwsze wrażenie” wśród przejeżdżających przez ten teren).

Gmina Żegocina jest miejscem o wysokich walorach krajobrazowych i przyrodniczych. Dużo zieleni (ponad 30% stanowią lasy) i pagórkowate tereny z widokiem na góry, to duży potencjał do zbudowania miejsca atrakcyjnego do zamieszkania. Bliskość i jakość połączeń z większymi ośrodkami miejskimi, także są atutem. W obecnych czasach, kiedy coraz popularniejsza jest praca zdalna i człowiek może wykonywać ją z każdego miejsca na świecie, wyzwaniem staje się zapewnienie odpowiednich warunków do osiedlania się w miejscu spokojnym i zielonym, ale zapewniającym odpowiednie narzędzia do funkcjonowania – szybki Internet, możliwość załatwiania spraw urzędowych zdalnie, zapewniona opieka dla dzieci, wysokiej jakości podstawowa opieka zdrowotna itp.

Na podstawie Diagnozy, w tym technik badawczych takich jak badania ankietowe czy dyskusje z mieszkańcami, zidentyfikowano największe potencjały rozwojowe gminy:

- Środowisko przyrodnicze,
- Walory turystyczno-krajobrazowe,
- Dostęp i jakość edukacji (wysoka ocena mieszkańców w badaniu ankietowym, funkcjonująca szkoła średnia na terenie gminy);
- Tradycje rolnicze, możliwość rozwoju ekologicznych upraw.

2.3. Drzewo problemów

Wykorzystując zgromadzone dane ilościowe i jakościowe na potrzeby opracowania Diagnozy, wskazano problem kluczowy dla rozwoju Gminy Żegocina, a więc taki, który generuje najwięcej trudności, a jego skutki są najbardziej odczuwalne dla większości interesariuszy procesu rozwojowego. Dla problemu kluczowego przeprowadzono również analizę przyczynowo-skutkową (tabela 3).

Tabela 3 Drzewo problemów

GLÓWNE PRZYCZYNY	PROBLEM KLUCZOWY	GLÓWNE SKUTKI
– Niedostateczna aktywność przedsiębiorcza mieszkańców. – Niewystarczająco zdywersyfikowana gospodarka. – Niedostateczne warunki do rozwoju działalności gospodarczej. – Niewystarczająca liczba wykwalifikowanej kadry pracowniczej – odpływ pracowników. – Niedostateczna liczba atrakcji i miejsc turystycznych. – Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura sieci światłowodowej. – Niedostatecznie rozwinięta sieć wodno-kanalizacyjna.	Niedostateczny poziom przedsiębiorczości mieszkańców i uzyskiwanych przez nich dochodów	– Ujemny wskaźnik salda migracji. – Niewystarczająca liczba funkcjonujących przedsiębiorstw. – Niewystarczająca liczba i różnorodność ofert pracy. – Niedostateczny standard i jakość życia mieszkańców. – Niedostateczne wykorzystanie atrakcji przyrodniczych.

Źródło: Opracowanie własne

2.4. Drzewo celów

Poniższa tabela stanowi transformację drzewa problemów. Przedstawia ona główny cel strategiczny (wizja) *Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030*, opisujący stan docelowy powstały w wyniku wdrożenia Strategii i będący efektem osiągnięcia celów strategicznych wskazujących generalny kierunek rozwoju.

Tabela 4 Drzewo celów

ŚRODKI	CEL STRATEGICZNY	EFEKTY
– Pobudzenie aktywności przedsiębiorczej mieszkańców. – Tworzenie atrakcyjnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości. – Kreowanie i wsparcie oddolnych inicjatyw społecznych. – Zwiększenie dostępności do szybkiego Internetu. – Tworzenie partnerstw trójsektorowych. – Rozwój zielonej gospodarki. – Wprowadzanie założeń srebrnej gospodarki. – Cyfryzacja usług publicznych. – Wdrażanie Programu Dostępność Plus. – Rozwój infrastruktury komunalnej. – Tworzenie atrakcyjnych warunków osiedleńczych. – Wsparcie dla rozwoju przemysłu kreatywnego i czasu wolnego. – Zwiększenie dostępności i jakości podstawowej opieki zdrowotnej. – Tworzenie atrakcyjnej oferty turystycznej i rekreacyjnej. – Zachowanie i wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego. – Rozwój transportu publicznego – Ograniczenie niskiej emisji	Gmina Żegocina sprzyja rodzinie i oferuje wysoką jakość życia swoim mieszkańcom	– Wzrost liczby mieszkańców. – Wzrost standardu i jakości życia mieszkańców. – Wzrost dochodów mieszkańców – Zwiększenie liczby, funkcjonujących przedsiębiorstw – Wzrost liczby i jakości ofert pracy na rynku. – Wzrost aktywności społecznej. – Poprawa jakości i dostępności infrastruktury publicznej. – Wzrost atrakcyjności osiedleńczej. – Rozwój osobisty i zawodowy mieszkańców. – Dłuższa aktywność seniorów. – Utrzymanie trendu wzrostu liczby mieszkańców.

Źródło: Opracowanie własne

3. Część programowa

3.1. Wizja, misja, cele

Przedstawienie drzewa problemów (tabela 3) i celów (tabela 4) pozwoliło na określenie i zaproponowanie strategicznych kierunków działań dla Gminy Żegocina. Określono Wizję 2030, misję i cele strategiczne, wokół których skoncentrowane zostały cele szczegółowe, a następnie działania priorytetowe. Wyznaczone obszary priorytetowe będą służyć realizacji celów strategicznych, do których osiągnięcia powinny dążyć zarówno władze gminy, jak i wszystkie zainteresowane jej rozwojem podmioty oraz mieszkańcy. Wykonanie zaplanowanych działań pozwoli na realizację misji gminy oraz jej trwały rozwój.

Budowa elementów *Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030* opiera się na poniższym schemacie.

Schemat 1 Programowanie rozwoju

Źródło: Opracowanie własne

Wizja i misja to nie tylko określenie kierunków rozwoju, ale także wyraz aspiracji mieszkańców. Bez misji i wizji decyzje zarządcze bywają przypadkowe, zaś codzienna praca sprowadza się do mniej lub bardziej mechanicznego realizowania procedur. Wizja jest

sformułowanym w sposób najbardziej zwięzły opisem stanu gminy w perspektywie najbliższych kilku lat (obraz gminy w 2030 roku). Wizję należy zatem rozumieć jako logicznie zredagowane streszczenie poglądów o przyszłości. Misja zaś jest w pewnym sensie wyrażeniem w sposób zrozumiały i zwięzły priorytetów (obszarów priorytetowych) oraz nadrzędnych celów strategicznych, czyli dalekosiężnych zamierzeń. Misja pozwala na sformułowanie naszych aspiracji związanych z działaniami w danym obszarze.

Należy zapamiętać, iż misja w Strategii jest elementem, który wskazuje drogę rozwoju i motywuje do działania. Jednocześnie integruje różne aspekty rozwoju gminy wokół jednej wspólnej dla mieszkańców idei.

W wyniku przeprowadzonych analiz oraz na podstawie zebranych informacji, sformułowano wizję, misję, dwa cele strategiczne i dla każdego z nich dwa cele szczegółowe. Do celów strategicznych zostały przyporządkowane działania priorytetowe wyznaczające obszary, w ramach których będą realizowane zadania. Realizacja przedstawionych w Strategii zadań posłuży do zrealizowania zaplanowanych celów oraz osiągnięcia przyjętych wskaźników rozwoju Gminy Żegocina.

WIZJA

Gmina Żegocina sprzyja rodzinie i oferuje wysoką jakość życia swoim mieszkańcom

MISJA

Tworzenie atrakcyjnych warunków do rozwoju aktywności społeczno-gospodarczej oraz rozwoju funkcji osiedleńczej gminy

3.2. Plan operacyjny rozwoju

Głównym zadaniem jakie stoi przed władzami samorządowymi jest ukształtowanie takiego wizerunku gminy, który będzie atrakcyjny dla prowadzenia działalności gospodarczej, trwałego wzrostu gospodarczego, atrakcyjnego miejsca do zamieszkania, spędzania czasu wolnego oraz wzrostu aktywności społecznej wśród mieszkańców. Wpłynie to na większą integrację mieszkańców z miejscem zamieszkania i budowę społeczeństwa obywatelskiego. Wyznaczenie priorytetów pozwoli lokalnym władzom, a także innym instytucjom odpowiedzialnym za rozwój gminy, odpowiednio skoordynować zaplanowane do realizacji zadania.

W Strategii wskazane zostały dwa cele strategiczne, a dla każdego z nich po dwa cele szczegółowe, z kolei dla nich – po dwa działania priorytetowe (łącznie 8 działań priorytetowych), w ramach których zdefiniowane zostały kluczowe do realizacji zadania (tabela 5).

Tabela 5 Plan operacyjny

Wizja	Gmina Żegocina sprzyja rodzinie i oferuje wysoką jakość życia swoim mieszkańcom							
Misja	Tworzenie atrakcyjnych warunków do rozwoju aktywności społeczno-gospodarczej oraz rozwoju funkcji osiedleńczej gminy							
Cele strategiczne	Wzrost dochodów mieszkańców				Atrakcyjne miejsce zamieszkania i pobytu			
Cele szczegółowe	Wysoka aktywność gospodarcza mieszkańców		Rozwój kapitału społecznego		Wysoki poziom warunków życia mieszkańców		Wysoka jakość i dostępność usług	
Działania priorytetowe	Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców	Wykorzystanie potencjału turystycznego	Wspieranie aktywności społecznej	Włączenie społeczne	Rozwój infrastruktury komunalnej	Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji	Cyfryzacja	Zagospodarowanie czasu wolnego
Zadania	Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności zawodowych mieszkańców	Tworzenie produktów turystycznych bazujących na potencjale dziedzictwa naturalnego	Tworzenie warunków do rozwoju organizacji społecznych	Popularyzacja i pielęgnowanie dziedzictwa i tradycji lokalnych	Poprawa stanu infrastruktury drogowej oraz budowa dróg rowerowych	Edukacja proekologiczna mieszkańców	Rozwój e-usług publicznych	Rozbudowa i modernizacja ogólnodostępnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej

	Program wsparcia przedsiębiorczości	Tworzenie ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej	Program wsparcia inicjatyw oddolnych	Stworzenie warunków do jak najdłuższej aktywności seniorów	Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	Zmniejszenie zapotrzebowania na energię w gospodarstwach domowych i obiektach użyteczności publicznej	Rozwój e-kompetencji mieszkańców	Rozszerzenie oferty spędzania czasu wolnego
	Program wsparcia rolnictwa ekologicznego		Zwiększenie partycypacji mieszkańców w życiu publicznym	Likwidacja barier architektonicznych w obiektach i przestrzeniach publicznych	Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne	Zwiększenie efektywności energetycznej przedsiębiorstw	Rozwój szerokopasmowego Internetu	Organizacja cyklicznych wydarzeń i imprez kulturalnych
	Budowanie postaw przedsiębiorczych od najmłodszych lat		Nawiązywanie partnerstw trójsektorowych	Wyrównywanie szans edukacyjnych	Przygotowanie terenów pod zabudowę jednorodzinną	Wsparcie dla rozwoju systemu bioretencji i zachowania bioróżnorodności	Ochrona przed cyberzagrożeniami	
				Wspieranie działania podmiotów ekonomii społecznej	Funkcjonalne i estetyczne zagospodarowanie centrów miejscowości	Likwidacja źródeł niskiej emisji		
				Wdrażanie programów rozwijających kompetencje kluczowe mieszkańców	Zwiększenie dostępności do wysokiej jakości opieki żłobkowej i przedszkolnej	Rozwój systemu gospodarki odpadami		
						Rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury		

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny 1. Wzrost dochodów mieszkańców

Cel „wzrost dochodów mieszkańców” związany jest ze zdiagnozowanymi barierami rozwojowymi gminy oraz problemami i potrzebami mieszkańców. W Diagnostyce, na podstawie której wyciągnięto wnioski stanowiące fundament założeń niniejszej Strategii, wskazano że „dochody mieszkańców gminy i stopień ich zróżnicowania, poziom sztywnych wydatków związanych z utrzymaniem gospodarstw domowych, wielkość majątku zakumulowanego przez mieszkańców gminy” są w gminie na niższym poziomie niż średnio w gminach podobnych, tj. wiejskich z umiarkowaną funkcją rolniczą (wskaźnik rozwoju w obszarze „sytuacja materialna mieszkańców” co rocznie w okresie 2015–2019 na ujemnym poziomie; dane Monitora Rozwoju Lokalnego, gminy.monitorrozwaju.pl). Bezrobocie wśród mieszkańców nie jest wysokie, ale wielu z nich zmuszona jest do czasochłonnych dojazdów do miejsca pracy spoza terenu gminy. Sam rynek pracy w gminie nie jest atrakcyjny. Przeprowadzona analiza danych statystycznych i jakościowych, w tym rozmów z mieszkańcami gminy i przedstawicielami różnych środowisk, pozwoliła sformułować główny problem (tabela 3) *Niedostateczny poziom przedsiębiorczości mieszkańców i uzyskiwanych przez nich dochodów*, do którego w sposób bezpośredni odnosi się cel strategiczny 1.

Przedsiębiorczość jest uważana za główny czynnik rozwoju społeczno-gospodarczego, a także kluczowy warunek osiągnięcia konkurencyjności gospodarki w kraju. Działania zmierzające do poprawy warunków funkcjonowania przedsiębiorstw powinny przyczyniać się do podnoszenia konkurencyjności gospodarki, rozumianej jako długookresowa zdolność do sprostania konkurencji zewnętrznej. Działania z zakresu szeroko rozumianego rozwoju przedsiębiorczości oraz dostępnych form wsparcia dla przedsiębiorców powinny przyczyniać się do powstawania nowych, trwałych miejsc pracy oraz pobudzać przedsiębiorców do dalszego inwestowania. Dlatego tak ważne jest aby mieszkańcy gminy mieli wsparcie ze strony samorządu w zakresie budowania przedsiębiorczości i możliwości rozwoju. Należy budować postawy przedsiębiorczości od najmłodszych lat, między innymi przez odpowiednio organizowane i dobierane zajęcia dodatkowe czy dedykowane programy wzmacniające umiejętności dzieci i młodzieży w tym zakresie lub konkursy zachęcające do poruszania się w tej dziedzinie. Należy pamiętać także o starszych mieszkańcach i podnosić ich kwalifikacje i umiejętności zawodowe. W obecnych czasach i szybko zachodzących zmianach, należy dążyć do uczenia się przez całe życie. Opracowanie i wdrożenie programu wsparcia rolnictwa ekologicznego wiąże się z wykorzystaniem potencjału i tradycji rolniczych w gminie, a w połączeniu z podnoszeniem kompetencji pomoże rolnikom w uzyskaniu wyższych

dochodów. Wszelkie działania związane z tworzeniem warunków do rozwoju turystyki sprawiają, że mieszkańcy zaczęli widzieć szansę na powodzenie w prowadzeniu działalności w tej branży i branżach pośrednio z turystyką związanych. Wszelkie działania powinny dążyć do tego by jak najmniej mieszkańców gminy było zmuszonych do czasowych migracji w związku z pracą zarobkową, a jak najwięcej miało możliwość prowadzenia działalności lub pracy etatowej w miejscu zamieszkania – Gminie Żegocina.

Obok aktywności gospodarczej mieszkańców jednym z elementów, bez których osiągnięcie celu strategicznego nie będzie możliwe, jest rozwój kapitału społecznego, w szczególności poprzez włączenie społeczne i wspieranie aktywności społecznej. W tym celu prowadzone będą działania z zakresu współpracy z organizacjami pozarządowymi, budowania zaufania między mieszkańcami a samorządem czy realizacja zadań w partnerstwie międzysektorowym. Niezmiernie ważne jest włączanie w życie społeczne ludzi zagrożonych wykluczeniem i jak szerokie działania aktywizujące. Będzie to możliwe dzięki likwidacji wszelkich barier architektonicznych w obiektach i przestrzeniach publicznych oraz stworzeniu warunków do jak najdłuższej aktywności seniorów (np. klub seniora, dzienny dom opieki). Wdrażane będą programy rozwijające kompetencje kluczowe mieszkańców, które mają znaczenie także w kontekście umiejętności wykorzystywanych do aktywności gospodarczej.

Wzrost dochodów osiąganych przez mieszkańców i ich duża aktywność społeczno-gospodarcza przełożą się na lepszą jakość życia i zadowolenie mieszkańców oraz przyczynią się także do wzrostu dochodów własnych gminy.

Cel strategiczny 2. Atrakcyjne miejsce zamieszkania i pobytu

Cel strategiczny „atrakcyjne miejsce zamieszkania i pobytu” odnosi się do endogenicznych potencjałów gminy: walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz tradycji lokalnych i wszelkich innych posiadanych zasobów. Mieszkańców przybywa, przyrost naturalny jest na wysokim, dodatnim poziomie. Zieleń, stosunkowo czyste powietrze oraz krajobraz Beskidu Wyspowego i Pogórza Wiśnickiego, zachęcają do przebywania i mieszkania w tym miejscu.

Gmina Żegocina jako miejsce pretendujące do bycia kierunkiem osiedlania się ludności, musi w szczególny sposób zadbać o wysoki poziom zarówno przestrzeni, infrastruktury ogólnodostępnej, jak i usług publicznych, a także dbać o posiadane walory, jakimi są chociażby zasoby dziedzictwa kulturowego i naturalnego. Przestrzeń publiczna to obraz wartości wyznawanych przez lokalną społeczność, jej jakość przekłada się na jakość życia

mieszkańców, jest też podstawą budowania wizerunku gminy. Problemem zauważanym przez mieszkańców w tej materii jest brak funkcjonalnie zagospodarowanego centrum miejscowości Żegocina, która stanowi centrum usługowe i administracyjne gminy. Centra takie (np. rynek, skwer a elementami małej architektury itp.), często stanowią wizytówkę gmin i są ważne w kontekście postrzegania przez przejezdnych i odwiedzających, a już szczególnie istotne w miejscach gdzie chce się przyciągnąć turystę. Dla mieszkańców jest to miejsce spotkań, integracji, spędzania czasu wolnego. Wokół takich przestrzeni często „budzi się życie”, zarówno to towarzyskie jak i gospodarcze. Dlatego jednym z priorytetowych działań w kierunku zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańcom, jest stworzenie funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni – Centrum Gminy Żegocina. Dążeniem samorządu będzie również stworzenie tzw. mini centrum w każdym sołectwie gminy, może to być np. miejsce z altaną, placem zabaw, siłownią zewnętrzną, mini trasą edukacyjną itp. Myśląc o przestrzeniach publicznych należy pamiętać, że powinny charakteryzować się one dostępnością dla różnych grup społecznych, w tym osób niepełnosprawnych. Z przestrzenią publiczną nierozzerwalnie wiąże się bezpieczeństwo publiczne, a z perspektywy potencjalnych mieszkańców – jest ono niezwykle istotne. Działaniami związanymi z estetyzacją i funkcjonalnością przestrzeni będzie zapewnienie odpowiedniej jakości i bezpieczeństwa układów komunikacyjnych, z uwzględnieniem preferencji dla ruchu pieszego i rowerowego. Przy planowaniu przestrzeni bardzo istotne jest kompleksowe podejście w zakresie tworzenia „błękitnej infrastruktury” związanej z retencjonowaniem wody oraz opóźnieniem odpływu, a także „zielonej infrastruktury” mającej na celu rozwój lub zachowanie jak największej ilości terenów zielonych. Brak działań z tego zakresu przyczynia się znacznie do pogłębienia zjawiska suszy oraz w sytuacji wystąpienia – nasilających się w ostatnich latach lokalnych opadów o charakterze nawałnym – sprzyja powstawaniu tzw. powodzi błyskawicznych. Estetyczna przestrzeń, bezpieczne układy komunikacyjne, w tym drogi, chodniki i ścieżki rowerowe są ważnym, ale nie jedynym elementem istotnym z punktu widzenia mieszkańców. W kontekście infrastruktury istotne jest zaspokojenie podstawowych potrzeb, takich jak dostęp do wody czy możliwość korzystania z kanalizacji lub innych sposobów odprowadzania ścieków. Istotne jest, aby dbać o dobry stan infrastruktury technicznej, zarówno sieciowej, jak i obiektów budowlanych. W celu wyeliminowania problemu zaśmiecania przestrzeni i jednocześnie zapewnienia mieszkańcom możliwości składowania odpadów zgodnie z przepisami prawa, konieczne jest utworzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów i prowadzenie kampanii edukacyjnych w zakresie ekologii.

Szansą na rozwój gminy i polepszenie jakości życia mieszkańców, szczególnie w dobie pandemii koronawirusa, jest stworzenie możliwości załatwiania zdalnie spraw administracyjnych (szeroka gama wysokiej jakości e-usług wraz ze szkoleniem/ edukowaniem mieszkańców w tym zakresie), a także stworzenie warunków do pracy zdalnej. W tym celu należy dążyć do umożliwienia dostępu do szerokopasmowego Internetu. W obecnych czasach, w wielu zawodach pracować można w firmach znajdujących się w znacznej odległości od miejsca zamieszkania. Jest to szansa dla mieszkańców takich gmin jak Żegocina. Stworzenie warunków do pracy i nauki zdalnej to jedno – warto też dążyć do tego, aby wszelkie sprawy administracyjne mieszkańcy mogli załatwiać on-line. Wiąże się to jednak z ryzykiem wykluczenia cyfrowego niektórych z nich (m.in. osób starszych). Ważne więc będzie podjęcie działań podnoszących e-kompetencje mieszkańców, w tym pracowników instytucji publicznych.

Istotną rolę pod względem rozpatrywania potencjalnego miejsca zamieszkania odgrywa środowisko przyrodnicze, dlatego tak ważne jest, aby o nie dbać. W celu ochrony środowiska i ograniczania niskiej emisji, konieczne będzie wdrażanie działań mających na celu zmniejszenie zapotrzebowania na energię zarówno w budynkach użyteczności publicznej, jak i budynkach podmiotów gospodarczych i indywidualnych gospodarstw domowych. Należy wykorzystać odnawialne źródła energii (OZE) w sektorze publicznym (przeprowadzenie w budynkach termomodernizacji przyczyni się do redukcji emisji zanieczyszczeń), jak i zachęcać przedsiębiorstwa oraz gospodarstwa domowe do zastąpienia nimi paliw stałych (konwencjonalnych). Uświadamianie społeczeństwa w zakresie korzystania z technologii oszczędnych energetycznie, powinno być jednym z wielu zadań realizowanych przez gminę. Istotne jest też, aby edukować społeczeństwo szerzej w zakresie ekologii, a także świadomej konsumpcji. Jednym z działań planowanych przez gminę jest rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, co przyczyni się do minimalizacji zagrożeń związanych z zanieczyszczeniami środowiska. Tego typu inwestycje są istotne nie tylko ze środowiskowego punktu widzenia, ale też konieczne ze względu na stale rosnącą liczbę mieszkańców, którym należy zapewnić dostęp do podstawowej infrastruktury i usług.

3.2.1. Projekty strategiczne

Osiągnięcie celów będzie możliwe dzięki realizacji zadań i konkretnych projektów. *Strategia Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030* złożona jest z zadań (tabela 5), które powinny być realizowane w założonym czasie. Nie są one uszczegółowione co do zakresu, kwot czy wskaźników. Istotne jest, aby samorząd, jak i ewentualni Partnerzy oraz inne podmioty, realizowały projekty wpisujące się w te zadania.

W ramach Strategii określono 6 projektów strategicznych, a więc takich, które w pierwszej kolejności powinny być zrealizowane, gdyż są priorytetowe i ich efekty bezpośrednio przełożą się na założone cele. Projekty te przyczynią się do rozwiązania kluczowych problemów, zmniejszą bariery rozwojowe i wzmocnią lokalny potencjał.

Projekty strategiczne mają zarówno charakter inwestycyjny, jak i nieinwestycyjny. Odnoszą się do kwestii społecznych, gospodarczych i przestrzennych. Mają charakter zintegrowany i przekrojowy, są komplementarne i jednocześnie odnoszą się do największych potrzeb oraz potencjałów rozwojowych gminy, a ich realizacja spowoduje osiągnięcie efektu synergii w oddziaływaniu na rozwój tego obszaru. Poniżej, w formie tabeli, przedstawione zostały projekty wraz z podaniem szacunkowego kosztu ich realizacji, planowanego okresu realizacji i potencjalnych źródeł finansowania.

Projekty strategiczne do realizacji w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030*:

1. Rozwój infrastruktury komunalnej: lepsza jakość życia i ochrona środowiska naturalnego Gminy Żegocina;
2. Zwiększenie dostępu i podnoszenie poziomu edukacji;
3. Stworzenie estetycznego i funkcjonalnego centrum każdej miejscowości oraz poprawa stanu przestrzeni publicznych Żegociny;
4. Zwiększenie funkcjonalności oraz efektywności energetycznej budynków i obiektów;
5. Cyfrowa Gmina Żegocina;
6. Wzmacnianie i wykorzystanie potencjału turystycznego, rekreacyjnego oraz tradycji rolniczych.

Tabela 6 Projekt strategiczny nr 1

Tytuł projektu strategicznego	Rozwój infrastruktury komunalnej: lepszą jakość życia i ochrona środowiska naturalnego Gminy Żegocina		
Lokalizacja	Gmina Żegocina	Okres realizacji	2022–2030
Szacowana wartość	60 mln zł		
Środki własne gminy	około 18 mln zł – 30%		
Finansowanie zewnętrzne	około 42 mln zł – 70%		
Najbardziej prawdopodobne źródła finansowania	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020 / WPR 2023–2027 Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020 / Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027		
Dodatkowe i/lub alternatywne źródło finansowania	Zgodnie z tabelą nr 12, str. 45–48		
Zakres rzeczowy projektu (konceptcja)	Projekt obejmuje: – Modernizację oczyszczalni ścieków w Łącku Górnej; – Budowę kanalizacji i sieci wodociągowej oraz modernizację sieci istniejących; – Modernizację stacji uzdatniania wody; – Budowę Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w Łącku Górnej; – Remonty i przebudowę dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkiej; – Modernizację i rozbudowę systemu oświetlenia ulicznego na obszarze gminy - wymiana i montaż nowych, energooszczędnych lamp; – Budowę i modernizację istniejących chodników dla pieszych; – Wytyczenie, zaprojektowanie i budowę ścieżek rowerowych. Projekt zostanie zrealizowany w całości lub w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych i możliwych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów.		
Podmioty realizujące projekt	Gmina Żegocina, Powiat Bocheński, Województwo Małopolskie		
Potrzeba realizacji projektu	Gmina Żegocina w 2019 roku odznaczała się znacznie mniejszym udziałem % osób korzystających z instalacji wodociągowej (68,9%) w porównaniu do średniej dla województwa małopolskiego (82,0%) oraz Polski (92,2%). Odsetek osób korzystających z kanalizacji w 2019 roku w Gminie Żegocina wyniósł 60,1%, co w porównaniu do gmin sąsiednich było zdecydowanie wyższym wynikiem (wartość wskaźnika w gminach sąsiednich: 20,2–37,4%). Porównując jednak wynik do średniej dla województwa małopolskiego (63,9%) oraz Polski (71,2%) – wartość w Gminie Żegocina była niższa. W analizie SWOT wskazano jako jedną ze słabych stron gminy niedostatecznie rozwiniętą instalację wodno-kanalizacyjną. Pomimo stosunkowo dobrych wskaźników ilościowych odnoszących się do sieci kanalizacyjnych i wodociągowych, problemem jest ich stan – w wielu przypadkach infrastruktura ta wymaga modernizacji i/lub rozbudowy. Do głównych problemów związanych z gospodarką odpadami na terenie gminy należy zbyt duża ilość odpadów kierowanych na składowiska w sposób nieselektywny oraz nieodpowiedni poziom ochrony środowiska na terenie gminy w związku ze		

	składowaniem odpadów komunalnych. Występuje brak infrastruktury Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnej na terenie Gminy Żegocina, która jest wymagana zgodnie z obowiązującymi przepisami (gmina nie posiada ani infrastruktury, ani umowy współpracy w tym zakresie z innym podmiotem). Gmina Żegocina posiada potencjał do rozwoju funkcji osiedleńczej – przybywa jej mieszkańców, a to generuje konieczność zaspokojenia wszelkich podstawowych potrzeb mieszkańców, w tym w zakresie infrastruktury.
Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt	Cele szczegółowe: – Wysoki poziom warunków życia mieszkańców; Działania priorytetowe: – Rozwój infrastruktury komunalnej.
Komplementarność z innymi projektami	Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 3 <i>Stworzenie estetycznego i funkcjonalnego centrum każdej miejscowości oraz poprawa stanu przestrzeni publicznych Żegociny</i> oraz projektem strategicznym nr 4 <i>Zwiększenie funkcjonalności oraz efektywności energetycznej budynków i obiektów</i>. Wszystkie te projektu razem przyczynią się do lepszej jakości powietrza i ochrony środowiska naturalnego oraz zwiększenia dostępu do podstawowej infrastruktury technicznej, jaką gmina powinna zapewnić swoim mieszkańcom. Projekt będzie komplementarny z wieloma projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.: – Budowa obiektów małej architektury w miejscu publicznym na działce 327/1 w Żegocinie; – Remont drogi gminnej nr 580390 Rozdziele – Laskowa w Rozdzielu odcinek I w km od 1+228 do 1+638, odcinek II w km od 1+638 do 2+545 (z wyłączeniem w km 1+930 - 2+095) Gmina Żegocina; – Remont- modernizacja dróg transportu rolnego: 1. Nadole – Żarnówka w Żegocinie, 2. „Kępiaki” w Żegocinie, 3. „Siandajówka” Beldno- Łąka Górna. Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań (plan operacyjny): <i>Poprawa stanu infrastruktury drogowej oraz budowa dróg rowerowych, Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i Rozwój systemu gospodarki odpadami</i>.
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	Prognozowane rezultaty podjętych działań to: – uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej; – poprawa jakości środowiska naturalnego; – poprawa stanu infrastruktury drogowej; – poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym <i>Wskaźniki produktu:</i> 1. Ilość zmodernizowanych oczyszczalni ścieków. 2. Ilość zmodernizowanych stacji uzdatniania wody. 3. Ilość nowych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. 4. Ilość nowych, zamontowanych lamp energooszczędnych w oświetleniu ulicznym. <i>Wskaźniki rezultatu:</i> 1. Ilość oczyszczonych ścieków. 2. Stopień wykorzystania przepustowości zmodernizowanej oczyszczalni ścieków. 3. Liczba gospodarstw domowych obsługiwanych przez system kanalizacji będącej przedmiotem projektu. 4. Liczba gospodarstw domowych podłączonych do nowego wodociągu. 5. Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 7 Projekt strategiczny nr 2

Tytuł projektu strategicznego	<i>Zwiększanie dostępu i podnoszenie poziomu edukacji</i>		
Lokalizacja	Gmina Żegocina	Okres realizacji	2022–2029
Szacowana wartość	15 mln zł		
Środki własne gminy	około 3 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne	około 12 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródła finansowania	Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020 / Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych / Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027		
Dodatkowe i/lub alternatywne źródło finansowania	Zgodnie z tabelą nr 12, str. 45–48		
Zakres rzeczowy projektu (koncepcja)	Projekt obejmuje: 1) Budowę żłobka w miejscowości Żegocina. 2) Rozbudowę szkoły podstawowej w Łącku Górnej i jej wyposażenie. 3) Organizację zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży szkolnej, w tym szczególnie rozwijających postawy przedsiębiorczości od najmłodszych lat oraz rozwijających talenty i wspierających pasje. Celem budowy żłobka w Żegocinie jest powrót/wejście na rynek pracy osób, które do tej pory w nim nie uczestniczyły ze względu na pełnienie funkcji opiekuńczych nad dziećmi do lat 3 (pozostające bez pracy, przebywające na urlopie macierzyńskim, rodzicielskim, wychowawczym) oraz osób pracujących dla których wsparcie w postaci zapewnienia opieki nad dziećmi umożliwi utrzymanie zatrudnienia. W ramach projektu utworzony zostanie żłobek z miejscami opieki dla dzieci w wieku od ukończenia 20 tygodnia życia do ukończenia 3 r.ż. (max do 4 r.ż.). Wsparciem objęte zostaną osoby opiekujące się dziećmi w wieku od ukończenia 20 tygodnia życia do ukończenia 3 r.ż. (max do 4 r.ż.). Kolejnym elementem projektu jest rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Łącku Górnej. Obecnie szkoła rozmieszczona jest w sześciu wolnostojących pawilonach. Siódmy budynek to sala gimnastyczna ze stołówką. W ramach projektu zaplanowano budowę łącznika pomiędzy istniejącym budynkiem dydaktycznym nr 4 a budynkiem sali gimnastycznej ze stołówką. Projekt zostanie zrealizowany w całości lub w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych i możliwych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów.		
Podmioty realizujące projekt	Gmina Żegocina, gminne jednostki organizacyjne (szkoły).		
Potrzeba realizacji projektu	Gmina Żegocina charakteryzuje się wyższym niż w prawie wszystkich gminach sąsiednich odsetkiem dzieci objętych opieką w żłobkach, który w 2019 roku wynosił 13,0% i był też nieco wyższy niż średnia dla małopolski (12,0%) oraz Polski (12,4%), jednak w 2020 r. odsetek ten dla gminy wynosił 0. Możliwość zapewnienia opieki dzieciom w żłobkach jest ważnym obszarem w kontekście zaistniałej sytuacji		

	demograficznej i zwiększającego się popytu na usługi związane z opieką nad dziećmi do lat 3 – wskaźnik udziału osób w wieku przedprodukcyjnym dla Gminy Żegocina w 2019 roku wyniósł 23,4%, podczas gdy dla województwa małopolskiego miał wartość 19,0%, natomiast dla Polski 18,1%. Z roku na roku udział ludności w tej grupie zwiększa się, co generuje wzrost popytu na tego typu usługi. W badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby Diagnozy, jedną z najgorzej ocenionych dziedzin funkcjonowania gminy był „dostęp do opieki żłobkowej” – 60% oceniło źle i bardzo źle. Odnosnie szkoły podstawowej w Łącku Górnej - obecna szkoła nie jest w stanie pomieścić wszystkich dzieci, wobec czego wprowadzono naukę w systemie dwuzmianowym. Dodatkowo istniejące budynki wymagają dużych nakładów remontowych i są niepraktyczne w utrzymaniu. W związku z tym, że dzieci i młodzież są stosunkowo liczną grupą mieszkańców, stale rosnącą, należy zapewnić im odpowiednie warunki rozwoju i edukacji, a ich rodzicom umożliwić funkcjonowanie na rynku pracy, poprzez zapewnienie wysokiej jakości opieki nad ich dziećmi.
Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt	Cele szczegółowe: – Wysoki poziom warunków życia mieszkańców; – Rozwój kapitału społecznego. Działania priorytetowe: – Rozwój infrastruktury komunalnej; – Włączenie społeczne.
Komplementarność z innymi projektami	Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 4 <i>Zwiększenie funkcjonalności oraz efektywności energetycznej budynków i obiektów</i> (w zakresie remontów i termomodernizacji budynków szkolnych). Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: <i>Zwiększenie dostępności do wysokiej jakości opieki żłobkowej i przedszkolnej oraz Wyrównywanie szans edukacyjnych</i>. Projekt będzie komplementarny również z wieloma projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.: – <i>Przebudowa budynku przedszkola samorządowego w m. Łącka Górna szansą na dobry start małego dziecka;</i> – <i>Zdalna Szkoła (zakup sprzętu – laptopów).</i>
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	Prognozowane rezultaty podjętych działań to: – wzrost dostępności i jakości usług publicznych dla mieszkańców gminy; – stworzenie możliwości rodzicom podjęcia zatrudnienia; – wzrost atrakcyjności gminy jako miejsca zamieszkania dla rodzin z dziećmi; – wzrost jakości życia mieszkańców. Wskaźniki produktu: 1. Liczba nowo utworzonych żłobków. 2. Liczba nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. 3. Liczba wspartych szkół. Wskaźniki rezultatu: 1. Liczba osób wspartych w projekcie. 2. Liczba osób korzystających ze wspartych obiektów opieki nad dziećmi do 3 roku życia. 3. Liczba dzieci uczęszczających do żłobka 4. Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 8 Projekt strategiczny nr 3

Tytuł projektu strategicznego	<i>Stworzenie estetycznego i funkcjonalnego centrum każdej miejscowości oraz poprawa stanu przestrzeni publicznych Żegociny</i>		
Lokalizacja	Gmina Żegocina	Okres realizacji	2022–2030
Szacowana wartość	5 mln zł		
Środki własne gminy	Okolo 1,5 mln zł – 30%		
Finansowanie zewnętrzne	około 3,5 mln zł – 70%		
Najbardziej prawdopodobne źródła finansowania	Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych / Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027		
Dodatkowe i/lub alternatywne źródło finansowania	Zgodnie z tabelą nr 12, str. 45–48		
Zakres rzeczowy projektu (konceptja)	Projekt polega na wyznaczeniu, zaprojektowaniu, wykreowaniu i zagospodarowaniu estetycznego i funkcjonalnego centrum Żegociny i innych miejscowości. W ramach projektu planowane są m.in.: – Pozyskanie terenów, wykonanie koncepcji i projektu zagospodarowania, a następnie stworzenie estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni w Żegocinie – wykreowanie Centrum Żegociny; – Estetyczne zagospodarowanie przestrzeni publicznych w całej gminie, w tym doposażenie w elementy małej architektury i obiekty typu: plac zabaw, siłownia zewnętrzna, skwer – stworzenie mini centrum w każdym sołectwie; – Zapewnienie sprawnego sprzętu technicznego i infrastruktury oraz znakowania zapobiegających skutkom klęsk żywiołowych; – Zwiększenie dostępności – stworzenie gminy dostępnej dla każdego, poprzez zniwelowanie barier architektonicznych występujących w przestrzeniach i obiektach publicznych, w tym: • opracowanie audytu architektonicznego miejsc publicznych – ekspertyza obejmująca wizje lokalne w obiektach i przestrzeniach publicznych, dokumentację fotograficzną oraz opracowanie wniosków i zaleceń; • organizacja kampanii edukacyjnej podnoszącej świadomość mieszkańców o możliwościach i potrzebach osób z niepełnosprawnością; • odpowiednie dostosowanie, w tym ewentualny remont/modernizacja obiektów użyteczności publicznej, które wymagają dostosowania na podstawie zaleceń audytu architektonicznego; • wymiana małej architektury miejskiej zgodnie z zaleceniami audytu architektonicznego. Projekt zostanie zrealizowany w całości lub w podziale na etapy, w zależności od możliwości finansowych i możliwych źródeł finansowania, które mogą być różne dla poszczególnych etapów.		
Podmioty realizujące projekt	Gmina Żegocina, ewentualni partnerzy, organizacje pozarządowe		

Potrzeba realizacji projektu	Mieszkańcy wskazują na duży problem związany z estetyką przestrzeni publicznej. W gminie nie ma wykreowanego, jednolite i estetycznie zagospodarowanego centrum gminy, takie centra nie funkcjonują też w poszczególnych miejscowościach. Problemem tutaj jest też brak terenów należących do gminy (rozproszone, niewielkie działki), szczególnie w obszarze centrum Żegociny, przez co możliwości w tym zakresie wydają się być ograniczone. Wiele zdegradowanych i zdewastowanych budynków, stanowi własność prywatną, a negatywnie wpływa na estetykę przestrzeni i wizerunek gminy na zewnątrz (choćby „pierwsze wrażenie” wśród przejeżdżających przez ten teren). W badaniu ankietowym przeprowadzonym podczas procesu diagnozy stanu obecnego gminy, respondenci na pytanie o ocenę zagospodarowania przestrzeni publicznych udzielili najczęściej odpowiedzi: dostatecznie (31%) i źle (29%). Na pytanie o wskazanie głównego problemu występującego na obszarze gminy drugą odpowiedzią z największą liczbą wskazań była „niska estetyka przestrzeni publicznej”.
Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt	Cele szczegółowe: – Wysoki poziom warunków życia mieszkańców; Działania priorytetowe: – Rozwój infrastruktury komunalnej.
Komplementarność z innymi projektami	Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 1 <i>Rozwój infrastruktury komunalnej: lepsza jakość życia i ochrona środowiska naturalnego Gminy Żegocina</i> oraz projektem nr 6 <i>Wzmacnianie i wykorzystanie potencjału turystycznego, rekreacyjnego oraz tradycji rolniczych</i>. Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: <i>Funkcjonalne i estetyczne zagospodarowanie centrów miejscowości</i> oraz <i>Rozbudowa i modernizacja ogólnodostępnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej</i>. Projekt będzie komplementarny również z wieloma projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.: – Budowa obiektów małej architektury w miejscu publicznym na działce 327/1 w Żegocinie; – Przebudowa istniejącego boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej w Żegocinie.
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	Prognozowane rezultaty podjętych działań to: – wzrost atrakcyjności gminy jako miejsca zamieszkania dla rodzin z dziećmi; – zwiększona integracja mieszkańców i tożsamość lokalna; – pozytywny wizerunek gminy na zewnątrz; – włączenie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem – osób z niepełnosprawnością. <i>Wskaźniki produktu:</i> 1. Liczba zmodernizowanych i dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych obiektów użyteczności publicznej. 2. Powierzchnia wspartych w projekcie przestrzeni publicznych. <i>Wskaźniki rezultatu:</i> 1. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 9 Projekt strategiczny nr 4

Tytuł projektu strategicznego	<i>Zwiększenie funkcjonalności oraz efektywności energetycznej budynków i obiektów</i>		
Lokalizacja	Gmina Żegocina	Okres realizacji	2022–2030
Szacowana wartość	3 mln zł		
Środki własne gminy	około 0,6 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne	około 2,4 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródła finansowania	Krajowy Plan Odbudowy/ Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko na lata 2021–2027		
Dodatkowe i/lub alternatywne źródło finansowania	Zgodnie z tabelą nr 12, str. 45–48		
Zakres rzeczowy projektu (konceptcja)	Projekt polega na przeprowadzeniu głębokiej termomodernizacji, wraz z uwzględnieniem instalacji OZE, w obiektach użyteczności publicznej, a w niektórych przypadkach ich rozbudowę. Planuje się w szczególności: – Remont i termomodernizację budynku Centrum Kultury, Sportu i Turystyki w Żegocinie; – Termomodernizację budynku administracyjnego byłego Zakładu Gospodarki Komunalnej; – Remonty i termomodernizację obiektów szkolnych, przedszkoli i żłobków; – Remonty i termomodernizację remiz strażackich, świetlic wiejskich itp. Elementami projektu będą także: likwidacja źródeł niskiej emisji z budynków mieszkalnych, podmiotów gospodarczych, obiektów publicznych oraz ich zastąpienie rozwiązaniami proekologicznymi, takimi jak pompa ciepła, podłączenie do sieci gazowej, budowa instalacji OZE itp. W ramach projektu planuje się także przeprowadzić działania na rzecz podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców.		
Podmioty realizujące projekt	Gmina Żegocina, gminne jednostki organizacyjne, Centrum Kultury, Sportu i Turystyki w Żegocinie		
Potrzeba realizacji projektu	Gmina posiada ogromny potencjał w postaci walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Przyciągają one nie tylko odwiedzających, ale mają też kluczowe znaczenie w rozwoju funkcji mieszkaniowej w gminie. Istotne jest zachowanie tego dziedzictwa. Ważne jest podejmowanie działań w kierunku ochrony przyrody i zapobiegania zanieczyszczania środowiska naturalnego – takim działaniem jest m.in. głęboka termomodernizacja obiektów nieefektywnych energetycznie z jednoczesną likwidacją źródeł niskiej emisji i zastosowaniem OZE.		
Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt	Cele szczegółowe: – Wysoki poziom warunków życia mieszkańców; Działania priorytetowe: – Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji.		

Komplementarność z innymi projektami	Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 1 <i>Rozwój infrastruktury komunalnej: lepsza jakość życia i ochrona środowiska naturalnego Gminy Żegocina</i> oraz projektem strategicznym nr 2 <i>Zwiększanie dostępu i podnoszenie poziomu edukacji</i>. Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: <i>Edukacja proekologiczna mieszkańców, Zmniejszenie zapotrzebowania na energię w gospodarstwach domowych i obiektach użyteczności publicznej, Zwiększenie efektywności energetycznej przedsiębiorstw oraz Likwidacja źródeł niskiej emisji</i>. Projekt będzie komplementarny również z wieloma projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.: – <i>Partnerski projekt budowy instalacji odnawialnych źródeł energii dla gmin województwa małopolskiego;</i> – <i>Przebudowa budynku przedszkola samorządowego w m. Łąka Górna szansą na dobry start małego dziecka;</i> – <i>Usuwanie azbestu z gospodarstw domowych z terenu gminy Żegocina.</i>
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	Prognozowane rezultaty podjętych działań to: – zwiększenie efektywności energetycznej w sektorze publicznym poprzez kompleksową termomodernizację budynków użyteczności publicznej, z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii; – zmniejszenie degradacji lokalnego środowiska w wyniku zmniejszenia udziału emisji zanieczyszczeń (w tym CO₂) do powietrza; – zmniejszenie potrzeb modernizacyjnych w przyszłości oraz zmniejszenie kosztów związanych z wytwarzaniem energii. <i>Wskaźniki produktu:</i> 1. Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków. <i>Wskaźniki rezultatu:</i> 1. Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej. 2. Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 10 Projekt strategiczny nr 5

Tytuł projektu strategicznego	Cyfrowa Gmina Żegocina		
Lokalizacja	Gmina Żegocina	Okres realizacji	2023–2030
Szacowana wartość	2 mln zł		
Środki własne gminy	około 0,4 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne	około 1,6 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródła finansowania	Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy na lata 2021–2027/ Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027		
Dodatkowe i/lub alternatywne źródło finansowania	Zgodnie z tabelą nr 12, str. 45–48		
Zakres rzeczowy projektu (koncepcja)	Realizacja projektu będzie polegać na: – Zwiększaniu dostępu do szerokopasmowego Internetu na terenie gminy; – Rozwoju i zapewnieniu kompleksowości e-usług dla mieszkańców w zakresie e-administracji, e-zdrowia oraz informacji sektora publicznego, zasobów nauki, kultury; – Organizowaniu szkoleń, kursów, kampanii, doradztwa w celu zapobiegania wykluczeniu cyfrowemu i podnoszenia kompetencji cyfrowych mieszkańców. Elementem projektu jest rozwój e-usług publicznych dla mieszkańców w zakresie e-administracji, e-zdrowia oraz informacji sektora publicznego, zasobów nauki, kultury, m.in.: a) rozszerzenie systemów teleinformatycznych wraz z niezbędną infrastrukturą dla potrzeb elektronicznego obiegu dokumentów czy zarządzania dokumentacją; b) budowa szeroko dostępnych dla obywateli platform umożliwiających dostęp przez Internet do usług publicznych; c) budowa teleinformatycznych systemów komunikacji (podpis elektroniczny, elektroniczna pieczęć oraz inne sposoby uwierzytelniania form elektronicznych); d) tworzenie, rozwijanie rejestrów publicznych, w tym systemów informacji przestrzennej; e) budowa, przebudowa lub zakup systemów zapewniających bezpieczeństwo przechowywania danych cyfrowych; f) budowa, przebudowa lub zakup systemów teleinformatycznych służących digitalizacji zasobów, w tym kulturowych lub naukowych, będących w posiadaniu instytucji publicznych, a także zapewnienie powszechnego, otwartego dostępu do tych zasobów w postaci cyfrowej; g) budowa, przebudowa lub zakup systemów teleinformatycznych służących rozwojowi usług medycznych.		
Podmioty realizujące projekt	Gmina Żegocina, ewentualni partnerzy, operatorzy sieci internetowych		

Potrzeba realizacji projektu	Szansą na rozwój gminy i polepszenie jakości życia mieszkańców, szczególnie w dobie pandemii koronawirusa, jest stworzenie możliwości załatwiania zdalnie spraw administracyjnych (szeroka gama wysokiej jakości e-usług wraz ze szkoleniem/edukowaniem mieszkańców w tym zakresie), a także stworzenie warunków do pracy zdalnej. Jak wskazano w analizie SWOT jedną ze słabych stron gminy jest „Niska dostępność mieszkańców do szerokopasmowego Internetu (ograniczona możliwość wykonywania i świadczenia pracy zdalnej oraz uczestnictwa w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych i edukacji on-line).” Jako jedną z szans na rozwój gminy wskazano „cyfryzację życia codziennego”.
Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt	Cele szczegółowe: – Wysoka jakość i dostępność usług; Działania priorytetowe: – Cyfryzacja.
Komplementarność z innymi projektami	Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 6 <i>Wzmacnianie i wykorzystanie potencjału turystycznego, rekreacyjnego oraz tradycji rolniczych</i>. Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: <i>Rozwój e-usług publicznych, Rozwój szerokopasmowego Internetu oraz Ochrona przed cyberzagrożeniami</i>. Projekt będzie komplementarny również z wieloma projektami już zrealizowanymi bądź będącymi w trakcie realizacji, m.in.: – <i>Zdalna Szkoła;</i> – <i>Małopolska Tarcza Antykryzysowa – Pakiet Edukacyjny. Cyfryzacja szkół i placówek oświatowych.</i>
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	Prognozowane rezultaty podjętych działań to: – zwiększenie dostępu do wysokiej jakości usług publicznych; – rozwój e-społeczeństwa i upowszechnienie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w administracji; – włączenie społeczne osób zagrożonych marginalizacją.. <i>Wskaźniki produktu:</i> 1. Liczba uruchomionych systemów teleinformatycznych w podmiotach wykonujących zadania publiczne. <i>Wskaźniki rezultatu:</i> 1. Liczba pobrań/uruchomień aplikacji opartych na ponownym wykorzystaniu informacji sektora publicznego i e-usług publicznych. 2. Liczba pobrań/odtworzeń dokumentów zawierających informacje sektora publicznego.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 11 Projekt strategiczny nr 6

Tytuł projektu strategicznego	<i>Wzmacnianie i wykorzystanie potencjału turystycznego, rekreacyjnego oraz tradycji rolniczych</i>		
Lokalizacja	Gmina Żegocina	Okres realizacji	2022–2030
Szacowana wartość	2 mln zł		
Środki własne gminy	około 0,4 mln zł – 20%		
Finansowanie zewnętrzne	około 1,6 mln zł – 80%		
Najbardziej prawdopodobne źródła finansowania	Fundusze Europejskie dla Małopolski na lata 2021–2027 / Fundusze Ministerstwa Sportu i Turystyki		
Dodatkowe i/lub alternatywne źródło finansowania	Zgodnie z tabelą nr 12, str. 45–48		
Zakres rzeczowy projektu (konceptcja)	Ze względu na to, że Gmina Żegocina jest miejscem o znacznych walorach krajobrazowych, posiada potencjał w postaci dziedzictwa kulturowego i naturalnego planuje się realizację przedsięwzięć z zakresu budowania tożsamości mieszkańców z miejscem zamieszkania oraz wzmacniania i wykorzystania największych potencjałów gminy. Głównymi elementami projektu będą: – modernizacja i rozbudowa istniejących obiektów sportowych; – budowa skateparku w Żegocinie; – budowa parku linowego w Żegocinie; – tworzenie pozytywnego wizerunku gminy poprzez spójne oznakowanie i zwiększenie dostępności do informacji o atrakcjach i obiektach turystyki i rekreacji; – realizacja kursów, szkoleń, doradztwa dla przedsiębiorców z sektora usług w branży turystycznej, w tym agroturystyki; – opracowanie programu promocji turystycznej gminy; – wspieranie lokalnego rolnictwa, w tym szczególnie promocja rolnictwa z zachowaniem metod tradycyjnych i wytwarzania lokalnie wysokiej jakości, odpowiednio certyfikowanych, produktów żywnościowych; – wspieranie rozwoju turystyki wiejskiej i agroturystyki, szczególnie w zakresie specjalizacji sadowniczych; – promowanie produktów zdrowej żywności i kuchni regionalnej; – stworzenie doradztwa związanego z produkcją i przetwórstwem produktów własnych; – stworzenie forum współpracy między przedstawicielami samorządu lokalnego i przedstawicielami branży turystycznej i wszelkich usług okołoturystycznych, w tym rolników wytwarzających lokalne produkty, w celu wspólnego działania na rzecz rozwoju turystyki i rolnictwa specjalizowanego; – wsparcie zakładania sadów, zwiększania ich powierzchni z możliwością otwarcia dla małego ruchu turystycznego; – pomoc w pozyskiwaniu środków na rozpoczęcie i rozwijanie działalności gospodarczej (ze środków krajowych i unijnych) – punkt informacyjno-doradczy;		

	– realizacja wszelkich działań mających na celu opiekę, konserwację i utrzymanie w najlepszym stanie pomników przyrody i zabytków występujących na terenie gminy; – renowacja obiektów sakralnych; – renowacja cmentarzy wojennych; – realizacja niezbędnych procedur związanych z utworzeniem Łososińsko-Żegocińskiego Parku Krajobrazowego; – organizacja wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych, zarówno lokalnych jak i o zasięgu ponadlokalnym
Podmioty realizujące projekt	Gmina Żegocina, ewentualni partnerzy
Potrzeba realizacji projektu	W badaniu ankietowym przeprowadzonym w procesie diagnozy, jedną z najlepiej ocenionych dziedzin funkcjonowania gminy były „walory turystyczno-krajobrazowe” – 66% oceniło je dobrze i bardzo dobrze. Jest to potencjał gminy, który należy wykorzystać i wzmacniać. Na pytanie o główne problemy występujące na obszarze gminy udzielono najczęściej odpowiedzi „Słaba oferta turystyczna i usługowo-rekreacyjna”. Rolniczy charakter gminy i lokalne tradycje należy wykorzystać do zwiększenia możliwości uzyskiwania dochodów przez mieszkańców, z jednoczesną promocją gminy. Realizacja niezbędnych procedur związanych z utworzeniem Łososińsko-Żegocińskiego Parku Krajobrazowego wynika z <i>Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego</i> .
Cele szczegółowe, działania priorytetowe, które realizuje projekt	Cele szczegółowe: – Wysoka aktywność gospodarcza mieszkańców. – Wysoka jakość i dostępność usług. Działania priorytetowe: – Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców. – Wykorzystanie potencjału turystycznego. – Zagospodarowanie czasu wolnego.
Komplementarność z innymi projektami	Projekt wykazuje szczególną komplementarność z projektem strategicznym nr 5 <i>Cyfrowa Gmina Żegocina</i> . Projekt będzie komplementarny także z innymi projektami, które nie zostały wskazane jako projekty strategiczne, ale będą realizowane w ramach zadań: <i>Program wsparcia przedsiębiorczości, Program wsparcia rolnictwa ekologicznego, Tworzenie produktów turystycznych bazujących na potencjale dziedzictwa naturalnego, Tworzenie ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej oraz Rozbudowa i modernizacja ogólnodostępnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej</i> .
Prognozowane rezultaty oraz produkty i ich wskaźniki	Prognozowane rezultaty podjętych działań to: – Wzrost ruchu turystycznego na terenie gminy; – Wzrost powierzchni objętej formami ochrony przyrody; – Zwiększona estetyka i jakość obiektów dziedzictwa kulturowego i historycznego; – Powstrzymana degradacja wartościowych krajobrazów kulturowych oraz dewastacja obiektów zabytkowych i ich otoczenia; – Integracja mieszkańców; – Zbudowana tożsamość lokalna; – Zbudowany pozytywny wizerunek gminy na zewnątrz. <i>Wskaźniki produktu:</i> 1. Liczba obiektów sakralnych i cmentarzy objętych wsparciem. 2. Liczba nowych form ochrony przyrody na terenie gminy. 3. Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych.

	4. Liczba nowych obiektów sportowych i/lub rekreacyjnych. 5. Liczba zmodernizowanych obiektów sportowych. <i>Wskaźniki rezultatu:</i> 1. Ilość uczestników wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych. 2. Ilość osób korzystających z nowych i zmodernizowanych obiektów sportowych i rekreacyjnych. 3. Wzrost zatrudnienia we wspartych podmiotach. 4. Ilość uczestników szkoleń / kursów/ doradztwa.
--	--

Źródło: Opracowanie własne

Poza powyżej wskazanymi projektami, Gmina Żegocina wraz z innymi gminami: Lipnica Murowana, Trzciana, Łapanów, Rzezawa i Nowy Wiśnicz, planują długofalową współpracę m.in. w kontekście Klastra Energii „Energia ze Słońca”, ale także innych możliwych do wspólnej realizacji zadań.

Wskazane w tabelach 6–11 projekty strategiczne, zostały wybrane do realizacji jako najważniejsze, ze względu na to, że wykorzystują endogeniczne potencjały gminy, w taki sposób aby posiadane zasoby wzmocniły lokalną gospodarkę i skuteczny rozwój społeczny, z uwzględnieniem wymiaru środowiskowego i przestrzennego. Ostateczny kształt projektów został wypracowany we współpracy przedstawicieli władz gminy (zarówno organu wykonawczego jak i stanowiącego), eksperta zewnętrznego współpracującego z gminą przy opracowaniu dokumentu, mieszkańców gminy i ich przedstawicieli (sołtysi) oraz przedstawicieli sektora gospodarczego i społecznego, podczas spotkań oraz procesu konsultacji społecznych. Oparcie niniejszej strategii na potencjale turystycznym i kulturowym gminy, w połączeniu z działaniami z zakresu rozwoju przedsiębiorczości, kapitału społecznego i aktywności społecznej, z zastosowaniem nowych technologii (m.in. cyfryzacja), jest szansą na rozwój lokalnej przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy. Projekty strategiczne opierają się nie tylko na potencjałach rozwojowych, ale są również odpowiedzią na wynikające z Diagnozy i zgłaszane przez mieszkańców potrzeby.

3.2.2. Szacunkowe ramy finansowe i potencjalne źródła finansowania

Indykatywne ramy finansowe *Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030* obejmują projekty strategiczne, które wynikają z planów projektowych Gminy Żegocina, podległych jej jednostek organizacyjnych, jak również projektów zgłoszonych przez mieszkańców. Ponadto plany projektowe odpowiadają na możliwości ich sfinansowania z uwzględnieniem sytuacji budżetowej gminy, ponieważ „wskaźnik G – podstawowych dochodów podatkowych na 1 mieszkańca gminy przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej na 2021 r.” wynosi 1 099,62 zł (przy wskaźniku dla Polski – 2 098,22 zł), co oznacza niedostateczną samodzielność finansową jednostki i w istotny sposób determinuje zdolność realizacji długookresowych zadań rozwojowych inwestycyjnych i nieinwestycyjnych.

Podsumowanie podanych wartości brutto poszczególnych projektów pozwoliło określić szacunkowe ramy finansowe dokumentu, z podziałem na różne źródła finansowania (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2021–2027 – publiczne i prywatne środki krajowe, w celu realizacji zasady dodatkowości środków Unii Europejskiej). Realizacja Strategii i dobór źródeł finansowania będzie procesem dynamicznym, jednak kluczowymi źródłami finansowania projektów, poza budżetem gminy, będą programy polityki spójności i polityki rolnej UE na lata 2021–2027 oraz Krajowy Plan Odbudowy.

Polityka spójności na lata 2021–2027 ma obejmować następujące fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) oraz Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST). Wspólna polityka rybołówstwa obejmuje Europejski Fundusz Morski i Rybacki (EFMR). Fundusze te wzajemnie się uzupełniają. W odniesieniu do Krajowego Planu Odbudowy należy zauważyć, że środki dostępne w ramach Instrumentu na Rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności traktowane są na poziomie unijnego budżetu jako oddzielny element nowej architektury wspólnotowych finansów, a ich celem jest ograniczenie negatywnego wpływu pandemii Covid-19 na gospodarkę Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeby wzmocnienia jej odporności na podobne tego typu sytuacje w przyszłości. Fundusze te podlegają nieco innym zasadom podziału, niż ma to miejsce w przypadku polityki spójności, gdzie pewnym standardem jest podejście regionalne. W zakresie programów polityki rolnej Unii Europejskiej 2021–2027 nastąpiło przesunięcie w programowaniu Wspólnej Polityki Rolnej (wydłużenie PROW 2014–2020 o dwa lata, przy jednocześnie zwiększonej alokacji na niektóre działania), a programowanie Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) na lata 2023–2027

jest na wczesnym etapie. W ramach wydłużonej realizacji PROW 2014–2020 wdrażane będzie nadal wsparcie ukierunkowane na inwestycje w infrastrukturę techniczną obszarów wiejskich (tj. gmin wiejskich oraz gmin miejsko-wiejskich, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 000 mieszkańców).

Poza wskazanymi powyżej źródłami i instrumentami finansowania, jako źródła finansowania Strategii należy wziąć pod uwagę także różne programy krajowe, takie jak Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych czy Program Inwestycji Strategicznych i inne środki z budżetu państwa, pozostające do dyspozycji poszczególnych ministerstw, dedykowane fundusze i programy. Istotne mogą też być, inne niż w ramach Unii Europejskiej, fundusze ze źródeł europejskich, np. fundusze norweskie i fundusze Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Przy tworzeniu ram finansowych warto wziąć pod uwagę analizę dochodów i wydatków gminy z ostatnich kilku lat oraz aktywność gminy w pozyskiwaniu pozabudżetowych źródeł finansowania działań.

Należy zwrócić uwagę, że zgodnie z wynikami Diagnozy, dochody własne gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca wykazywały się tendencją wzrostową. Na podstawie dochodów ogółem, a także dochodów własnych, można określić sprawność finansową danej jednostki – obrazuje ją procentowy wskaźnik dochodów własnych w dochodach ogółem. Udział tych dochodów w dochodach ogółem gminy maleje i w 2019 roku wynosił 19,1% – spadek o 8,5 punktu procentowego w stosunku do 2015 roku oraz był niższy w porównaniu do gmin sąsiednich. Dochody budżetu ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie w 2019 roku wynosiły 6 309,13 zł. W Gminie Żegocina występuje korzystne zjawisko wzrostu udziału w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa w postaci wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych, jednocześnie w 2019 r. była to jedna z niższych wartości w stosunku do gmin sąsiednich. Poza dochodami, odzwierciedleniem sytuacji finansowej gminy są jej wydatki. W przypadku Gminy Żegocina wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca z roku na rok są coraz wyższe, w 2015 roku wynosiły 3 542 zł, a w 2019 roku już 6 180 zł – wzrost ten jest odzwierciedleniem wyższych dochodów. Ważnym aspektem zdolności inwestycyjnych Gminy Żegocina jest wykorzystanie środków unijnych na realizację zadań przez gminę. Aktywność w tym zakresie odzwierciedla liczba umów/decyzji o dofinansowanie. Gmina Żegocina jest jednym z liderów wśród gmin sąsiednich w zakresie aktywności w zdobywaniu środków z programów operacyjnych – w 2019 r. plasowała się na 2. miejscu ex aequo z Gminą Limanowa (na 1. miejscu Gmina Nowy Wiśnicz), uzyskując

dofinansowanie na realizację 20 projektów z programów operacyjnych (w tym 14 w ramach RPO Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020)³.

Pracownicy Urzędu Gminy Żegocina, jednostek organizacyjnych, a także instytucji kultury i innych podmiotów, posiadają dużą bazę wiedzy i doświadczeń w wyniku realizacji różnego typu inwestycji w ostatnich latach, m.in.⁴:

- *Partnerski projekt budowy instalacji odnawialnych źródeł energii dla gmin województwa małopolskiego*, wartość projektu ogółem 68 853 868,35 zł, z czego 1 249 272,18 zł to część projektu dotycząca Gminy Żegocina, w tym 692 261,40 zł dofinansowanie z UE w ramach RPO WM na lata 2014–2020, Działanie 4.1. *Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii*. W ramach umowy na terenie gminy zainstalowano łącznie 80 instalacji: 3 kolektory słoneczne oraz 77 sztuk paneli fotowoltaicznych;
- *Przebudowa istniejącego boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej w Żegocinie*, wartość projektu ogółem 274 407,50 zł, w tym 152 320,00 zł dofinansowanie z Województwa Małopolskiego w ramach projektu „Małopolska infrastruktura rekreacyjno-sportowa – MIRS”;
- *Aktywna Żegocina*, wartość projektu ogółem 1 029 600,00 zł, w tym 875 150,00 zł dofinansowanie z UE w ramach RPO WM na lata 2014–2020, Działanie 9.1. *Aktywna integracja*;
- *Akademia przedszkolaka w Gminie Żegocina*, wartość projektu ogółem 170 808,75 zł, w tym 145 187,43 zł dofinansowanie z UE w ramach RPO WM na lata 2014–2020, Działanie 10.1. *Rozwój kształcenia ogólnego*;
- *Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu na terenie Gminy Żegocina*, wartość projektu ogółem 1 009 124,53 zł, w tym 857 133,59 zł dofinansowanie z UE w ramach RPO WM na lata 2007–2013, Działanie 8.3. *Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu – eInclusion*;
- *Odnova centrum wsi Żegocina*, wartość projektu 816 189,29 zł, w tym 542 711,21 zł dofinansowanie z UE w ramach RPO WM na lata 2007–2013, Działanie 6.2 *Rozwój obszarów wiejskich*;
- inne, w tym dofinansowane w ramach środków krajowych.

³ Dane GUS.

⁴ Dane Urzędu Gminy Żegocina oraz portalu mapadotacji.gov.pl

Gmina Żegocina posiada również doświadczenie powstałe w wyniku tworzenia ram finansowych dla innych dokumentów funkcjonujących na poziomie gminy, np. dla *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Żegocina na lata 2016–2020*.

W tabeli 12 przedstawiono najbardziej prawdopodobne źródła finansowania projektów strategicznych i zadań w ramach celów szczegółowych. Projekty mogą być realizowane w całości z jednego źródła lub częściowo z kilku źródeł, obecnie nie jest możliwe przypisanie z pewnością konkretnego źródła finansowania do konkretnego projektu. W tabeli 13 przedstawiono generalną, przewidywaną kwotę wydatków w ramach poszczególnych celów strategicznych i szczegółowych – koszt realizacji całego planu operacyjnego.

Tabela 12 Możliwe źródła finansowania projektów strategicznych i zadań w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030*

Lp.	Źródło finansowania	Obszary wsparcia w ramach zidentyfikowanego źródła finansowania
1.	<i>Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST)</i>	Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji jest nowym instrumentem finansowym w ramach polityki spójności służącym zapewnieniu wsparcia obszarom borykającym się z poważnymi wyzwaniami społeczno-gospodarczymi wynikającymi z transformacji w dążeniu do osiągnięcia neutralności klimatycznej. Fundusz ten ułatwi wdrażanie Europejskiego Zielonego Ładu, którego celem jest osiągnięcie neutralności klimatycznej UE do 2050 r. Beneficjentami FST mają być województwa: śląskie, dolnośląskie, wielkopolskie, małopolskie, łódzkie i lubelskie. Fundusz ten wesprze między innymi projekty dotyczące przekwalifikowania pracowników związanych z branżą wydobywcą, tworzenie nowych miejsc pracy, rekultywację terenów pokopalnianych, czy walkę ze smogiem.
2.	<i>Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS)</i>	FEnIKS to następca <i>Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko</i> (POIiŚ). Program przyczyni się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. FEnIKS wesprze również inwestycje transportowe oraz dofinansuje ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe. W ramach FEnIKS będzie można inwestować w: – obniżenie emisyjności gospodarki i transformację w kierunku gospodarki przyjaznej środowisku i o obiegu zamkniętym, – budowę efektywnego i odpornego systemu transportowego, o jak najniższym negatywnym wpływie na środowisko naturalne, – dokończenie realizacji sieci bazowej TEN-T do roku 2030, – poprawę bezpieczeństwa transportu, – zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej oraz poprawę odporności systemu ochrony zdrowia, – wzmocnienie roli kultury w rozwoju społecznym i gospodarczym.
3.	<i>Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)</i>	Program jest kontynuacją dwóch wcześniejszych programów: <i>Innowacyjna Gospodarka 2007–2013</i> (POIG) oraz <i>Inteligentny Rozwój 2014–2020</i> (POIR). FENG będzie wspierał realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które zwiększają konkurencyjność polskiej gospodarki. Z programu będą mogli skorzystać m.in. przedsiębiorcy, instytucje z sektora nauki, konsorcja przedsiębiorstw oraz instytucje otoczenia biznesu, w szczególności ośrodki innowacji.
4.	<i>Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027 (FERS)</i>	Następca <i>Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój</i> (POWER). W programie FERS będzie realizowane wsparcie na rzecz m.in. poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia. Program ten będzie szczególnie istotny dla realizacji działań priorytetowych Strategii: <i>Wspieranie aktywności społecznej i Włączenie społeczne</i> , ale częściowo także dla innych działań.

5.	<i>Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)</i>	Następca programu <i>Polska Cyfrowa</i> (POPC), który w latach 2014–2020 wspierał cyfryzację w Polsce. FERC będzie koncentrował się przede wszystkim na: zwiększeniu dostępu do ultraszybkiego Internetu szerokopasmowego, udostępnieniu zaawansowanych e-usług pozwalających w pełni na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców, zapewnieniu cyberbezpieczeństwa w ramach nowego dedykowanego obszaru interwencji, rozwoju gospodarki opartej na danych, wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe, rozwoju współpracy międzysektorowej na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych, wsparciu rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych, w tym również w obszarze cyberbezpieczeństwa dla jednostek samorządu terytorialnego (JST) i przedsiębiorców. Program ten będzie szczególnie istotny dla realizacji działania priorytetowego Strategii: <i>Cyfryzacja</i>, ale częściowo także dla innych działań.
6.	<i>Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027 (FEdM)</i>	Następca <i>Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020</i>, środki w ramach <i>Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego</i> i <i>Europejskiego Funduszu Społecznego</i> +. Priorytety programu⁵: 1) Inteligentny i konkurencyjny region; 2) Energetyka i środowisko; 3) Mobilna Małopolska; 4) Społeczna Małopolska; 5) Małopolska bliżej mieszkańców; 6) Pomoc techniczna. Przewiduje się, że znaczna część projektów i zadań realizowana będzie właśnie z dofinansowaniem w ramach tego programu. W ramach FEdM możliwe będzie finansowanie m.in.: – przedsięwzięć z obszarów e-administracji i cyberbezpieczeństwa, kultury i dziedzictwa regionalnego, e-zdrowia; – inwestycji w poprawę efektywności energetycznej przedsiębiorstw i inwestycji w wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych; – głębokiej modernizacji energetycznej budynków użyteczności publicznej i budynków sektora mieszkaniowego; – inwestycji w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii; – rozwoju zielono-niebieskiej infrastruktury, przeciwdziałania ruchom masowym i zabezpieczenia potrzeb służb ratowniczych; – przedsięwzięć w zakresie zbiorczej infrastruktury zagospodarowania ścieków komunalnych i inwestycji w systemy zaopatrzenia w wodę i optymalizację zużycia wody;

⁵ Priorytety podano na podstawie projektu dokumentu *Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027. Małopolska Przyszłości*, będącego w konsultacjach społecznych.

		– działań z zakresu wspierania transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej, w tym budowa PSZOK-ów, budowa instalacji do odzysku i recyklingu odpadów komunalnych, usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest; – działań z zakresu ochrony bioróżnorodności, rozwoju zielonej infrastruktury, zagospodarowania terenów zdegradowanych; – transportu drogowego, nowoczesnych technik zarządzania ruchem, inwestycji z zakresu zwiększania bezpieczeństwa na drogach; – infrastruktury kształcenia i szkolenia, w tym np. infrastruktury ośrodków wychowania przedszkolnego, szkół podstawowych i średnich, prowadzących kształcenie ogólne; – budowy, remontów, wyposażenia infrastruktury społecznej związanej ze wsparciem działań z zakresu zapewnienia całodobowej opieki osobom z niepełnosprawnościami, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku zgodnie z zasadami deinstytucjonalizacji; – działań z zakresu rozwoju infrastruktury kultury; – działań z zakresu rozwoju oferty turystycznej i rekreacyjnej; – działań z zakresu wsparcia do zwiększenia szans na zdobycie lub zmianę pracy oraz nabycie kompetencji lub kwalifikacji niezbędnych na rynku pracy; – działań z zakresu promocji postaw przedsiębiorczych i kompleksowej pomocy dla osób zainteresowanych założeniem działalności gospodarczej; – wiele innych.
7.	<i>Rozwój Lokalny Kierowany Przez Społeczność (RLKS)</i>	Jest to instrument dedykowany przede wszystkim do wsparcia obszarów wiejskich oraz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego na obszarach objętych RLKS. Instrument ten jest planowany do wprowadzenia do Programu Regionalnego w perspektywie 2021–2027. Finansowanie RLKS w tym przypadku jest przewidywane z Europejskiego Funduszu Społecznego na poziomie 20 mln euro. RLKS realizowany jest obecnie w ramach PROW, przewidziany do realizacji również w ramach WPR 2023–2027. RLKS oparty jest na metodzie LEADER. Interwencja LEADER ukierunkowana jest na budowanie lokalnej tożsamości bazującej na aktywizacji społecznej i przy wykorzystaniu miejscowych zasobów w sposób zapewniający najlepsze zaspokojenie potrzeb społeczności wiejskich, w tym poprzez wykorzystanie wiedzy, innowacji i rozwiązań cyfrowych.
8.	<i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (PROW 2014–2020)</i> <i>Wspólna Polityka Rolna na lata 2023–2027 (WPR 2023–2027)</i>	Pod koniec 2020 r. przyjęte zostało rozporządzenie przejściowe w sprawie wspólnej polityki rolnej, które ma zapewnić ciągłość wsparcia prawnego i finansowego dla rolników i innych beneficjentów, zanim w 2023 r. wejdą w życie zreformowane przepisy. W ramach WPR planowane jest wsparcie działań szkoleniowych i doradczych dla rolników uwzględniających potrzeby zidentyfikowane w poszczególnych celach szczegółowych w zakresie prowadzenia działalności rolniczej i wykorzystania zasobów gospodarstwa. Wspólna polityka rolna to ok. jednej trzeciej budżetu UE. Ma ona: – zapewniać obywatelom UE przystępną i bezpieczną żywność;

		– zagwarantować odpowiedni poziom życia rolnikom; – chronić zasoby naturalne i środowisko.
9.	<i>Krajowy Plan Odbudowy (KPO)</i> – w ramach Funduszu Odbudowy	Dokument programowy określający cele związane z odbudową i tworzeniem odporności społeczno-gospodarczej Polski po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19 oraz służące ich realizacji reformy strukturalne i inwestycje. KPO koncentruje swoje działania na sześciu europejskich filarach odpowiedzi na kryzys i budowy odporności: 1) zielona transformacja, 2) transformacja cyfrowa, 3) inteligentny i trwały wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, 4) spójność społeczna i terytorialna, 5) opieka zdrowotna oraz odporność gospodarcza, społeczna i instytucjonalna, 6) polityki na rzecz następnego pokolenia, takie jak edukacja i umiejętności.
10.	<i>Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych (RFIL)</i>	RFIL to program, w ramach którego rządowe środki trafiają do gmin, powiatów i miast w całej Polsce na inwestycje bliskie ludziom. Wsparcie jest bezzwrotne i pochodzi z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Środki przekazane przez rząd będzie można wykorzystać na bliskie ludziom inwestycje, m.in. budowę żłobków, przedszkoli czy drogi – a także inne niezbędne lokalnie działania.
11.	<i>Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych</i>	<i>Program Inwestycji Strategicznych</i> ma na celu zwiększenie skali inwestycji publicznych przez bezzwrotne dofinansowanie inwestycji realizowanych przez JST. Program realizowany jest poprzez promesy inwestycyjne udzielane przez BGK.
12.	<i>Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg</i>	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (dawniej Fundusz Dróg Samorządowych) ma na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych lokalnej sieci drogowej, a także poprawę oraz zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów inwestycyjnych. Rozwój lokalnej infrastruktury drogowej stanowi przy tym działanie komplementarne do inicjatyw podejmowanych na szczeblu krajowym w odniesieniu do budowy systemu autostrad i dróg ekspresowych, przyczyniając się do stworzenia spójnego i zintegrowanego systemu transportowego. Źródła finansowania Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg to wpłaty pochodzące z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), dotacje z budżetu państwa (w tym z części budżetu, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej), Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe oraz z zysku jednoosobowych spółek Skarbu Państwa i spółek, w których wszystkie akcje (udziały) są własnością Skarbu Państwa.
13.	Ewentualne inne fundusze i programy międzynarodowe, europejskie i krajowe.	

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 13 Generalna, przewidywana kwota wydatków na realizację Strategii, w ramach poszczególnych celów strategicznych

Lp.	Cel szczegółowy	Szacowana kwota wydatków	Wkład własny Realizatorów	Dofinansowanie
1. Wzrost dochodów mieszkańców				
1.1	Wysoka aktywność gospodarcza mieszkańców	20 mln zł	4 mln zł	16 mln zł
1.2	Rozwój kapitału społecznego	30 mln zł	6 mln zł	24 mln zł
2. Atrakcyjne miejsce zamieszkania i pobytu				
2.1	Wysoki poziom warunków życia mieszkańców	90 mln zł	27 mln zł	63 mln zł
2.2	Wysoka jakość i dostępność usług	50 mln zł	10 mln zł	40 mln zł
SUMA		190 mln zł	37 mln zł	141 mln zł
W tym projekty strategiczne		82 mln zł	23,9 mln zł	63,1 mln zł

Źródło: Opracowanie własne

3.3. Ocena spójności celów strategicznych z dokumentami wyższego rzędu

Strategia rozwoju odnosząc się w swych założeniach (celach głównych, strategicznych i działaniach priorytetowych) do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na obszarze gminy, uwzględnia kontekst innych dokumentów strategicznych na szczeblu lokalnym (stanowiąc istotny element całościowej wizji rozwoju jednostki), a także dokumentów wyższego szczebla, regulujących działania w przedmiotowym obszarze. W związku z tym komplementarność z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji Strategii. Zestawienie tych dokumentów wraz z nawiązaniem do ich założeń przedstawiono w tabeli 14.

Tabela 14 Wykaz powiązań celów Strategii z dokumentami strategicznymi i planistycznymi wyższego rzędu

Lp.	Nazwa dokumentu	Nawiązanie Strategii do zapisów dokumentu strategicznego i/lub planistycznego ⁶
POZIOM MIĘDZYNARODOWY I KRAJOWY		
1.	Umowa Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności na lata 2021–2027 w Polsce ⁷	Umowa Partnerstwa określa strategiczne kierunki programowania i ustalenia dotyczące skutecznego i efektywnego korzystania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+), Funduszu Spójności (FS), Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury (EFMRA) na okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r. Dokument ten zawiera 6 celów, są to: – <i>Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki promowaniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej;</i> – <i>Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa;</i> – <i>Lepiej połączona Europa;</i> – <i>Europa o silniejszym wymiarze społecznym;</i> – <i>Europa bliższa obywatelom;</i> – <i>Umożliwienie regionom i obywatelom łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu.</i> Założenia Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030 wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w każdy z powyższych wskazanych celów. Szczególna spójność zauważalna jest dla celu <i>Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa</i> z założeniami w Strategii: cel „Wysoki poziom warunków życia mieszkańców” – działanie priorytetowe „Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji”. W obu tych dokumentach kładzie się nacisk na efektywność energetyczną i redukcję emisji gazów cieplarnianych, przystosowanie do zmian klimatu, zrównoważona gospodarkę wodną i ściekową, gospodarkę o obiegu zamkniętym oraz wzmacnianie ochrony dziedzictwa przyrodniczego. Równie komplementarnym i spójnym z założeniami Strategii celem Umowy Partnerstwa jest cel 5 <i>Europa bliżej obywatelom</i>. Istotą tego celu jest zwiększenie wpływu wspólnot lokalnych na

⁶ Zapis założeń dokumentów przytoczono w niezmiennionej formie.

⁷ Projekt Umowy Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności 2021–2027 w Polsce, Warszawa, sierpień 2021 r., przyjęty przez Radę Ministrów, przekazany do Komisji Europejskiej

		<i>kształt działań nakierowanych na rozwój terytoriów i rozwiązywanie ich problemów w oparciu o endogeniczne potencjały. W ramach celu wspierana będzie realizacja przygotowanych na poziomie ponadlokalnym i lokalnym strategii ukierunkowanych na zmiany strukturalne danego obszaru.</i>
2.	<i>Agenda 2030 na rzecz Zrównoważonego Rozwoju</i>	<i>Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju, przyjęta w 2015 r. przez 193 państwa Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ), to program działań o bezprecedensowym zakresie i znaczeniu, definiujący model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach, przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Analiza spójności dokumentów strategicznych z Agendą ONZ 2030 (z 2015 r.) stanowi swego rodzaju novum w polskiej polityce rozwoju. Zobowiązanie do realizacji Agendy jest dobrowolne i nieumocowane w instrumentach finansowych, z których mogłaby korzystać Polska lub polskie regiony. Niemniej układ celów Agendy wyznacza uniwersalny, globalny model zrównoważonego rozwoju, a sygnatariusze Agendy, w tym Polska, solidarnie zobowiązali się do aktywnej realizacji i monitorowania jej postępu.</i> <i>Cele Agendy, w które bezpośrednio wpisują się założenia Strategii, to:</i> <i>– Cel 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt;</i> <i>– Cel 4. Zapewnić wszystkim wysokiej jakości edukację oraz promować uczenie się przez całe życie;</i> <i>– Cel 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi;</i> <i>– Cel 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi;</i> <i>– Cel 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom;</i> <i>– Cel 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustoszenie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej.</i> <i>Spójność założeń Strategii z wyżej wymienionymi celami, przejawia się bezpośrednio lub pośrednio we wszystkich jej celach:</i> <i>1. Cel 1 „Wysoka aktywność gospodarcza mieszkańców” poprzez wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców oraz wykorzystanie potencjału turystycznego – spójność w szczególności z celami 3, 8, Agendy;</i> <i>2. Cel 2 „Rozwój kapitału społecznego” poprzez wspieranie aktywności społecznej i włączenie społeczne – spójność w szczególności z celami 4, 8, Agendy;</i> <i>3. Cel. 3 „Wysoki poziom warunków życia mieszkańców” poprzez rozwój infrastruktury komunalnej oraz ochronę środowiska i ograniczanie niskiej emisji – spójność w szczególności z celami 3, 6, 13, 15 Agendy;</i> <i>4. Cel. 4 „Wysoka jakość i dostępność usług” poprzez cyfryzację i zagospodarowanie czasu wolnego – spójność w szczególności z celami 4, 8, Agendy.</i>

3.	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	<i>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR)</i> jest dokumentem przyjętym przez Radę Ministrów we wrześniu 2019 r. i jest on w pełni komplementarny do zapisów <i>Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030</i> w wymiarze terytorialnym oraz zgodny z rozstrzygnięciami funkcjonalno-przestrzennymi zawartymi w <i>Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030</i>. KSRR przewiduje realizację trzech głównych celów: 1. <i>Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;</i> 2. <i>Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;</i> 3. <i>Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk publicznych.</i> W zakresie komplementarności z merytorycznymi celami KSRR, <i>Strategia Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030</i> wykazuje najsilniejszą komplementarność z celami szczegółowymi: – Celu 1., tj. cel 1.5. <i>Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów;</i> – Celu 2., tj. cel 2.1. <i>Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego</i> oraz cel 2.2. <i>Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym;</i> – Celu 3., tj. cel 3.1. <i>Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem</i> oraz cel 3.3. <i>Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.</i>
4.	Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030	Głównym celem <i>Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030 (SOR)</i> jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski, przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Cel ten uwypukla zatem aspekty związane z jakością życia i dobrobytem ludności, stawiając wymiar społeczny na pierwszym miejscu. Cel ten w sposób bezpośredni koreluje z wizją gminy: „Gmina Żegocina sprzyja rodzinie i oferuje wysoką jakość życia swoim mieszkańcom”. Poniżej przedstawiono najważniejsze założenia dokumentu, w które bezpośrednio lub pośrednio wpisują się założenia niniejszej Strategii: <i>Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.</i> <i>Obszar: Przemiany strukturalne sektora. Nowe formy działania i współpracy. Nowoczesne instrumenty wsparcia.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Małe i średnie przedsiębiorstwa.</i> W kontekście powyższego należy zwrócić szczególną uwagę na spójność z celem strategicznym: „Wzrost dochodów mieszkańców” – działanie priorytetowe: „Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców”. <i>Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.</i> <i>Obszar: Poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne. Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Spójność społeczna.</i> <i>Obszar: Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych w oparciu o specjalizacje gospodarcze i nowe nisze rynkowe.</i>

		<i>Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie na wszystkich szczeblach zarządzania.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Rozwój zrównoważony terytorialnie.</i> W kontekście powyższego należy zwrócić szczególną uwagę na spójność z celem strategicznym: „Wzrost dochodów mieszkańców” – cel szczegółowy: „Rozwój kapitału społecznego”. <i>Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarstwu.</i> <i>Obszar: Uproszczenie prawa zapewniające lepsze warunki dla działalności gospodarczej i realizacji potrzeb obywateli.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce.</i> <i>Obszar: Inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne – dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorców. Budowa zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem.</i> <i>Obszar: Cyfrowe państwo usługowe.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: E-państwo.</i> <i>Obszar: Wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe.</i> <i>Główne obszary koncentracji działań: Efektywność wykorzystania środków UE.</i> W kontekście powyższego należy zwrócić szczególną uwagę na spójność z celem strategicznym: „Atrakcyjne miejsce zamieszkania i pobytu” – cel szczegółowy: „Wysoka jakość i dostępność usług”. Obszary wpływające na osiągnięcie celów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030: • Poprawa jakości kapitału ludzkiego. Zwiększenie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju. • Wzmocnienie cyfrowego rozwoju kraju. • Zrównoważenie systemu energetycznego Polski. • Rozwój potencjału środowiska naturalnego na rzecz obywateli i przedsiębiorców. Analizując Plan Operacyjny dla Gminy Żegocina (tabela 5) stwierdza się, że powyższe obszary wpływają również na osiągnięcie celów Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030 – szczególnie poprawa jakości kapitału ludzkiego, wzmocnienie cyfrowe i rozwój potencjału środowiska naturalnego.
5.	Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności	Celem głównym tego dokumentu jest: <i>Poprawa jakości życia Polaków. Osiągnięcie tego celu powinno być mierzone, z jednej strony, wzrostem produktu krajowego brutto (PKB) na mieszkańca, a z drugiej zwiększeniem spójności społecznej oraz zmniejszeniem nierównomierności o charakterze terytorialnym, jak również skalą skoku cywilizacyjnego społeczeństwa oraz innowacyjności gospodarki w stosunku do innych krajów.</i> W dokumencie wyznaczono obszary strategiczne, a dla nich poszczególne cele strategiczne. W założenia Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030 wpisują się bezpośrednio następujące obszary i cele: <i>W obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki (modernizacji):</i> <i>Cele: Polska Cyfrowa, Kapitał Ludzki, Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko;</i> <i>W obszarze efektywności i sprawności państwa (efektywności):</i>

		<i>Cele: Kapitał Społeczny.</i> Najmocniej korelującym z powyższymi celami działaniem priorytetowym rozwoju Gminy Żegocina jest „Cyfryzacja”, w ramach celu szczegółowego: „Wysoka jakość i dostępność usług”.
6.	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	<i>Strategia Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030 jest spójna z założeniami Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, a jej cele i działania najmocniej korelują z następującymi celami polityki przestrzennego zagospodarowania kraju:</i> <i>Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów:</i> – <i>Kierunek działań 2.2.3. Integracja przestrzenna i funkcjonalna obszarów wiejskich;</i> – <i>Kierunek działań 2.2.4. Wspomaganie rozwoju specjalizacji terytorialnej.</i> <i>Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej:</i> – <i>Kierunek działań 3.3. Poprawa dostępności teleinformatycznej.</i> <i>Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski:</i> – <i>Kierunek działań 4.4. Racjonalizacja gospodarowania ograniczonymi zasobami wód powierzchniowych i podziemnych kraju, w tym zapobieganie występowaniu deficytu wody na potrzeby ludności i rozwoju gospodarczego;</i> – <i>Kierunek działań 4.5. Wdrożenie działań mających na celu osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód i związanych z nimi ekosystemów;</i> – <i>Kierunek działań 4.6. Zmniejszenie obciążenia środowiska powodowanego emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleb.</i> <i>Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państw:</i> – <i>Kierunek działań 5.1.6. Zwiększenie produkcji energii ze źródeł odnawialnych;</i> – <i>Kierunek działań 5.2.3. Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych oraz przeciwdziałanie skutkom suszy.</i> Biorąc pod uwagę powyższe, należy zwrócić szczególną uwagę na następujące założenia i cele Strategii: – Gmina Żegocina będzie się koncentrować na wzmocnieniu potencjału ludnościowego, zlokalizowaniu funkcji gospodarczych i usługowych oraz poprawie jakości dostarczania usług publicznych; – Polityka przestrzenna gminy będzie zmierzać do uruchomienia istniejącego potencjału rozwojowego tego obszaru w celu zwiększenia jego konkurencyjności jako miejsca zamieszkania i pracy, wypoczynku oraz prowadzenia działalności gospodarczej i poprawy warunków życia mieszkańców. Dla harmonijnego rozwoju prowadzona będzie należyta ochrona i wykorzystanie dla celów rozwojowych ich potencjału przyrodniczego, krajobrazowego i kulturowego, poprawa jakości i dostępności usług publicznych,

		wzmacnianie społeczności lokalnych, tworzenie warunków do rozwoju działalności gospodarczej, co sprzyjać będzie powstawaniu źródeł dochodu poza rolnictwem; – Wdrażanie Strategii wspierać będzie rozwój infrastruktury przewodowej i bezprzewodowej zwiększającej dostęp do szerokopasmowego Internetu. Działania te zapewnią wszystkim mieszkańcom dostęp do informacji i możliwości wykorzystania Internetu dla prowadzenia działalności gospodarczej. Służyć one będą również podwyższaniu poziomu kapitału społecznego. Inwestycje w infrastrukturę telekomunikacyjną przyczynią się do rozwoju gminy, w szczególności poprzez podniesienie jej atrakcyjności z punktu widzenia przedsiębiorców oraz mieszkańców; – Strategia przewiduje zadania z zakresu: wdrażania i wspierania projektów polegających na bioretencji i zachowaniu bioróżnorodności obszaru gminy oraz rozwoju błękitnej i zielonej infrastruktury. Projekty i zadania związane z uporządkowaniem gospodarki wodno-kanalizacyjnej (szczególnie projekt strategiczny nr 1) przyczynią się do zmniejszenia obciążenia środowiska powodowanego emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleb.
7.	<i>Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej</i>	W systemie dokumentów strategicznych <i>Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej</i> (PEP2030) stanowi doprecyzowanie i operacjonalizację zapisów SOR. W związku z powyższym, cel główny PEP2030, tj. <i>Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców</i>, został przeniesiony wprost z SOR. Cele szczegółowe zostały doprecyzowane i określone w odpowiedzi na najważniejsze trendy w obszarze środowiska: <i>Cel I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;</i> <i>Cel II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska;</i> <i>Cel III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.</i> Na cele te w sposób bezpośredni lub pośredni odpowiadają w szczególności następujące działania priorytetowe Strategii: Cel szczegółowy: „Wysoki poziom warunków życia mieszkańców”, działanie priorytetowe: „Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji”; Cel szczegółowy: „Wysoka aktywność gospodarcza mieszkańców”, działanie priorytetowe: „Wykorzystanie potencjału turystycznego”.
8.	<i>Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030</i>	Cele i kierunki działań <i>Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2030</i>, z którymi <i>Strategia Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030</i> jest najmocniej powiązana, to: <i>Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:</i> <i>1.1.1. Wzmocnienie i upowszechnienie mechanizmów dialogu i współpracy,</i> <i>1.1.2. Wspieranie rozwoju partnerstwa i innych form współpracy w obszarze realizacji zadań publicznych,</i> <i>1.1.3. Doskonalenie rozwiązań instytucjonalno-prawnych umożliwiających rozwój sektora obywatelskiego,</i> <i>1.2.4. Wspieranie rozwoju ekonomii społecznej i solidarnej,</i> <i>1.2.5. Przeciwdziałanie wykluczeniu przez edukację włączającą.</i> <i>Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich:</i>

		2.1. Tworzenie warunków oraz budowanie kompetencji dla wzmacniania uczestnictwa w kulturze, 2.2. Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz gromadzenie i zachowywanie dzieł kultury, 2.3. Digitalizacja, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnianie dóbr kultury, 2.4. Umacnianie tożsamości i postaw obywatelskich przez kulturę. W kontekście powyższego należy zwrócić uwagę, że jednym z celów szczegółowych <i>Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030</i> jest „Rozwój kapitału społecznego” – cel ten w wielu aspektach wpisuje się w powyższe założenia. Bezpośrednio wpisuje się w nie także cel: „Wysoka jakość i dostępność usług”. Wdrożenie Strategii przyczyni się do zwiększenia zaangażowania obywateli w życie publiczne, szczególnie poprzez wdrażanie programu grantowego wspierającego inicjatywy oddolne czy zwiększanie partycypacji mieszkańców w życiu publicznym. Wdrażanie Strategii będzie sprzyjać włączeniu społecznemu, szczególnie poprzez wyrównywanie szans edukacyjnych oraz zapewnienie udziału w życiu społecznym seniorom i osobom niepełnosprawnym, a także poprzez rozwijanie kompetencji kluczowych mieszkańców. Integracja mieszkańców zostanie zwiększona m.in. poprzez popularyzację i pielęgnowanie dziedzictwa i tradycji lokalnych. Planowane są także zadania z zakresu cyfryzacji, w tym rozwoju e-administracji, a co za tym idzie digitalizacji i udostępniania danych, w tym dóbr kultury.
9.	Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030	<i>Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030</i> jest jedną ze strategii rozwoju, o których mowa w Ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057) i zastępuje <i>Strategię zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020</i>, przyjętą uchwałą nr 163 Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 2012 r. (M.P. poz. 839). W Strategii przedstawiono pogłębioną analizę możliwości rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa w wymiarze regionalnym, co umożliwiło określenie kluczowych kierunków ich rozwoju do 2030 r. Cele i kierunki interwencji, w które bezpośrednio wpisują się założenia <i>Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030</i>: Cel szczegółowy II <i>Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska</i>: – Kierunek interwencji II.1 <i>Rozwój liniowej infrastruktury technicznej</i>; – Kierunek interwencji II.2 <i>Dostępność wysokiej jakości usług publicznych</i>; – Kierunek interwencji II.4 <i>Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska</i>; – Kierunek interwencji II.5 <i>Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom</i>. Cel szczegółowy III <i>Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa</i>: – Kierunek interwencji III.1 <i>Odpowiedź na zmiany demograficzne i ich następstwa</i>; – Kierunek interwencji III.2 <i>Rozwój przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy</i>; – Kierunek interwencji III.3 <i>Wzrost umiejętności i kompetencji mieszkańców wsi</i>; – Kierunek interwencji III.5 <i>Rozwój ekonomii i solidarności społecznej na obszarach wiejskich</i>.

		Jednym z elementów przewidzianych do realizacji w ramach <i>Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030</i> jest budowa lub modernizacja infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich, która będzie prowadzona w sposób zintegrowany z działaniami uzupełniającymi, służącymi zwiększeniu dostępności cyfrowej obszarów wiejskich. Zwiększona będzie dostępność cyfrowa, która coraz silniej warunkuje możliwość upowszechnienia wielu nowych technologii i modeli biznesowych opartych na cyfryzacji i sieci internetowej, w tym Internetu rzeczy, technologii satelitarnych, e-handlu. Planuje się inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, a także budowy i modernizacji sieci drogowej gminnej i powiatowej. Do najważniejszych pozarolniczych wyzwań o charakterze społeczno-gospodarczym, przed którymi stoją obszary wiejskie niebędące wiejskimi strefami podmiejskimi dużych miast, zaliczono m.in. inwestycje służące poprawie jakości usług podstawowych na obszarach wiejskich, do których zaliczono: edukację, opiekę zdrowotną, opiekę nad matką z dzieckiem, osobami niepełnosprawnymi i seniorami, rozwój kapitału społecznego, jak też poprawę jakości działania instytucji publicznych i kultury – inwestycje takie zostały wskazane jako priorytetowe w <i>Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030</i>. Planowany jest m.in. rozwój e-usług, zwiększenie dostępu do wysokiej jakości opieki przedszkolnej i żłobkowej, wspieranie rozwoju i uczenia się mieszkańców przez całe życie, w tym w zakresie podnoszenia kompetencji zawodowych, włączenia społecznego. Wdrażanie Strategii przyczyni się też do dynamizacji przedsięwzięć na rzecz likwidacji niskiej emisji z systemów grzewczych. Strategia przewiduje realizację projektów z zakresu zwiększenia efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, mieszkalnych i w przedsiębiorstwach, w tym wykorzystanie OZE.
10.	<i>Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły⁸</i> oraz <i>Mapy zagrożenia powodziowego</i>	Akt ten zachowuje moc do dnia 22 grudnia 2022 r. i może być zmieniany – pierwotnie okres obowiązywania aktu to 22 grudnia 2021 r., jednak art. 566 ust. 2 z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2233 ze zm.) został zmieniony przez art. 3. pkt. 5 ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2368) na mocy którego „przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 88h ust. 13 oraz art. 114 ust. 5 ustawy uchylanej w art. 573 zachowują moc do dnia 22 grudnia 2022 r. i mogą być zmieniane”. Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy są aktualizowane co 6 lat. Obecnie trwa proces aktualizacji dokumentu, zakończyły się konsultacje społeczne projektu II aktualizacji Planu gospodarowania wodami, natomiast nie został jeszcze przyjęty projekt aktualizacji, w związku z czym poniżej odniesiono się do wersji przyjętej rozporządzeniem w 2016 r. Według danych z programu ISOK⁹ w granicach Gminy Żegocina występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią od potoków: Trzciański i Rozdzielec, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%) oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie

⁸ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2016 r. poz. 1967).

⁹ Informatyczny System Osłony Kraju, isok.gov.pl

	i wynosi raz na 10 lat (Q10%). Na terenie gminy występują również obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% na 500 lat. Gmina Żegocina położona jest w regionie wodnym Górnej-Zachodniej Wisły. Obszary, które potencjalnie mogą być zalane w większości są niezabudowane, stanowią tereny głównie zadrzewione, czasem są to tereny łąk bądź pastwisk. Wyjątek stanowi centrum Żegociny, gdzie granice zalewu nieco wkraczają na obszary zainwestowane, są to tereny usług sportu i rekreacji oraz pojedyncze tereny usługowe i teren mieszkaniowy. W dokumencie <i>Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły</i> zamieszczono <i>Wykaz obszarów przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie na obszarze dorzecza Wisły</i>. W wykazie tym znalazł się: – Obszar Chronionego Krajobrazu Zachodniego Pogórza Wiśnickiego, dla którego przedmioty ochrony obszaru chronionego zależne od wód to <i>kompleks ekosystemów, w tym: małe zbiorniki wodne, ciek, siedliska przyrodnicze 91E0 i inne</i>. W gospodarce przestrzennej gminy uwzględniane będzie ryzyko wystąpienia w regionie powodzi błyskawicznych oraz powodzi z opadów rozlewnych. W gospodarce rolnej i leśnej wdrażane będą metody zwiększenia retencji powierzchniowej i podziemnej w celu zapobiegania i niwelowania negatywnych skutków suszy atmosferycznej oraz deficytu wód podziemnych i powierzchniowych. Promowane będzie przygotowywanie oferty turystycznej uwzględniającej skrócenie okresu śnieżnego. Zadania określone w Strategii, które najmocniej korelują z zapisami <i>Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły</i>, to: „Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej”, „Wsparcie dla rozwoju systemu bioretencji i zachowania bioróżnorodności” oraz „Edukacja proekologiczna mieszkańców”. W Załączniku nr 4 do <i>Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły</i>, wskazano inwestycję o nazwie: <i>Regulacja potoku Sanecki w km 1+400 - 14+350 w m. Trzciana, Łąka Dolna, Łąka Górna, pow. bocheński, woj. Małopolskie</i>. Inwestor RZGW w Krakowie. Cel inwestycji: ochrona przed powodzią. Rodzaj inwestycji: prace w korycie. Poniżej przedstawiono dane o stanie jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPd) obszaru dorzecza Wisły: I. Wody powierzchniowe¹⁰: 1. Kod JCWP: RW2000122139669: 1.1. Nazwa JCWP: Uszwica do Niedźwiedzia, 1.2. Stan ogólny JCWP: zły, 1.3. Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny, dobry stan chemiczny, 1.4. Działania z aktualizacji programu wodno-ściekowego: działania podstawowe – kontrola postępowania w zakresie gromadzenia ścieków przez użytkowników prywatnych i przedsiębiorców oraz oczyszczania ścieków przez użytkowników prywatnych z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata oraz regularny wywóz nieczystości płynnych przez właścicieli; kontrola postępowania w zakresie oczyszczania ścieków przez przedsiębiorstwa
--	--

¹⁰ Baza danych aPGW (aktualizacja Planów Gospodarowania Wodami), apgw.gov.pl/pl/II-cykl-materialy-do-pobrania

		z częstotliwością co najmniej raz na 3 lata; opracowanie oceny jakości wody wykorzystywanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia. 2. Kod JCWP: RW2000122138869: 2.1. Nazwa JCWP: Potok Trzciański, 2.2. Stan ogólny JCWP: zły, 2.3. Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny, 2.4. Działania z aktualizacji programu wodno-ściekowego: działania podstawowe – modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków Łąka Górna, opracowanie oceny jakości wody wykorzystywanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz regularny wywóz nieczystości płynnych przez właścicieli. 3. Kod JCWP: RW2000122138849: 3.1. Nazwa JCWP: Tarnawka, 3.2. Stan ogólny JCWP: dobry, 3.3. Przypisane cele środowiskowe: dobry potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny, 3.4. Działania z aktualizacji programu wodno-ściekowego: działania podstawowe – budowa nowych zbiorników bezodpływowych oraz remont istniejących; regularny wywóz nieczystości płynnych; budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków; opracowanie oceny jakości wody wykorzystywanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia; 4. Kod JCWP: RW2000142147273: 4.1. Nazwa JCWP: Łososina od Słopniczanki do Potoku Stańkowskiego, 4.2. Stan ogólny JCWP: zły, 4.3. Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ekologiczny; możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieku istotnego – Łososina od Potoku Stańkowskiego do Słopniczanki, dobry stan chemiczny, 4.4. Działania z aktualizacji programu wodno-ściekowego: działania podstawowe – opracowanie oceny jakości wody wykorzystywanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia; budowa nowych zbiorników bezodpływowych remont istniejących; regularny wywóz nieczystości płynnych; budowa indywidualnych systemów oczyszczania ścieków. Działania uzupełniające: opracowanie warunków korzystania z wód zlewni. II. Wody podziemne¹¹: 1. Kod JCWPd: PLGW2000150, 1.1. Nazwa JCWPd:150, 1.2. Stan ogólny JCWPd: dobry, 1.3. Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ilościowy, dobry stan chemiczny, 1.1. Działania z aktualizacji programu wodno-ściekowego: działania podstawowe – coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia. 2. Kod JCWPd: PLGW2000161, 2.1. Nazwa JCWPd:161,
--	--	--

¹¹ Baza danych aPGW (aktualizacja Planów Gospodarowania Wodami) oraz baza danych aPWSK (aktualizacja Programu Wodno-Ściekowego Kraju), apgw.gov.pl/pl/II-cykl-materialy-do-pobrania

		2.2. Stan ogólny JCWPd: dobry, 2.3. Przypisane cele środowiskowe: dobry stan ilościowy, dobry stan chemiczny, 1.1. Działania z aktualizacji programu wodno-ściekowego: działania podstawowe – wydanie rozporządzenia na potrzeby ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP); coroczne raportowanie pomiarów ilości eksploatowanych wód podziemnych przez właściciela/użytkownika ujęcia. Większość jednolitych części wód powierzchniowych znajdujących się w granicach Gminy Żegocina odznacza się stanem ogólnym złym. Większość działań wskazanych do realizacji w aktualizacji Programu wodnośrodowiskowego kraju (aPWŚK) dotyczy przede wszystkim regularnego wywozu nieczystości płynnych przez ich właścicieli oraz modernizacji oczyszczalni ścieków. Wskazano również modernizację i rozbudowę oczyszczalni ścieków Łąka Górna. Strategia przewiduje realizację powyższych działań, szczególnie w ramach zadania „Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej”.
11.	<i>Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły¹²</i>	Art. 566 ust. 2 z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2233 ze zm.) został zmieniony przez art. 3. pkt. 5 ustawy z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2368) na mocy którego „przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 88h ust. 13 oraz art. 114 ust. 5 ustawy uchylanej w art. 573 zachowują moc do dnia 22 grudnia 2022 r. i mogą być zmieniane”. Plany zarządzania ryzykiem powodziowym aktualizowane są co 6 lat. Obecnie trwa proces aktualizacji dokumentu – projekt aktualizacji nie został jeszcze przyjęty, w związku z czym odniesiono się do wersji z 2016 r. W Planie zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły wskazano, że Żegocina jest jedną z gmin zlewni Raby z nadmiernym poziomem ryzyka powodziowego (poziom 4). W dokumencie, na liście projektów strategicznych o najwyższym priorytecie, wpływających na ograniczenie ryzyka powodziowego na obszarze dorzecza Wisły, nie wskazano żadnej inwestycji, która zlokalizowana by była na terenie Gminy Żegocina. Zadania określone w Strategii, które najmocniej korelują z zapisami Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły, to: „Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej” oraz „Wsparcie dla rozwoju systemu bioretencji i zachowania bioróżnorodności”.
12.	<i>Plan przeciwdziałania skutkom suszy¹³</i>	Zgodnie z zapisami Planu: <i>Działania mające na celu wzmocnienie oraz przywrócenie zdolności retencyjnych danego obszaru, takie jak:</i> 1) ochrona oraz odbudowa ekosystemów, 2) ochrona oraz odbudowa bioróżnorodności m.in. poprzez renaturyzację i renaturalizację ekosystemów wodnych i od wód zależnych oraz terenów podmokłych, zalesienia, biologizację gleby.

¹² Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. z 2016 r. poz. 1841).

¹³ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1615).

	3) wdrażanie zasady zrównoważonego planowania i projektowania obszarów miejskich (tzw. smart city, wprowadzanie elementów błękitno-zielonej infrastruktury), 4) zmiany na rzecz ograniczania wodochłonności gospodarki – skutecznie przeciwdziałają skutkom suszy, ale także mają swój pozytywny wpływ na tworzenie gospodarki neutralnej dla klimatu. Zatem działania adaptacyjne stosowane w przeciwdziałaniu skutkom suszy nie tylko minimalizują skutki wystąpienia suszy, ale również przyczyniają się do obniżania zagrożenia występowania tego zjawiska. Zadania określone w Strategii, które najmocniej korelują z zapisami Planu przeciwdziałania skutkom suszy, to: „Wsparcie dla rozwoju systemu bioretencji i zachowania bioróżnorodności” oraz „Edukacja proekologiczna mieszkańców”. W Planie wskazane zostały: Lista inwestycji zgłoszonych przez podmioty zewnętrzne (spoza PGW WP), i Lista zadań inwestycyjnych związanych ze zwiększeniem retencji korytowej w zlewniach na obszarach wiejskich – na żadnej z nich nie znalazły się projekty ze wskazaniem Gminy Żegocina. Zasoby dyspozycyjne to zasoby odnawialne pomniejszone o średnią z wieloletnia wielkość przepływu wód, tak aby nie dopuścić do znacznego pogorszenia stanu wód powierzchniowych związanych z wodami podziemnymi i do powstania znaczących szkód w ekosystemach lądowych zależnych od wód podziemnych. Gmina Żegocina znajduje się w obszarze, dla którego moduł zasobów dyspozycyjnych wynosi $50\text{--}100\text{ m}^3/24\text{h/km}^2$. Z oceny retencyjności obszarów dorzeczy w zakresie wód powierzchniowych wynika bezpośrednia potrzeba zwiększania retencji wód powierzchniowych. Stąd też w części poświęconej katalogowi działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy zaplanowano działania zmierzające do zwiększenia poziomu retencji wód oraz do zwiększania dyspozycyjnych zasobów wodnych. Zaplanowano także działania edukacyjne i opracowanie dobrych praktyk dla podniesienia świadomości i utrwalenia wzorców korzystania z wód w celu zapewnienia rezultatów związanych z procesem zarządzania ryzykiem suszy m.in. hydrologicznej. Na zarządzanie ryzykiem suszy przełożenie mają wyniki zagrożenia występowania trzech z czterech typów suszy: rolniczej, hydrologicznej i hydrogeologicznej. Gmina Żegocina znajduje się w obszarze zaklasyfikowanym do I klasy zagrożenia suszą rolniczą na terenach rolnych i leśnych (słabo zagrożone), do III klasy zagrożenia suszą hydrologiczną (silnie zagrożone) oraz do II klasy zagrożenia suszą hydrogeologiczną (umiarkowanie zagrożone). W ogólnym zestawieniu Gmina Żegocina znajduje się na terenie umiarkowanie zagrożonym suszą. Dla Gminy Żegocina znajdującej się w granicach zlewni następujących JCWP: Uszwica do Niedźwiedzia, Potok Trzciański, Tarnawka oraz Łososina od Słopniczanki do Potoku Stańkowskiego, rekomenduje się wdrożenie działań nr: 1 (zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych), 3 (retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych), 4 (realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji), 8 (przebudowa urządzeń melioracji wodnych dla zwiększania retencji glebowej), 9 (wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych), 10 (budowa lub przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa lub przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych), 24
--	---

		(przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych).
POZIOM REGIONALNY		
13.	Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”	W Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” wskazano 5 obszarów, dla których określono cele szczegółowe i główne kierunki polityki rozwoju. Te, w które bezpośrednio wpisują się założenia Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030, to: Obszar MAŁOPOLANIE I. Cel szczegółowy: Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie: 1.1. Małopolskie rodziny: – Wsparcie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, – Rozwój oferty sprzyjającej aktywizacji i integracji społecznej, w tym w wymiarze międzypokoleniowym, – Pomoc osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami poprzez środowiskowe formy aktywizacji i wsparcia oraz rozwój placówek pobytu dziennego i opieki całodobowej, – Pomoc osobom sprawującym opiekę nad członkiem rodziny wymagającym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu; 1.4. Sport i rekreacja: – Tworzenie odpowiednich warunków umożliwiających rozwój sportu i rekreacji w Małopolsce; 1.5. Kultura i dziedzictwo: – Ochrona, promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego, – Wzmocnienie edukacji kulturalnej, – Zmiana jakości usług i dostosowanie oferty kultury do zmieniających się potrzeb odbiorców; 1.6. Edukacja: – Edukacja dostosowana do indywidualnych potrzeb uczniów, tj. wspierająca zarówno w pokonywaniu różnego rodzaju trudności w nauce, jak i w rozwijaniu zainteresowań, uzdolnień i talentów, – Lepsze dostosowanie edukacji do potrzeb rynku pracy i wymagań nowoczesnej gospodarki; 1.7. Rynek pracy: – Wsparcie na rzecz uzyskania dobrej jakości zatrudnienia, – Rozwój ekonomii społecznej. Obszar GOSPODARKA II. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka: 2.2. Konkurencyjność i przedsiębiorczość: – Zwiększenie poziomu przedsiębiorczości w regionie, – Zwiększenie poziomu inwestycji w regionie; 2.3. Turystyka: – Rozwój zrównoważonej turystyki regionalnej, – Rozwój infrastruktury służącej prowadzeniu działalności turystycznej i obsłudze ruchu turystycznego; 2.4. Transport: – Poprawa stanu i jakości infrastruktury drogowej w regionie; 2.5. Cyfrowa Małopolska: – Cyfrowe rozwiązania w administracji publicznej, – Rozwój systemu e-zdrowie, – E-usługi w obszarze nauki, edukacji, kultury i turystyki.

	<i>Obszar KLIMAT I ŚRODOWISKO</i> <i>III. Wysoka jakość środowiska i dążenie do neutralności klimatycznej:</i> <i>3.1. Ograniczanie zmian klimatycznych:</i> – Intensyfikacja działań ograniczających niską emisję zanieczyszczeń poprzez m.in. przechodzenie na tzw. ekologiczne paliwa i ciepło systemowe, w tym kontynuacja wymiany nisko sprawnych kotłów na paliwa stałe, – Wzrost wykorzystania technologii opartych na odnawialnych źródłach energii do produkcji ciepła i chłodu, kogeneracji oraz energii elektrycznej, – Poprawa efektywności energetycznej sektora publicznego i mieszkalnictwa, – Podniesienie efektywności energetycznej przedsiębiorstw; <i>3.2. Gospodarowanie wodą:</i> – Rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury jako elementów poprawiających retencję oraz warunki aerosanitarne powietrza i podnoszących jakość życia, – Rozwój systemu kanalizacyjnego i oczyszczania ścieków, w szczególności na obszarach województwa objętych formami ochrony przyrody oraz na obszarach o skomplikowanych warunkach gruntowo-wodnych; <i>3.3. Bioróżnorodność i krajobraz:</i> – Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej poprzez kształtowanie systemu przyrodniczego, – Kształtowanie i ochrona krajobrazu Małopolski. <i>Obszar ZARZĄDZANIE STRATEGICZNE ROZWOJEM</i> <i>IV. System zarządzania strategicznego rozwojem dostosowany do wyzwań dekady 2020–2030:</i> <i>4.2. Współpraca i partnerstwo:</i> – Rozwijanie wielopoziomowych i wielosektorowych partnerstw, np.: z instytucjami publicznymi, organizacjami społecznymi, przedsiębiorcami i ich stowarzyszeniami oraz innymi jednostkami terytorialnymi, – Rozwijanie kapitału społecznego województwa dzięki wzmocnieniu organizacji pozarządowych i świadomości obywatelskiej mieszkańców; <i>4.3. Promocja Małopolski:</i> – Budowanie marki Małopolska opartej na jej tożsamości, łączącej tradycje i innowacje, z uwzględnieniem aktualnych trendów w komunikacji marketingowej, – Podejmowanie działań promocyjnych właściwych dla wspierania zrównoważonego rozwoju regionu. <i>Obszar ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY TERYTORIALNIE</i> <i>V. Zrównoważony i trwały rozwój oparty na endogenicznych potencjałach:</i> <i>5.3. Rozwój obszarów wiejskich:</i> – Rozwój obszarów wiejskich w oparciu o endogeniczne potencjały, – Aktywizacja społeczna i gospodarcza obszarów wiejskich i małych miast,
--	--

		– Wspieranie procesów odnowy wsi i rewitalizacji, w tym działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych na obszarach wiejskich i ich fizycznej regeneracji; 5.4. Spójność wewnątrzregionalna i dostępność: – Inwestycje w istniejące budynki użyteczności publicznej, zasoby mieszkaniowe, przestrzeń, środki transportu, strony internetowe czy usługi o charakterze powszechnym, w celu zwiększenia ich dostępności dla wszystkich mieszkańców regionu, ze szczególnym uwzględnieniem grup wykluczonych społecznie, – Zmniejszenie dysproporcji pomiędzy poszczególnymi obszarami województwa poprzez zwiększanie jakości i dostępności do świadczonych usług publicznych. Wszystkie założenia w Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030, w tym działania priorytetowe i zadania, wpisują się bezpośrednio lub pośrednio w powyższe cele i kierunki działań. Poniżej przedstawiono konkretne cele szczegółowe Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030 oraz cele Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, z którymi są spójne: 1) Cel szczegółowy 1.1. „Wysoka aktywność gospodarcza mieszkańców”: – I.5. Kultura i dziedzictwo; – I.7. Rynek pracy; – II.2. Konkurencyjność i przedsiębiorczość; – II.3. Turystyka; – V.3. Rozwój obszarów wiejskich; – V.4. Spójność wewnątrzregionalna i dostępność. 2) Cel szczegółowy 1.2. „Rozwój kapitału społecznego”: – I.1. Małopolskie rodziny; – I.5. Kultura i dziedzictwo; – I.6. Edukacja; – I.7. Rynek pracy; – IV.2. Współpraca i partnerstwo; – V.3. Rozwój obszarów wiejskich. 3) Cel szczegółowy 2.1 „Wysoki poziom warunków życia mieszkańców”: – II.4 Transport; – II.5. Cyfrowa małopolska; – III.1. Ograniczanie zmian klimatycznych; – III.2. Gospodarowanie wodą; – III.3. Bioróżnorodność i krajobraz; – V.3. Rozwój obszarów wiejskich; – V.4. Spójność wewnątrzregionalna i dostępność. 4) Cel szczegółowy 2.2 „Wysoka jakość i dostępność usług”: – I.4. Sport i rekreacja; – II.5. Cyfrowa Małopolska.
14.	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego ¹⁴	W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego (PZPWM) wskazano, że na terenie województwa małopolskiego znajduje się 10 obszarów chronionego krajobrazu, które zajmują ok. 573 080 ha, co stanowi 37,7% powierzchni województwa. Na terenie Gminy Żegocina znajduje się Obszar Chronionego Krajobrazu Zachodniego Pogórza

¹⁴ Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XLVII/732/18 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 marca 2018 r.

	Wiśnickiego. W Planie określono 7 potencjalnych obszarów wyznaczenia nowych parków krajobrazowych, a wśród nich <i>Obszar Łososińsko-Żegociński – obszar północno-wschodniej części Beskidu Wyspowego, z doliną rzeki Łososiny w jego osi. Tereny te posiadają duże wartości estetyczne z uwagi na brak skażeń i dewastacji, brak przemysłu, uciążliwych usług i ruchliwych ciągów komunikacyjnych. Występuje znaczne zróżnicowanie przyrodnicze oparte na urozmaiconej rzeźbie, dużej bioróżnorodności oraz elementach historyczno-kulturowych charakterystycznych dla obszarów krzyżowania się wpływów krakowskich i góralskich. Powstanie parku umożliwiłoby stworzenie równoleżnikowego pasa ochrony krajobrazu od Gorców i Beskidu Wyspowego w kierunku Pogórza Rożnowskiego i Ciężkowickiego oraz na północ, w kierunku Pogórza Wiśnickiego. Wśród gmin tego obszaru wskazano gminy: Laskowa, Łososina Dolna, Żegocina, Limanowa, Trzciana.</i> W rekomendacjach dla prowadzenia polityki przestrzennej Strategii ujęto m.in. „współdziałanie z odpowiednimi organami i dążenie do realizacji procesu tworzenia parku krajobrazowego na obszarze Łososińsko-Żegocińskim, w tym budowanie świadomości ekologicznej mieszkańców i pozytywnego odbioru funkcjonowania parku”. Na mapie pt. „Rozwój”, stanowiącej załącznik nr 5 do Planu, przedstawiono Żegocinę jako obszar interwencji zabudowy rozproszonej i słabo wykorzystanego potencjału turystycznego. Dodatkowo Żegocina znalazła się w obszarze funkcjonalnym rozwoju regionalnego ruchu turystycznego i rekreacji oraz rolnictwa specjalizowanego (Ogród). Charakterystyka jakościowa obszaru funkcjonalnego „Ogród” jest spójna z ogólną charakterystyką Gminy Żegocina: niska gęstość zaludnienia, silny odpływ migracyjny, niski poziom urbanizacji, dominujący typ rolnictwa to rolnictwo rozdrobnione i nietowarowe (sadownictwo), a szczególny zasób obszaru to jakość środowiska i krajobrazu. W Planie wskazano, że wyzwania rozwojowe dla obszaru „Ogród”, do którego zaliczono Gminę Żegocina, to przede wszystkim: <i>nie utracić walorów krajobrazowych, kulturowych i rozlicznych, lecz na ich bazie zbudować ofertę dla ruchu turystycznego, zwłaszcza weekendowego, i specjalizowanego rolnictwa. (...) Wyzwaniem jest z jednej strony promocja i „sprzedanie” swoich wartości, a z drugiej strony ich wzbogacanie i przekształcanie w rynkowy produkt i rynkową ofertę. Priorytetowym działaniem w obszarze Ogród winna być ochrona krajobrazu, co oznacza potrzebę uchwalenia planów ochrony w istniejących parkach krajobrazowych oraz utworzenie nowego, Żegocińsko-Łososińskiego Parku Krajobrazowego, będącego częścią karpackiego korytarza ekologicznego Pogórzy.</i> Wskazane w Planie kluczowe zasady polityki przestrzennej, których realizacja wymaga skoordynowanych działań na poziomie regionalnym i lokalnym, i w które najmocniej wpisują się założenia Strategii, to: 1. <i>Oszczędne gospodarowanie przestrzenią zurbanizowaną i racjonalne jej wykorzystanie rozumiane jako:</i> 1b. <i>zapobieganie rozpraszaniu zabudowy;</i> 2. <i>Oszczędne gospodarowanie zasobami naturalnymi i dbałość o poprawę jakości środowiska:</i> 2a. <i>ochrona wód i zwiększanie retencji naturalnej, w tym także na terenach zurbanizowanych;</i> 2b. <i>ochrona ekosystemów leśnych i starych drzewostanów oraz zwiększanie lesistości;</i>
--	---

		4. Ochrona dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego i krajobrazu: 4c. rozwój różnych form turystyki zachowującej potencjał i wartości środowiska przyrodniczo-kulturowego i krajobrazu; 5. Zmniejszanie ryzyka katastrof naturalnych: 5a. powstrzymanie, a z czasem eliminacja, zabudowy w terenach zagrożonych ryzykiem powodziowym; 5b. powstrzymanie zabudowy na terenach osuwiskowych.
15.	<i>Uchwała Nr X/110/19 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 czerwca 2019 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Zachodniego Pogórza Wiśnickiego (Dz. Urz. Woj. z 2019 r. poz. 5015)</i>	Część Gminy Żegocina objęta jest Obszarem Chronionego Krajobrazu Zachodniego Pogórza Wiśnickiego. We wskazanej uchwale określono pewne zakazy, m.in. zakaz dotyczący budowy nowych obiektów budowlanych w wyznaczonych strefach zgodnie z załącznikiem do uchwały oraz w pasie szerokości 10 m od linii brzegów rzek wyodrębnionych w ewidencji gruntów jako wody płynące w ich rzeczywistym przebiegu w terenie oraz od naturalnych zbiorników wodnych – z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej. Uchwała wskazuje na odstępstwa, których nie dotyczy powyższy zakaz. Do pozostałych zakazów obowiązujących w granicach OChK oraz istotnych dla Gminy Żegocina należą: – zakaz likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych; – zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych; – zakaz dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybicka; – zakaz likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.
POZIOM PONADLOKALNY I LOKALNY		
16.	<i>Strategia Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021–2030</i>	W Strategii Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021–2030 określono 5 celów strategicznych, a w ramach nich łącznie 16 celów operacyjnych. Te, z którymi najmocniej korelują założenia Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030, to: <i>Cel strategiczny 1. Powiat Bocheński jako obszar różnorodnej aktywności gospodarczej z silnymi, innowacyjnymi podmiotami, również działającymi w sferze nowoczesnych technologii:</i> – Cel operacyjny 1.3. Wsparcie lokalnych zasobów rynku pracy; – Cel operacyjny 1.4. Tworzenie warunków instytucjonalnych dla rozwoju przedsiębiorczości (urząd przyjazny inwestorom). <i>Cel strategiczny 2. Nowocześnie zarządzane placówki oświatowe gwarantujące wszechstronny rozwój mieszkańców oraz dobre przygotowanie do aktywności na rynku pracy, a także do życia społecznego:</i> – Cel operacyjny 2.1. Wsparcie rozwoju uczniów poprzez tworzenie warunków do rozwoju ich talentów; – Cel operacyjny 2.2. Wsparcie rozwoju placówek oświatowych na rzecz efektywnego nauczania;

		– Cel operacyjny 2.3. Rozwój infrastruktury sportowej dla młodzieży szkolnej Powiatu Bocheńskiego. <i>Cel strategiczny 3. Powiat Bocheński jako obszar o dobrej dostępności komunikacyjnej drogowej, kolejowej i lotniczej, zapewniający dostęp do sieci infrastruktury technicznej o wysokich parametrach jakościowych:</i> – Cel operacyjny 3.2. Poprawa infrastruktury transportowej na terenie Powiatu. <i>Cel strategiczny 4. Zapewnienie zróżnicowanej oferty spędzania wolnego czasu dla mieszkańców i turystów. Zachowanie, ekspozycja oraz promocja dziedzictwa kulturalnego i przyrodniczego:</i> – Cel operacyjny 4.2. Promocja zasobów krajoobrazowo-kulturowych Powiatu Bocheńskiego wśród turystów z Polski i zagranicy. <i>Cel strategiczny 5. Zapewnienie mieszkańcom Powiatu Bocheńskiego wysokiego poziomu bezpieczeństwa społecznego i ekologicznego:</i> – Cel operacyjny 5.2. Wsparcie tworzenia warunków dla dywersyfikacji źródeł energii; – Cel operacyjny 5.3. Długotrwała ochrona obszarów cennych ze względu na walory krajoobrazowe. Zarówno Strategia Rozwoju Powiatu Bocheńskiego na lata 2021–2030, jak i Strategia Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030, kładą nacisk na silną wspólnotę mieszkańców, wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców, a także zapewnienie czystego i zdrowego środowiska naturalnego oraz tworzenie bogatej oferty społecznej.
17.	<i>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Żegocina¹⁵</i>	Obecnie w Gminie Żegocina obowiązuje Studium przyjęte uchwałą nr XXIII/200/2002 Rady Gminy Żegocina z dnia 7 czerwca 2002 roku. Natomiast Uchwałą Nr XI/98/2019 Rady Gminy Żegocina z dnia 2 września 2019 r. w sprawie oceny aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Żegocina oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uznano nieaktualność SUiKZP. Obecnie procedowana jest zmiana obowiązującego Studium, którą zainicjowała Uchwała nr XXXVII/259/2018 Rady Gminy Żegocina z dnia 28 czerwca 2018 roku w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Żegocina. Swoim zasięgiem obejmuje ona obszar administracyjny Gminy Żegocina. Sporządzana zmiana dotyczy kompleksowej aktualizacji obowiązującego dokumentu, której celem jest dostosowanie jego ustaleń do bieżących przepisów prawa oraz uwzględnienie składanych przez mieszkańców wniosków.

Źródło: Opracowanie własne

¹⁵ Uchwała Nr XXIII/200/2002 Rady Gminy Żegocina z dnia 7 czerwca 2002 roku w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Żegocina.

4. Wymiar przestrzenny polityki rozwoju – podejście zintegrowane w strategii rozwoju

Jak wspomniano we wstępie niniejszego opracowania, w dniu 13 listopada 2020 r. wszedł w życie nowy pakiet przepisów dotyczących polityki rozwoju – *Ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1378), której celem jest realizacja postanowień *Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030)* w zakresie konsolidacji systemu zarządzania rozwojem Polski i etapowego wprowadzania systemu zintegrowanych strategii. Poza integracją strategii rozwoju na różnych poziomach administracji, celem nowelizacji przepisów była także integracja w dokumentach strategicznych wymiaru społecznego i gospodarczego z przestrzennym.

Ustawodawca jasno określił elementy strategii rozwoju gminy. Są wśród nich takie, które nie występowały w dotychczasowych strategiach:

1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej;
2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
3. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań;
4. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań.

Przestrzeń stanowi kluczowy zasób, dlatego ujęcie przestrzenne interwencji planowanych w sferze gospodarczej lub społecznej ma priorytetowe znaczenie dla rozwoju. W przestrzeni przebiegają lub na nią oddziałują wszystkie procesy społeczne, gospodarcze, przyrodnicze. Z jednej strony stanowi więc uwarunkowanie rozwoju, z drugiej jednak podlega licznym zmianom, które wynikają z prowadzonych działań. Nasze oddziaływanie na przestrzeń, kształtowanie jej w sposób planowy lub mimowolny, wpływa na warunki życia i gospodarowania i warunkuje życie przyszłych pokoleń. Człowiek, niezależnie od miejsca zamieszkania, właśnie na danym terytorium doświadcza występujących tam procesów. Konsekwencją niewłaściwie zaprogramowanych i realizowanych działań rozwojowych mogą być różnego rodzaju konflikty przestrzenne, których wyeliminowanie może okazać się trudniejsze w momencie, kiedy już zaistnieją. Dlatego tak istotne jest zwrócenie uwagi na aspekty przestrzenne przy przygotowywaniu zarówno dokumentów strategicznych, jak

i wdrożeniowych. Przestrzeń powinna być traktowana nie tylko jako oczywiste uwarunkowanie dla rozwoju sfery społecznej i gospodarczej, ale jako kluczowa wartość publiczna. Jest ona podstawą do formułowania celów rozwojowych z uwzględnieniem interesu publicznego, w tym ładu przestrzennego.

Niniejsza Strategia zapewnia koordynację przestrzenną wszelkich planowanych działań w zgodzie ze zrównoważonym rozwojem i ładem przestrzennym.

4.1. Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Żegocina wynika głównie z jej położenia geograficznego, środowiska naturalnego, a także otoczenia i powiązań z jednostkami sąsiednimi.

Gmina Żegocina usytuowana jest w południowej części Polski, przy trasie Bochnia–Limanowa (Bochnia 20 km, Limanowa 15 km). Gmina Żegocina sąsiaduje z pięcioma gminami: od południowej strony z Gminą Laskowa oraz Gminą Limanowa, od zachodniej z Gminą Trzciana, od północnej z Gminą Nowy Wiśnicz, a od wschodu z Gminą Lipnica Murowana. Sieć dróg na terenie Gminy Żegocina tworzą: droga wojewódzka nr 965: Limanowa–Bochnia–Świniary (przebiegająca przez miejscowości gminy: Łąka Górna, Żegocina, Rozdziele), drogi powiatowe oraz gminne. Położenie Gminy Żegocina względem większych ośrodków miejskich jest dość korzystne, gdyż znajduje się pomiędzy trójkątem miast takich jak: Kraków, Nowy Sącz i Tarnów, do których czas dojazdu wynosi ok. 60 min. Do najbliższych położonych miast, czyli Bochni oraz Limanowej, czas dojazdu to ok. 30 min.

Obszar gminy znajduje się w granicach dwóch mezoregionów Karpat Zachodnich: północna część gminy należy do Pogórza Wielickiego, południowa – do Beskidu Wyspowego i Niskiego. Część Pogórza Wielickiego, na którym jest usytuowana gmina, to Pogórze Wiśnickie. Gmina położona jest pomiędzy trzema górami: Kamionna (801 m n.p.m.), Żarnówka (457 m n.p.m.) i Łopusza (568 m n.p.m.), w dolinie Potoku Trzciańskiego. Północno-zachodnią część gminy obejmuje Obszar Chronionego Krajobrazu Zachodniego Pogórza Wiśnickiego.

Zwarte zespoły zabudowy usytuowane są wzdłuż dróg, jednak ze względu na bardzo zróżnicowane wysokości terenu w gminie przeważa zabudowa rozproszona. W większości jest to zabudowa jednorodzinna, która stopniowo wypiera zabudowę zagrodową. Południowa część gminy posiada atrakcyjne walory dla turystyki i rekreacji, ze względu na urozmaiconą rzeźbę terenu oraz stosunkowo większe pokrycie lasami i zadrzewieniami, natomiast część północna charakteryzuje się typem rolniczym. Jest to rolnictwo małoobszarowe ze względu na rozdrobnienie własności gruntów i zróżnicowany poziom terenu.

Centrum gminy stanowi miejscowość Żegocina, będąca siedzibą władz samorządowych – zlokalizowane są tutaj usługi publiczne związane z ochroną zdrowia, administracją czy też oświatą.

Aspiracją rozwojową Gminy Żegocina jest zapewnienie wysokiej jakości życia swoim mieszkańcom i stanie się miejscem, w którym ludzie chcą mieszkać i być aktywni zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej. Realizacja tej aspiracji jest możliwa przy zachowaniu ładu przestrzennego, m.in.: poszanowania dla ochrony środowiska przyrodniczego oraz krajobrazu, ale także wyznaczaniu terenów inwestycyjnych, gdzie możliwy jest rozwój funkcji gospodarczych, w tym usługowych. Istotne jest również tworzenie miejsc aktywności społecznej, takich jak funkcjonalnie zagospodarowane przestrzenie publiczne do wspólnego spędzania czasu – centra miejscowości.

Polityka przestrzenna oparta na zasadzie zrównoważonego rozwoju Gminy Żegocina przez właściwe przeznaczenie i użytkowanie terenu dla prawidłowego, efektywnego funkcjonowania systemu społeczno-gospodarczego gminy, jest jednym z kluczowych wyzwań strategicznych jakie stoją przed gminą w ciągu najbliższych lat. Interwencja polityki przestrzennej ukierunkowana będzie na zwiększenie integracji przestrzennej, społecznej i gospodarczej, zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej, rozwój rynku pracy poprzez wspomaganie przedsiębiorczości oraz rozwój funkcji gospodarczych o lokalnym i ponadlokalnym obszarze oddziaływania. Ważnym aspektem tworzenia miejsca atrakcyjnego do zamieszkania będzie rozwijanie oferty wysokiej jakości usług publicznych świadczonych w gminie. Nie bez znaczenia jest również utrzymanie rolniczego charakteru gminy i odpowiednie uprofilowanie rolnictwa, przy jednoczesnej dbałości o walory przyrodnicze i kulturowe gminy. Należy dążyć do rozwoju turystyki wiejskiej i agroturystyki oraz wytwarzania lokalnie i tradycyjnymi metodami produktów rolniczych.

Ustalenia i rekomendacje dla kształtowania polityki przestrzennej Gminy Żegocina na najbliższe lata to m.in.:

- Przeprowadzenie audytu krajobrazowego, wskazującego możliwości kształtowania krajobrazu w ramach stref chronionego krajobrazu i uchwał warunkujących odpowiednie jego utrzymanie. Współdziałanie z odpowiednimi organami i dążenie do realizacji procesu tworzenia parku krajobrazowego na obszarze Łososińsko-Żegocińskim, w tym budowanie świadomości ekologicznej mieszkańców i pozytywnego odbioru funkcjonowania parku.
- Intensyfikacja zabudowy głównie poprzez uzupełnianie istniejącej zabudowy w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, rozwój zabudowy powinien następować w oparciu o istniejące i projektowane ciągi komunikacyjne. Nowe inwestycje powinny być lokalizowane przede wszystkim w zasięgu terenów, na których już istnieje infrastruktura techniczna lub jest planowana do realizacji w najbliższych latach.
- Odstąpienie od realizacji nowej zabudowy na obszarach występowania osuwisk i terenach zagrożonych ruchami masowymi. W sytuacji konieczności należy realizować ją jedynie po wykonaniu dokładnych badań geologiczno-inżynierskich.
- Eliminacja barier urbanistycznych i architektonicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami.
- Wyznaczenie odpowiednio oznakowanych szlaków drogowych (tras widokowych) i budowa miejsc zatrzymania w obszarach atrakcyjnych krajobrazowo, a także rozwój szlaków i infrastruktury uprawiania turystyki pieszej i rowerowej.
- Utrzymanie rolniczego charakteru gminy przy jednoczesnej dbałości o walory przyrodnicze i kulturowe gminy oraz odpowiednie uprofilowanie rolnictwa, w tym wspieranie wysokiej jakości produkcji rolniczej wytwarzanej lokalnie i tradycyjnymi metodami, odpowiednio certyfikowanej miejscem pochodzenia i sposobem produkcji, a także wspieranie zakładania sadów i zwiększania ich powierzchni z możliwością otwarcia dla małego ruchu turystycznego.
- Rozwój agroturystyki oraz usług sportu, wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców, odwiedzających i turystów.
- Dążenie do polepszania stanu technicznego dróg, a także budowa ścieżek rowerowych.

- Na terenach o znaczących walorach środowiskowych należy ograniczyć wszelkie zagrożenia oraz zapewnić ochronę wszystkich cennych obiektów i struktur pełniących funkcje ekologiczne.
- Podczas planowania nowego zagospodarowania obszaru chronionego należy uwzględnić zakazy wynikające z *Uchwały Nr X/110/19 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 czerwca 2019 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Zachodniego Pogórza Wiśnickiego* (Dz. Urz. Woj. z 2019 r. poz. 5015).

Wskazane rekomendacje dla realizacji polityki przestrzennej Gminy Żegocina, realizowane są m.in. poprzez zadania oraz projekty strategiczne wskazane w niniejszym dokumencie *Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030*.

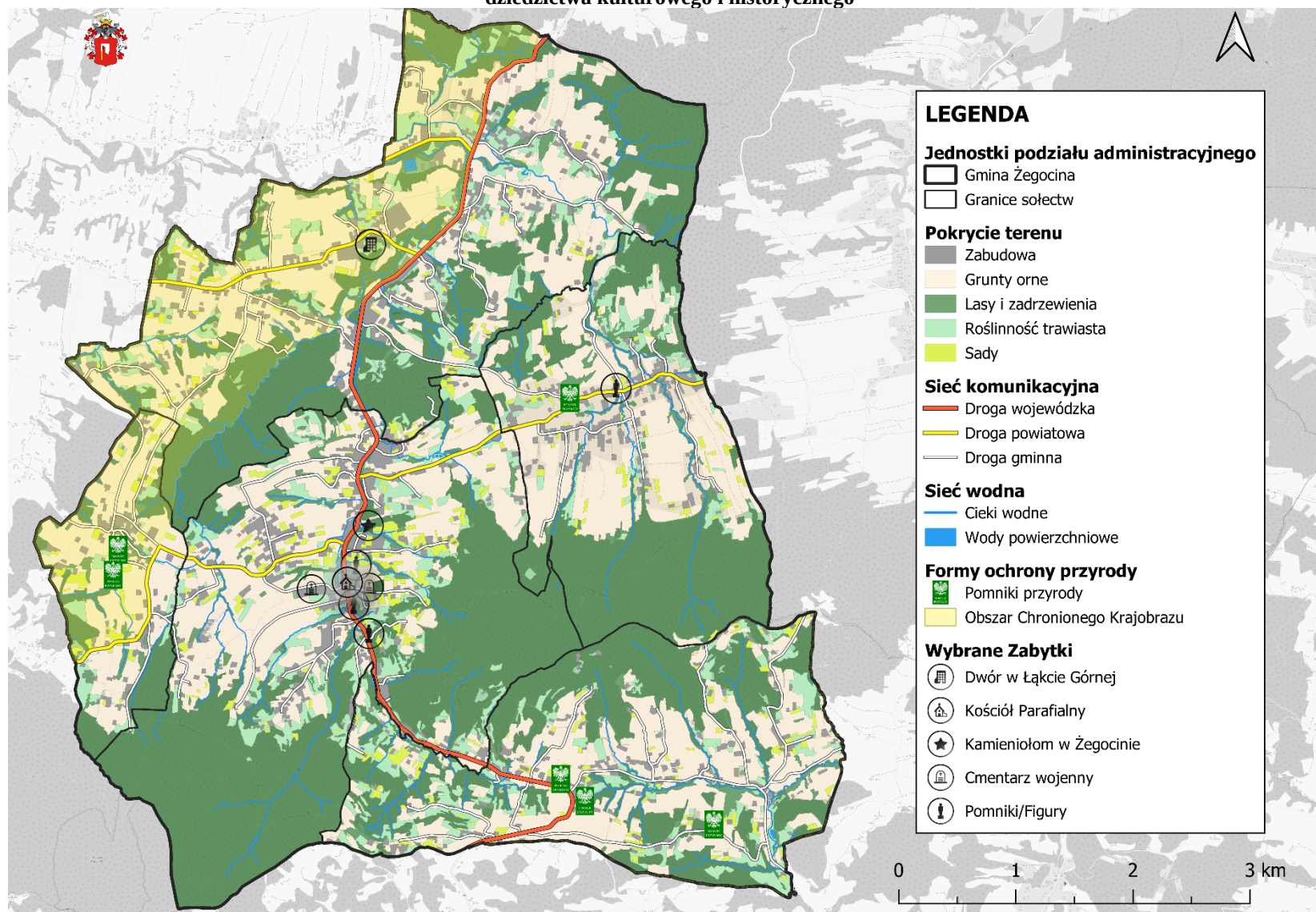
Dodatkowo należy pamiętać, że do instrumentów wdrażania polityki przestrzennej należy *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Żegocina*, które jest dokumentem określającym politykę przestrzenną i kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy, uwzględniające uwarunkowania (czyli czynniki i ograniczenia) rozwoju przestrzennego. Obecnie w Gminie Żegocina obowiązuje Studium przyjęte uchwałą nr XXIII/200/2002 Rady Gminy Żegocina z dnia 7 czerwca 2002 roku. Natomiast *Uchwałą Nr XI/98/2019 Rady Gminy Żegocina z dnia 2 września 2019 r. w sprawie oceny aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Żegocina oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego* uznano nieaktualność SUiKZP. Obecnie procedowana jest zmiana obowiązującego Studium, którą zainicjowała *Uchwała nr XXXVII/259/2018 Rady Gminy Żegocina z dnia 28 czerwca 2018 roku w sprawie przystąpienia do sporządzania zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Żegocina*. Podstawowym zaś narzędziem polityki przestrzennej gminy są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Cały obszar Gminy Żegocina posiada pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Stuprocentowe pokrycie planami ułatwia władzom samorządowym racjonalną politykę przestrzenną, ponieważ uniemożliwia realizację przypadkowych lokalizacji inwestycji, które stoją w sprzeczności z ładem przestrzennym, ale również z planami i możliwościami gminy w zakresie zapewnienia dostępu do podstawowej infrastruktury. W Gminie Żegocina obowiązuje MPZP dla obszaru całej gminy, wraz ze zmianami:

- *Uchwała nr IX/54/2011 Rady Gminy Żegocina z dnia 19 października 2011 r. w sprawie uchwalenia Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Żegocina*.

- *Uchwała Nr VIII/54/2015 Rady Gminy Żegocina z dnia 15 września 2015 r. w sprawie uchwalenia „Zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Żegocina”.*
- *Uchwała Nr VIII/55/2015 Rady Gminy Żegocina z dnia 15 września 2015 r. w sprawie uchwalenia „Zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Żegocina”.*
- *Uchwała Nr XXIV/172/2017 Rady Gminy Żegocina z dnia 25 maja 2017 r. w sprawie uchwalenia zmiany Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Żegocina.*

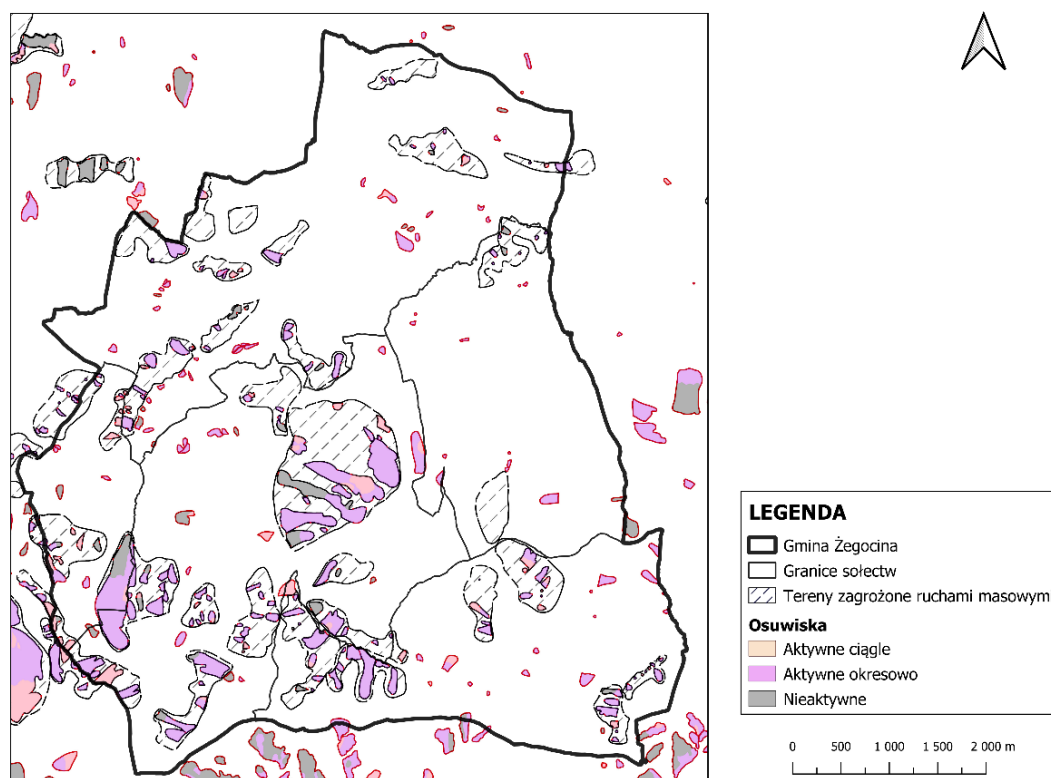
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia długookresową strategiczną wizję rozwoju gminy. Wynika on z wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, zdiagnozowanych potrzeb i potencjału gminy z uwzględnieniem jej specyfiki i zróżnicowania. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy została przedstawiona za pomocą map uwarunkowań oraz modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Mapa 1 Gmina Żegocina – uwarunkowania: sieć osadnicza, sieć komunikacyjna, pokrycie terenu, sieć wodna, formy ochrony przyrody, wybrane elementy dziedzictwa kulturowego i historycznego

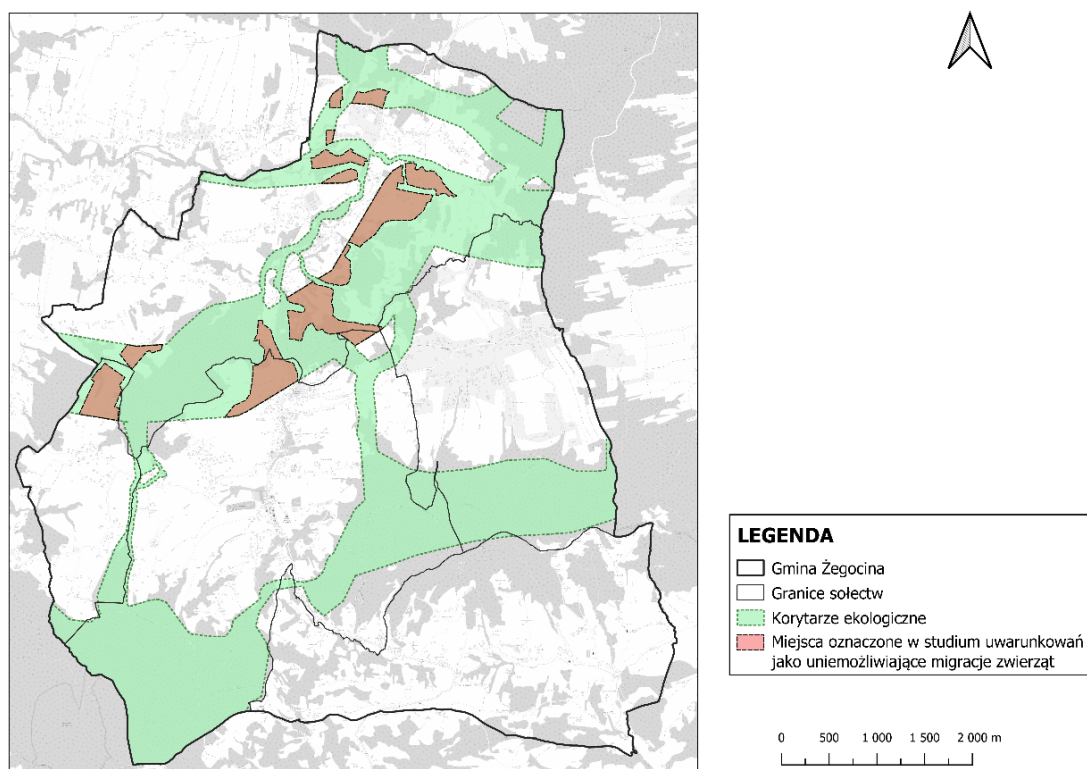
Źródło: Opracowanie własne na podstawie ogólnodostępnych danych i portalów mapowych

Mapa 2 Gmina Żegocina – uwarunkowania, rozmieszczenie osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi w obszarze gminy

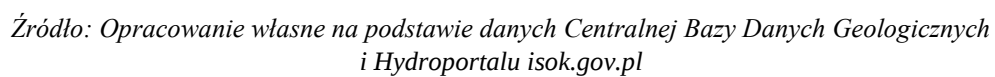

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego

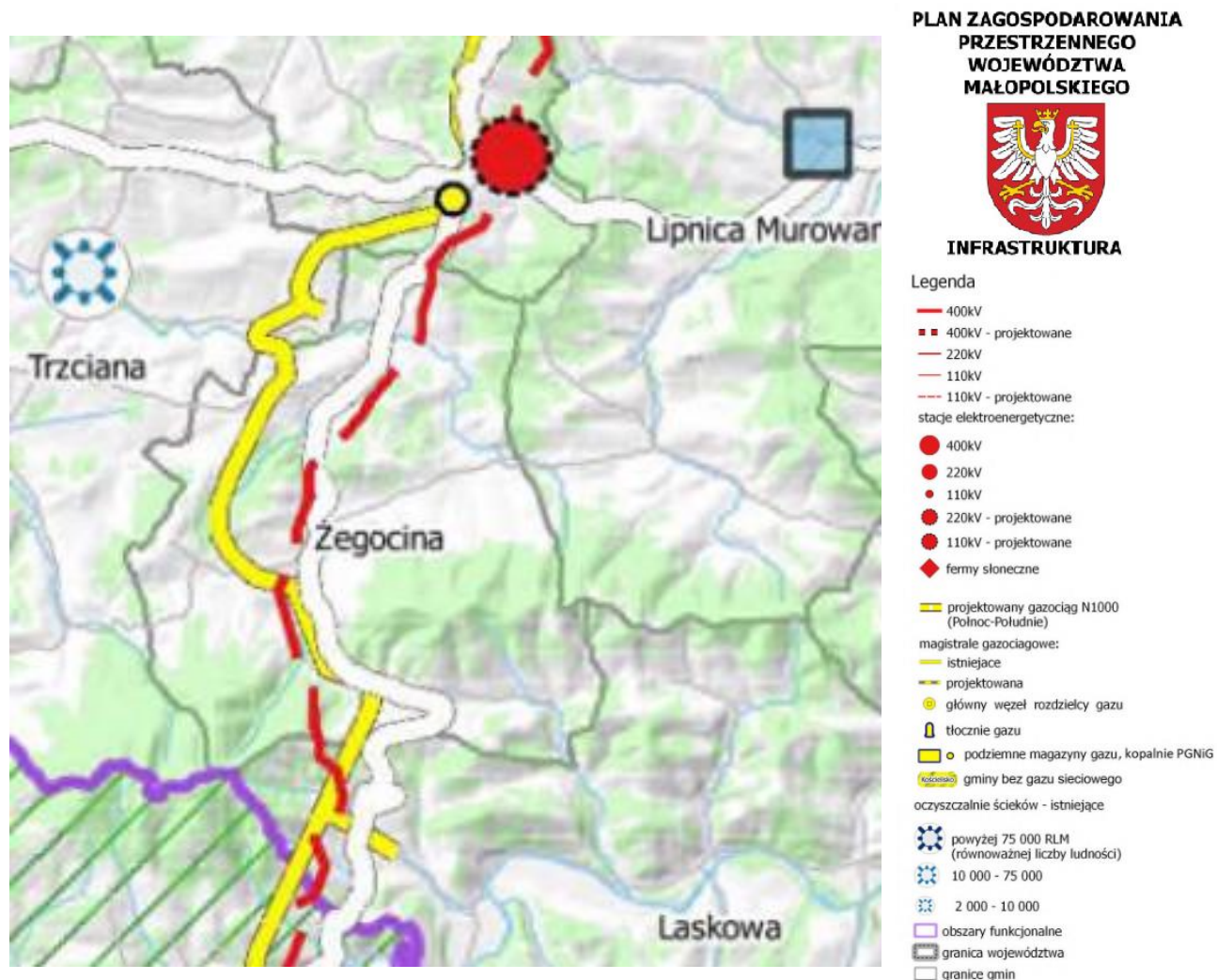
Mapa 3 Gmina Żegocina – uwarunkowania, położenie w stosunku do sieci korytarzy ekologicznych (wg. RDOŚ)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

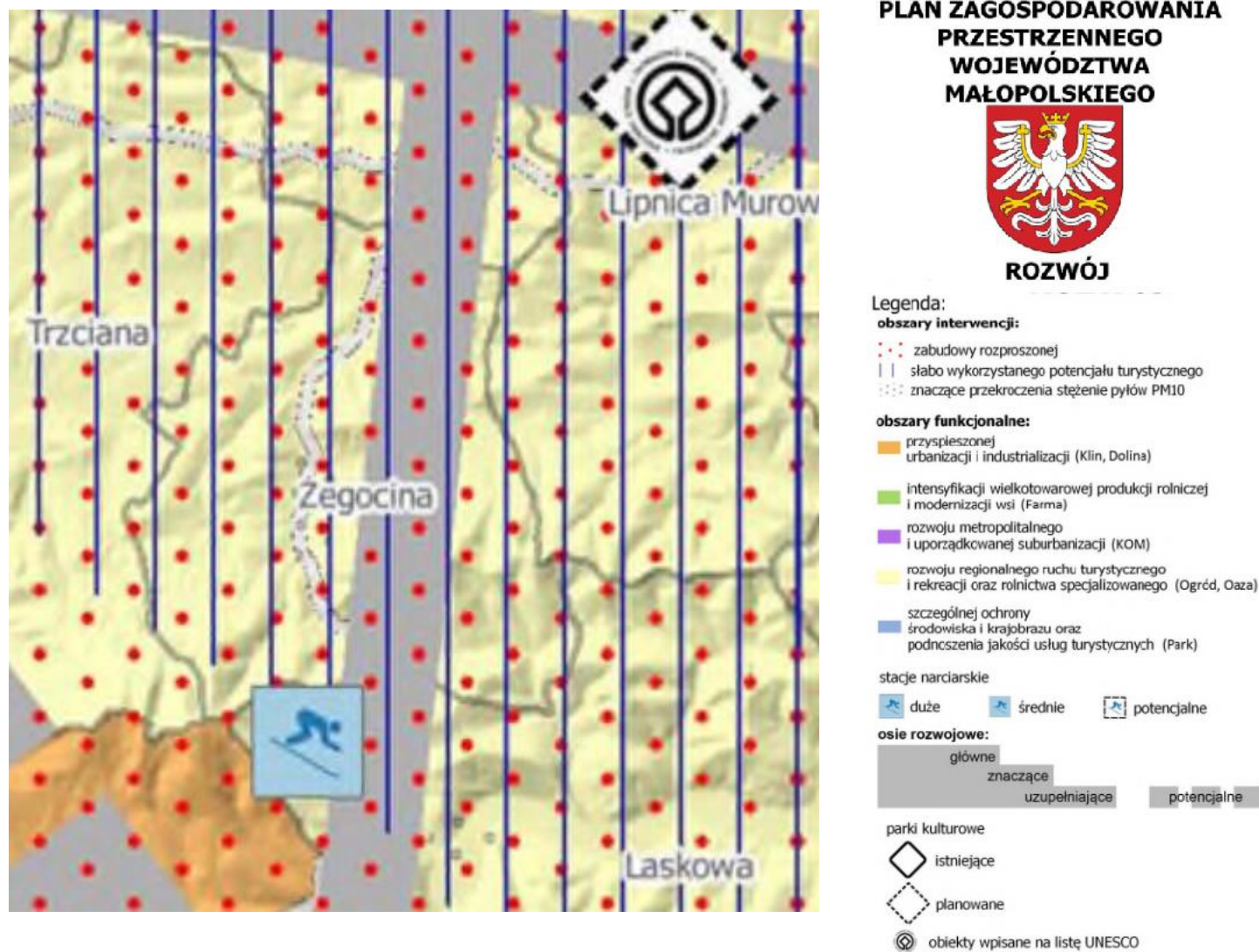

Mapa 5 Fragment mapy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego – INFRASTRUKTURA

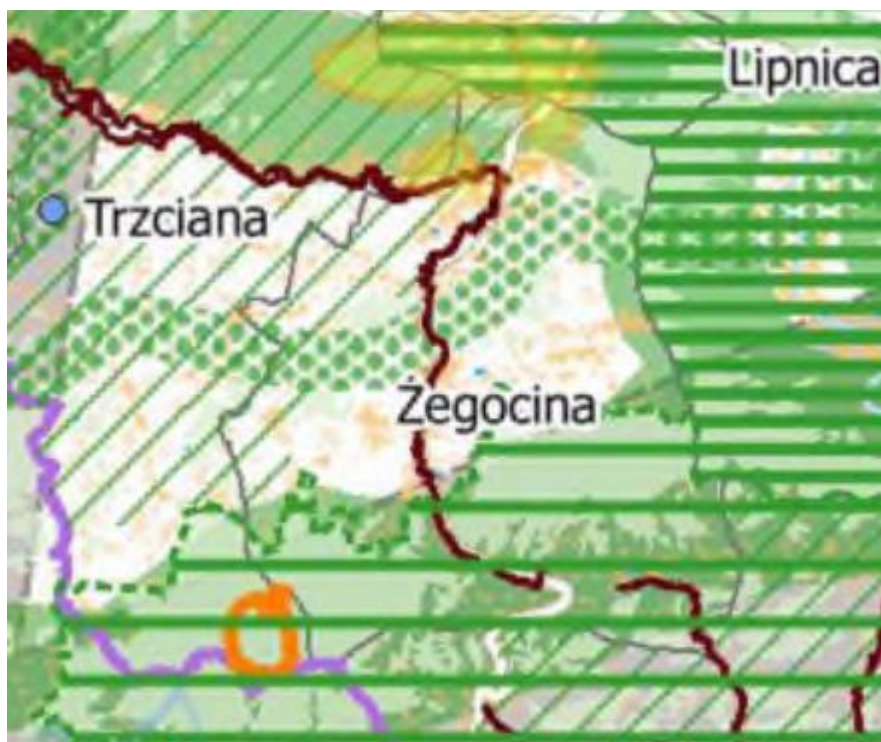
Źródło: Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XLVII/732/18 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 marca 2018 r.

Mapa 6 Fragment mapy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego – ROZWÓJ

Źródło: Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XLVII/732/18 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 marca 2018 r.

Mapa 7 Fragment mapy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego – ŚRODOWISKO

**PLAN ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO**

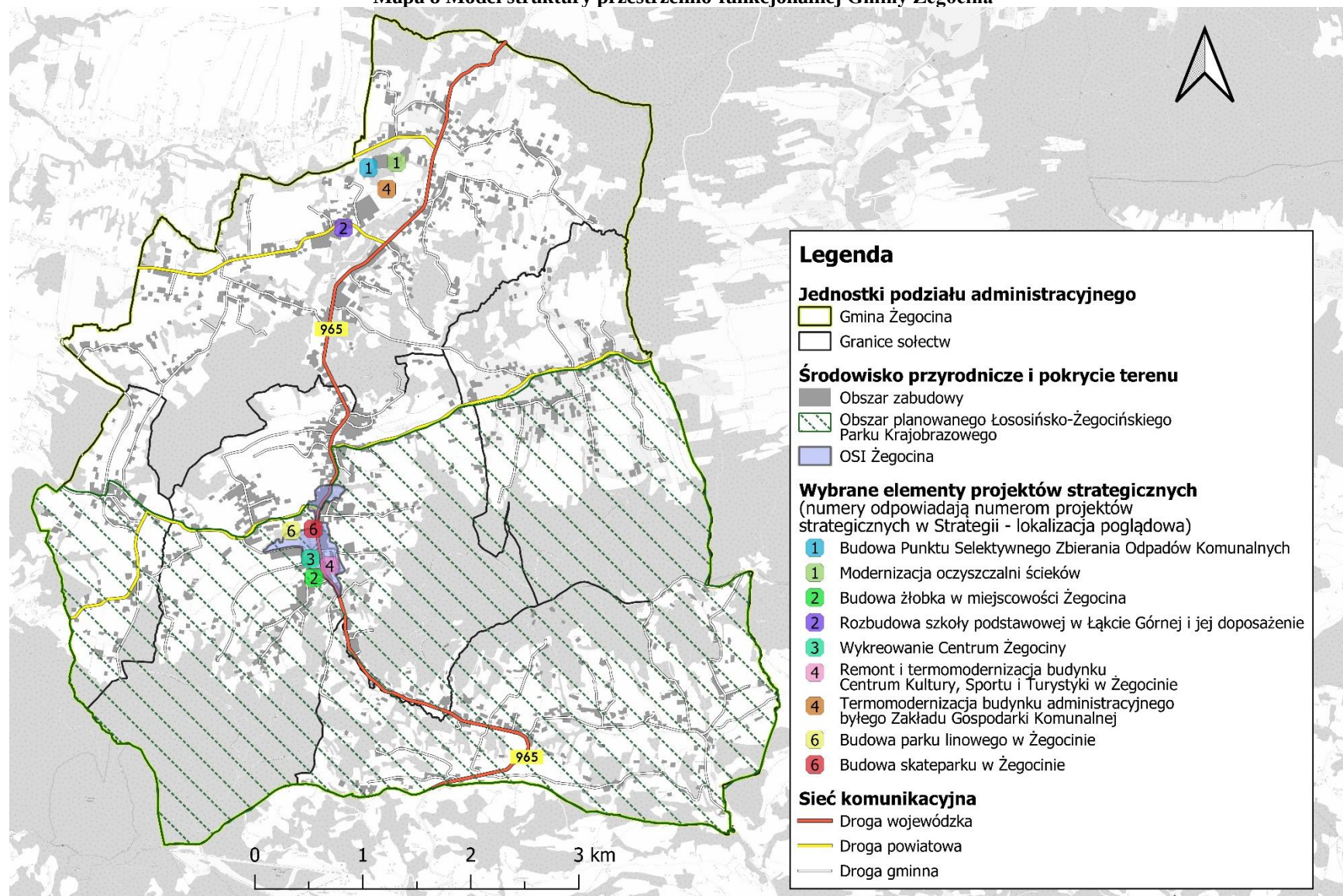

ŚRODOWISKO

- parki narodowe
- parki krajobrazowe
- potencjalne obszary do wyznaczenia parków krajobrazowych
- otuliny parków narodowych
- korytarze ekologiczne regionalne (wg RDCŚ)
- korytarze ekologiczne regionalne (wg W. Jedrzejewskiego)
- korytarze ponadregionalne
- obszar chronionego krajobrazu
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią
- tereny górnicze
- złoża surowców

Źródło: Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XLVII/732/18 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 marca 2018 r.

Mapa 8 Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej Gminy Żegocina

Źródło: Opracowanie własne

4.2. Obszary strategicznej interwencji wraz z zakresem planowanych działań

4.4.1 Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa i inne ponadlokalne

Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” wyznacza następujące obszary strategicznej interwencji w województwie:

- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze – 6 miast wskazanych w SOR / KSRR 2030;
- miasta i gminy współpracujące w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych (warunkiem wsparcia jest formalne zawiązanie współpracy);
- obszar transformacji energetycznej – Małopolska Zachodnia;
- gminy zmarginalizowane – wynikające z SOR / KSRR 2030 lub z rozszerzonej analizy regionalnej (razem 62 gminy);
- miejscowości uzdrowiskowe;
- gminy, na terenie których zlokalizowany jest obszar prawnie chroniony (tj. park narodowy, park krajobrazowy lub obszar Natura 2000).

Gmina Żegocina nie została zakwalifikowana do żadnego z regionalnych OSI wyznaczonych w *Strategii Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”*.

Należy zwrócić uwagę na to, że Gmina Żegocina została zaliczona do jednych z obszarów funkcjonalnych wyodrębnionych w ramach *Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego* (PZPWM). Gmina Żegocina razem z 23 innymi gminami tworzy obszar funkcjonalny „Ogród”, obejmujący łącznie 1 767 km², czyli 11,6% powierzchni województwa małopolskiego. Liczba ludności obszaru wynosi ok. 219 tys. (6,5% mieszkańców Małopolski). Obszar jest atrakcyjnym krajobrazowo i kulturowo terenem, będąc dotychczas stosunkowo nierozpoznanym zarówno przez mieszkańców innych części regionu, jak i gości spoza Małopolski. Zgodnie z zapisami PZPWM priorytetowym działaniem w obszarze „Ogród” powinna być ochrona krajobrazu, co oznacza potrzebę uchwalenia planów ochrony w istniejących parkach krajobrazowych oraz utworzenie nowego, Żegocińsko-Łososińskiego Parku Krajobrazowego, będącego częścią karpackiego korytarza ekologicznego Pogórzy. Pilne jest także utworzenie parków kulturowych w najcenniejszych miastach, zwłaszcza tam, gdzie zachowały się jeszcze obiekty miejskiej architektury drewnianej oraz – co równie ważne – tradycyjny charakter zabudowy. Chodzi tu przede wszystkim o Ciężkowice,

Lipnicę Murowaną, Nowy Wiśnicz wraz z Zamkiem, Szczyrzyc wraz z klasztorem, Tuchów z klasztorem, a także Zakliczyn. Na całym obszarze „Ogrodu” pożądane jest wprowadzenie twardej regulacji dotyczącej reklam i szyldów.

W kontekście obszarów strategicznej interwencji czy obszarów funkcjonalnych wyznaczanych na szczeblu ponadlokalnym, warto zwrócić uwagę, że Gmina Żegocina razem z gminami: Gdów, Biskupice, Łapanów, Trzciana, Nowy Wiśnicz, wchodzi w skład Lokalnej Grupy Działania „Dolina Raby” (LGD Dolina Raby). Poniższa mapa przedstawia granice obszaru LGD.

Mapa 9 Granice obszaru LGD Dolina Raby

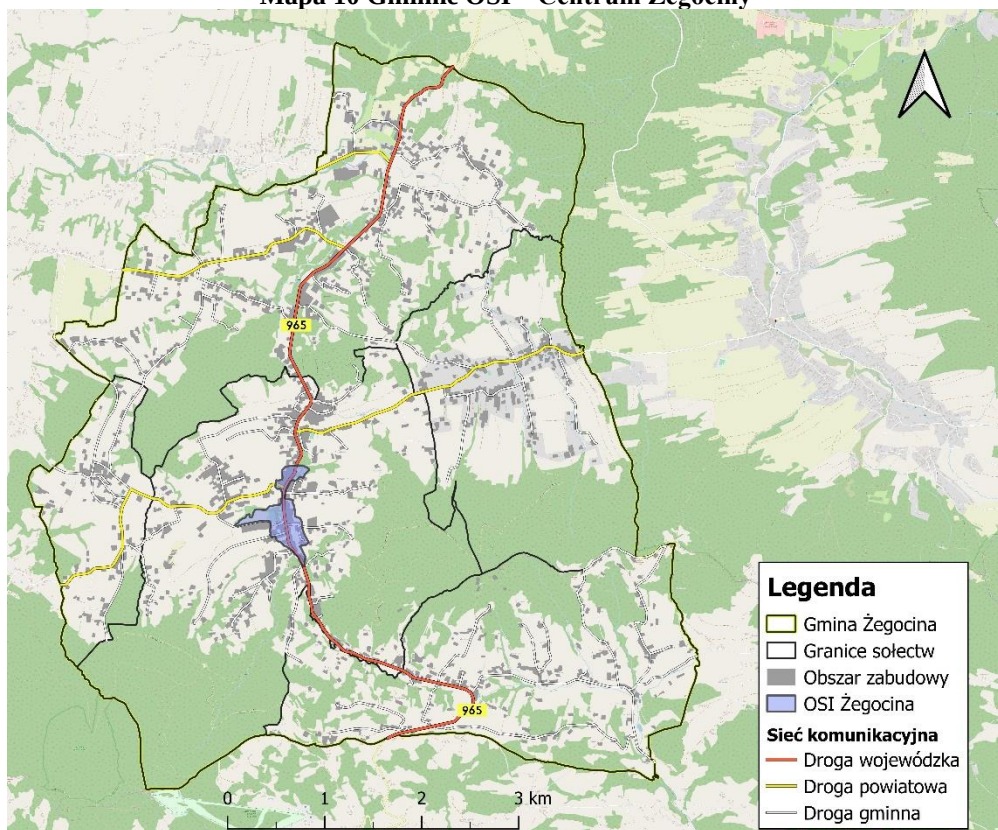
Źródło: Lokalna Strategia Rozwoju Dolina Raby 2014–2020, str. 2

4.4.2 Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano

Obszary strategicznej interwencji to obszary, które ze względu na występowanie określonych czynników o różnym charakterze, mogą powodować sytuację kryzysową bądź też odwrotnie – posiadać potencjał rozwojowy. Obszary te wymagają podjęcia określonych działań mających na celu zniwelowanie występującego problemu bądź też wykorzystanie zidentyfikowanego potencjału. Wyznaczenie OSI na poziomie lokalnym jest fakultatywne. W Gminie Żegocina wyznaczono obszar strategicznej interwencji – Centrum Żegociny, który przedstawiono na mapach 10–11.

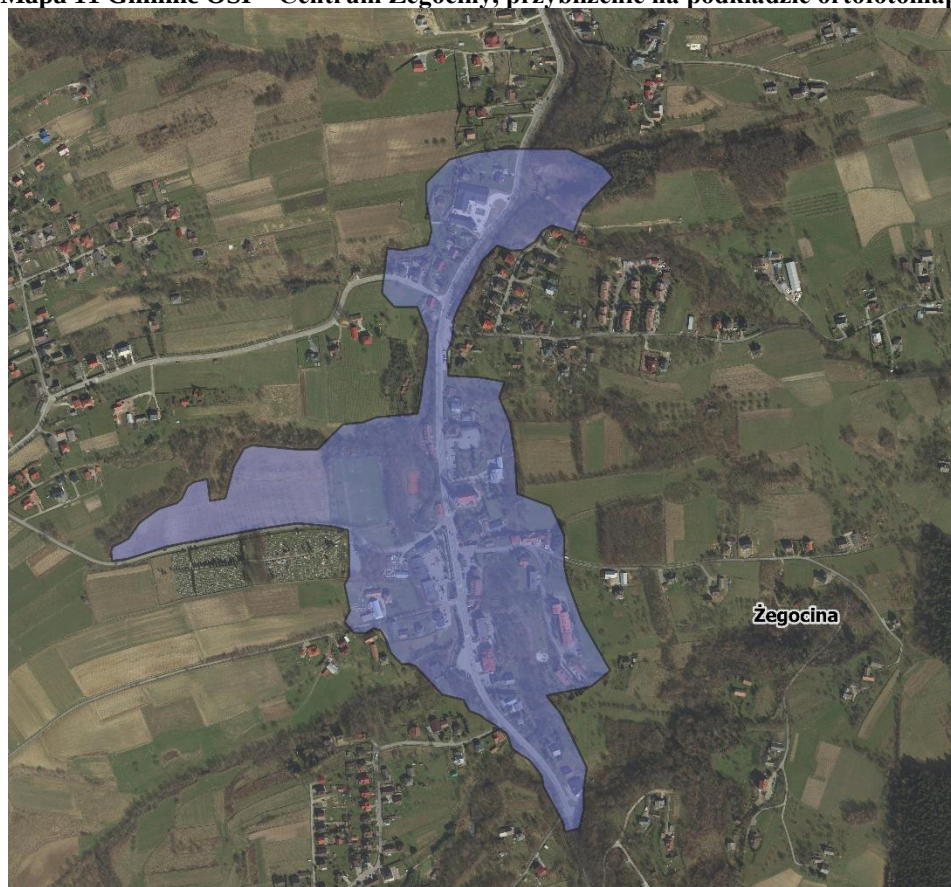
Jak wskazano powyżej, gminny obszar strategicznej interwencji to terytorium gminy o szczególnej specyfice i potrzebach. Wyróżnia się dwa typy OSI, w zależności od ich charakteru: OSI wzrostu/konkurencyjny, wyróżniający się potencjałem stymulowania rozwoju gminy oraz OSI problemowy, mierzący się z koncentracją niekorzystnych zjawisk, wymagających skoordynowanej, międzysektorowej interwencji. Wskazany obszar został wyodrębniony ze względu na fakt, że stanowi siedzibę władz gminy oraz jej centrum społeczno-gospodarcze. Znajdują się tutaj obiekty i przestrzenie, z których korzystają wszyscy mieszkańcy gminy, m.in. Urząd Gminy Żegocina, Ośrodek Zdrowia Gminnego Zakładu Opieki Zdrowotnej, apteka, restauracje, bank, obiekty handlowe, obiekty sportowe, kościół parafialny, siedziby podmiotów gospodarczych. Przez wyznaczony obszar przepływa Trzciański Potok, nazywany też Potokiem Saneckim, zlokalizowany jest tutaj również Park Geologiczny Piaskowców Grodziskich – przyrodnicza atrakcja Żegociny w miejscu dawnego kamieniołomu, a także Pomnik "Poległym w latach 1939–1945". Jest to więc obszar wyróżniający się potencjałem stymulowania rozwoju gminy, jednocześnie jednak należy skierować do niego działania ukierunkowane na budowaniu i wzmacnianiu funkcji centrum gminy, które z jednej strony będzie jej wizytówką, dobrze postrzeganą przez odwiedzających, a z drugiej strony będzie miejscem spotkań i integracji mieszkańców. W tym kontekście niezwykle ważną będzie realizacja m.in. projektu strategicznego nr 3 *Stworzenie estetycznego i funkcjonalnego centrum każdej miejscowości oraz poprawa stanu przestrzeni publicznych Żegociny*, który zakłada wykreowanie estetycznego i funkcjonalnego zagospodarowanego Centrum Żegociny.

Mapa 10 Gminne OSI – Centrum Żegociny

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 11 Gminne OSI – Centrum Żegociny, przybliżenie na podkładzie ortofotomapy

Źródło: Opracowanie własne

5. System realizacji Strategii Rozwoju

System wdrażania, monitorowania i finansowania Strategii Rozwoju Gminy Żegocina zawiera bezpośrednie odniesienie do procedur i zakresu odpowiedzialności za realizację zapisów strategicznych, dokonanie pomiaru i obserwacji postępów w realizacji Strategii.

W niniejszym rozdziale wskazano podmioty zaangażowane w realizację Strategii, biorąc pod uwagę ich rolę, kompetencje i relacje między nimi. Wskazano mechanizmy i narzędzia wdrażania Strategii, określono sposób monitorowania i ewaluacji realizacji Strategii oraz wskazano wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych.

5.1. Wdrażanie i monitoring Strategii Rozwoju

Monitoring ma na celu gromadzenie oraz analizę danych na temat przebiegu realizacji danego programu, pozwala na wykrywanie ewentualnych nieprawidłowości w jego realizacji i wprowadzanie niezbędnych korekt umożliwiających osiągnięcie wcześniejszych założeń.

Określenie systemu monitorowania umożliwi gromadzenie bieżących danych dotyczących postępów we wdrażaniu oraz osiąganiu celów założonych w Strategii. Pozwoli również na obserwację rezultatów prowadzonych działań, a w razie potrzeby na wprowadzenie niezbędnych korekt oraz aktualizacji dokumentu. Zakres monitoringu i ewaluacji Strategii wyznaczają określone w niej cele strategiczne, działania priorytetowe oraz zaplanowane zadania i projekty strategiczne. Monitoring Strategii prowadzony będzie w zakresie finansowym oraz rzeczowym.

Monitoring rzeczowy dostarczy danych na temat aktualnego stanu realizacji Strategii oraz umożliwi ocenę postępu i efektywności jego głównych założeń. Mierzone będą one za pomocą dwuletnich zmian wskaźników produktu i rezultatu, przyporządkowanych do konkretnych projektów strategicznych, jak i wskaźników oddziaływania mierzonych co 2 lata, w odniesieniu do celów strategicznych, które wykorzystane zostały na etapie diagnostycznym gminy (Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Żegocina, 2021 r.). W związku z tym posłużą do przedstawienia skali i charakteru zmian w aktualnej sytuacji czy tendencji zachodzących na obszarze gminy w porównaniu do województwa i kraju. Wszystkie wskaźniki gromadzone będą na bieżąco w miarę postępu prac, natomiast ich stan osiągnięcia podawany będzie cyklicznie w raportach co 2 lata. Punktem odniesienia w procesie weryfikacji będą dane bazowe dostępne na etapie opracowania Diagnostyki, czyli według stanu na koniec 2019 roku.

Monitoring finansowy dostarczy danych na temat szacunkowego kosztu oraz wykorzystanych źródeł finansowania, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania środków. Na poziomie dokumentu zakłada się monitoring w oparciu o okresowe sprawozdania finansowe. Dane zawarte w tych opracowaniach powinny obejmować m.in. wysokość wkładu własnego i pozyskanych środków zewnętrznych, wydatki poniesione w okresie objętym sprawozdaniem oraz od początku realizacji projektu, procentowy stan zaawansowania realizacji interwencji, stopień osiągnięcia założonych wskaźników, a także informacje na temat postępu wykonania przyjętego harmonogramu w oparciu o ustalony plan finansowy.

Do końca stycznia kolejnego roku po skończonym okresie sprawozdawczym, referaty Urzędu Gminy, jednostki organizacyjne gminy i/lub podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych projektów strategicznych zobowiązane są do składania informacji okresowej do Koordynatora ds. Strategii. Dzięki temu sprawozdawczość zakłada bieżący i ciągły przepływ aktualnych informacji, co pozwala na weryfikację nieprawidłowości oraz wykrycie problemów w procesie wdrażania i monitorowania dokumentu.

Za wdrażanie Strategii odpowiedzialny jest Wójt Gminy Żegocina. Wyznaczy on Koordynatora ds. Strategii, który będzie zarządzał całym procesem wdrażania, koordynował działania i przygotowywał raport z monitoringu w okresach dwuletnich. Monitoring polegać będzie na systematycznym zbieraniu oraz analizowaniu ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych projektów, a także założonych celów dokumentu na podstawie danych gromadzonych i przekazywanych przez poszczególne samodzielne stanowiska pracy i referaty Urzędu Gminy, jednostki organizacyjne gminy oraz inne instytucje zewnętrzne i podmioty realizujące projekty na obszarze gminy i/lub będące partnerami w realizacji określonych działań. Poniżej na schemacie przedstawiono instytucjonalną strukturę systemu wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji dokumentu.

Schemat 2 Instytucjonalna struktura systemu wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030

WÓJT
• wdrażanie - stymulowanie działań; • integrowanie zasobów; • podejmowanie decyzji niezbędnych do prawidłowego wdrażania Strategii.
RADA GMINY
• wsparcie merytoryczne przy realizacji i ewaluacji Strategii; • wsparcie merytoryczne przy podejmowaniu decyzji strategicznych; • akceptacja sprawozdań z realizacji Strategii; • analizowanie postępów wdrażania Strategii; • przyjmowanie aktualizacji Strategii; • uwzględnienie zadań zaplanowanych do realizacji przy przyjmowaniu budżetu gminy oraz wieloletnich planów inwestycyjnych lub innych dokumentów strategicznych o znaczeniu lokalnym.
KOORDYNATOR DS. STRATEGII
• upowszechnianie założeń Strategii wśród mieszkańców; • inicjacja realizacji działań priorytetowych; • koordynacja działań, w tym koordynacja przygotowania okresowych sprawozdań z realizacji Strategii - sporządzanie co 2 lata raportu z postępu realizacji dokumentu. Raport będzie zawierał informacje na temat wartości wskaźników monitoringowych (produktu, rezultatu) i wartości wskaźników oddziaływania, mierzonych co 2 lata; • udostępnianie lokalnej społeczności wyników sprawozdawczości poprzez ich publikowanie na stronie internetowej urzędu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, a także przekazywanie informacji wszystkim zainteresowanym podmiotom podczas spotkań; • poszukiwanie nowych źródeł finansowania; • ewaluacja i ewentualne przygotowanie zmian do aktualizacji; • bieżący roboczy kontakt z osobami odpowiedzialnymi za przygotowanie i realizację projektów; • współpraca z ekspertami zewnętrznymi oraz instytucjami zaangażowanymi w realizację Strategii.
KOMÓRKI URZĘDU, JEDNOSTKI, PARTNERZY
• realizacja poszczególnych zadań i projektów; • przekazywanie informacji o stopniu realizacji zadań do Koordynatora ds. Strategii, sporządzanie statystyk i gromadzenie danych pomocnych w procesie monitorowania; • zgłaszanie wniosków do zmian w Strategii.

Źródło: Opracowanie własne

Monitoring realizacji Strategii prowadzony będzie w odniesieniu do wskaźników produktów i rezultatów mających swoje źródło w efektach poszczególnych projektów i zadań, uwzględnionych w planie operacyjnym Strategii. Monitoring realizacji Strategii, w tym osiągniętych wskaźników, odbywa się raz na 2 lata i jest realizowany do końca stycznia kolejnego roku po skończonym okresie sprawozdawczym – pierwszy okres sprawozdawczy przypada na lata 2022–2023, więc pierwszy raport z monitoringu powinien być wykonany do końca stycznia 2024 r. Informacje na temat stanu realizacji Strategii będą przekazywane mieszkańcom gminy, jak również wszystkim zainteresowanym, w formie raportów z monitoringu, za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Gminy Żegocina, a także podczas spotkań w trakcie realizacji Strategii z różnymi grupami społecznymi, w tym z mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi. Monitorowanie przebiegu rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy będzie procesem ciągłym. Sporządzany raport powinien wskazywać na zachodzące przeobrażenia i tendencje rozwoju oraz umożliwiać dokonywanie oceny stopnia realizacji zapisanych celów, które mierzone będą za pomocą dwuletnich zmian wskaźników. W tabeli 15 przedstawiono wskaźniki mierzalności rozwoju, natomiast w tabeli 16 wskaźniki produktu i rezultatu, które powinny być osiągnięte na koniec realizacji Strategii – wszystkie będą przedmiotem monitoringu. Wartość bazowa dla wskaźników wskazanych w tabeli 16 wynosi zero. Wszystkie wskaźniki odnoszą się ogólnie do zadań, a więc wszelkich projektów i inwestycji, które będą w ich ramach realizowane, a nie tylko do projektów strategicznych.

Tabela 15 Wskaźniki mierzalności rozwoju Gminy Żegocina

Lp.	Nazwa wskaźnika		Wartość wskaźnika dla gminy na koniec:	Wartość wskaźnika – średnia ogółem dla województwa na koniec:	Wartość wskaźnika – średnia ogółem dla Polski na koniec:	Pożądana wartość wskaźnika dla gminy na koniec:
			2019 r.	2019 r.	2019 r.	2030 r.
1.	Liczba ludności ogółem		5 560	3 410 901	38 382 576	Wzrost o co najmniej 3% (5 727)
2.	Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w [%] ludności ogółem	w wieku przedprodukcyjnym	23,4	19,0	18,1	Utrzymanie wartości powyżej wskaźnika dla kraju i województwa w 2030 roku
		w wieku produkcyjnym	60,0	60,6	60,0	Osiągnięcie wartości powyżej wskaźnika dla kraju i województwa w 2030 roku
		w wieku poprodukcyjnym	16,6	20,4	21,9	Utrzymanie wartości poniżej wskaźnika dla kraju i województwa w 2030 roku
3.	Współczynnik przyrostu naturalnego (przeliczenie na 1 000 mieszkańców)		5,77	1,16	-0,9	Utrzymanie wartości powyżej wskaźnika dla kraju i województwa w 2030 roku, jednocześnie nie mniej niż 5,5
4.	Saldo migracji ogółem na 1 000 ludności		-2,3	2,0	0,2	Osiągnięcie wartości dodatniej
5.	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]		1,1	3,0	3,8	Utrzymanie wartości poniżej wskaźnika dla kraju i województwa w 2030 roku, jednocześnie nie więcej niż 1,1
5.	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców		34	39	38	Osiągnięcie wartości powyżej wskaźnika dla kraju i województwa w 2030 roku
6.	Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności		106	108	99	Osiągnięcie wartości powyżej wskaźnika dla województwa

					i utrzymanie wartości powyżej wskaźnika dla kraju w 2030 roku	
7.	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	842	1 202	1 175	Osiągnięcie wartości odpowiadającej co najmniej 80% wskaźnika dla województwa i kraju w 2030 roku	
8.	Podmioty na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	140	198	196	Osiągnięcie wartości odpowiadającej co najmniej 80% wskaźnika dla województwa i kraju w 2030 roku	
9.	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców	691	881	837	Osiągnięcie wartości odpowiadającej co najmniej 90% wskaźnika dla województwa i kraju w 2030 roku	
10.	Liczba dzieci przypadająca na 1 placówkę	68	57	63	Spadek wskaźnika poniżej wartości dla województwa i kraju w 2030 roku	
11.	Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 000 dzieci w wieku 3–5 lat	873	897	885	Osiągnięcie wartości powyżej wskaźnika dla województwa i kraju w 2030 roku	
12.	Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach	13,0	12,0	12,4	Utrzymanie wartości powyżej wskaźnika dla kraju i województwa w 2030 roku	
13.	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	528	413	463	Spadek wskaźnika poniżej wartości dla województwa i kraju w 2030 roku	
14.	Korzystający z instalacji w [%] ogółu ludności	sieć wodociągowa	68,9	82,0	92,2	Osiągnięcie wartości powyżej wskaźnika dla województwa i kraju w 2030 roku
		sieć kanalizacyjna	60,1	63,9	71,2	Osiągnięcie wartości powyżej wskaźnika dla województwa i kraju w 2030 roku
		sieć gazowa	86,6	63,6	52,9	Utrzymanie wartości powyżej wskaźnika dla kraju i województwa w 2030 roku

15.	Nowe budynki mieszkalne na 1 000 ludności	3,8	2,5	2,2	Utrzymanie wartości powyżej wskaźnika dla kraju i województwa w 2030 roku, jednocześnie nie mniej niż 4,0
16.	Dochody ogółem na 1 mieszkańca [zł]	6 309	5 840	5 969	Utrzymanie wartości powyżej wskaźnika dla kraju i województwa w 2030 roku
17.	Dochody własne na 1 mieszkańca [zł]	1 207	2 713	2 959	Osiągnięcie wartości równej co najmniej 70% wskaźnika dla województwa i kraju w 2030 roku
18.	Wydatki ogółem na 1 mieszkańca [zł]	6 180	5 975	6 051	Utrzymanie wartości powyżej wskaźnika dla kraju i województwa w 2030 roku
19.	Wydatki majątkowe na 1 mieszkańca [zł]	578	953	1 011	Min. 90% średniej krajowej na koniec 2030 r.
20.	Wydatki bieżące na 1 mieszkańca [zł]	5 493	5 013	5 038	Nie większe niż średnia krajowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, stat.gov.pl

Tabela 16 Wskaźniki produktu i rezultatu do osiągnięcia w wyniku realizacji Strategii

Lp.	Nazwa miernika	Jednostka miary	Źródło danych	Wartość docelowa śródkresowa (stan na koniec 2026 r.)	Wartość docelowa (stan na koniec 2030 r.)
WSKAŹNIKI PRODUKTU					
1.	Ilość zmodernizowanych oczyszczalni ścieków	sztuki	Beneficjenci projektów	1	1
2.	Ilość zmodernizowanych stacji uzdatniania wody	sztuki	Beneficjenci projektów	1	1
3.	Ilość nowych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych	sztuki	Beneficjenci projektów	1	1
4.	Ilość nowych, zamontowanych lamp energooszczędnych w oświetleniu ulicznym	sztuki	Beneficjenci projektów	60	110
5.	Liczba nowo utworzonych żłobków	sztuki	Beneficjenci projektów	1	1
6.	Liczba nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3	sztuki	Beneficjenci projektów	56	56
7.	Liczba wspartych szkół	sztuki	Beneficjenci projektów	3	6
8.	Liczba zmodernizowanych i dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych obiektów użyteczności publicznej	sztuki	Beneficjenci projektów	5	10
9.	Powierzchnia wspartych w projekcie przestrzeni publicznych	ha	Beneficjenci projektów	10	20
10.	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	sztuki	Beneficjenci projektów	10	20
11.	Liczba uruchomionych systemów teleinformatycznych w podmiotach wykonujących zadania publiczne	sztuki	Beneficjenci projektów	1	3
12.	Liczba obiektów sakralnych i cmentarzy objętych wsparciem	sztuki	Beneficjenci projektów	3	6
13.	Liczba nowych form ochrony przyrody na terenie gminy	sztuki	Beneficjenci projektów	0	1

14.	Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych	sztuki	Beneficjenci projektów	40	80
15.	Liczba nowych obiektów sportowych i/lub rekreacyjnych	sztuki	Beneficjenci projektów	5	12
16.	Liczba zmodernizowanych obiektów sportowych	sztuki	Beneficjenci projektów	3	8
WSKAŹNIKI REZULTATU					
1.	Ilość oczyszczonych ścieków	m3/doba	Beneficjenci projektów	Z powodu braku możliwości określenia tych danych na etapie sporządzenia Strategii, wartości docelowe zostaną określone na etapie projektowania i realizacji projektów.	
2.	Stopień wykorzystania przepustowości zmodernizowanej oczyszczalni ścieków	%	Badania satysfakcji		
3.	Liczba gospodarstw domowych obsługiwanych przez system kanalizacji będącej przedmiotem projektu.	sztuki	Beneficjenci projektów		
4.	Liczba gospodarstw domowych podłączonych do nowego wodociągu	sztuki	Beneficjenci projektów		
5.	Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów	osoby	Beneficjenci projektów		
6.	Liczba osób wspartych w projekcie	osoby	Beneficjenci projektów		
7.	Liczba dzieci uczęszczających do żłobka	osoby	Beneficjenci projektów		
8.	Liczba osób korzystających ze wspartych obiektów opieki nad dziećmi do 3 roku życia	osoby	Beneficjenci projektów		
9.	Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu	osoby	Beneficjenci projektów		
10.	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	sztuki	Beneficjenci projektów		
11.	Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej	GJ/rok	Beneficjenci projektów		
12.	Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej	MWh/rok	Beneficjenci projektów		

13.	Liczba pobrań/uruchomień aplikacji opartych na ponownym wykorzystaniu informacji sektora publicznego i e-usług publicznych	sztuki	Beneficjenci projektów	
14.	Liczba pobrań/odtworzeń dokumentów zawierających informacje sektora publicznego	sztuki	Beneficjenci projektów	
15.	Ilość uczestników wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych	osoby	Beneficjenci projektów	
16.	Ilość osób korzystających z nowych i zmodernizowanych obiektów sportowych i rekreacyjnych	osoby	Beneficjenci projektów	
17.	Wzrost zatrudnienia we wspartych podmiotach	osoby	Beneficjenci projektów	
18.	Ilość uczestników szkoleń / kursów/ doradztwa	osoby	Beneficjenci projektów	

Źródło: Opracowanie własne

5.2. Ewaluacja i aktualizacja Strategii Rozwoju

Przyjęto, że Strategia Rozwoju ma formułę otwartą, co oznacza, że w przypadku zmian zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych uwarunkowań społecznych i gospodarczych oraz wykreowania nowych projektów – możliwa będzie jej aktualizacja.

Z wnioskiem o aktualizację Strategii Rozwoju może wystąpić: Koordynator ds. Strategii Rozwoju, Wójt Gminy Żegocina, inicjatywa co najmniej 4 członków Rady Gminy lub 50 mieszkańców. Rada Gminy jako instytucja kontrolna i uchwałodawcza będzie mieć za zadanie analizowanie i zatwierdzanie wniosków o zmianę treści dokumentu, a także jego aktualizację poprzez podjęcie stosownej uchwały w tej sprawie.

Wprowadzenie systemu monitoringu oraz powiązanej z nim procedury ewaluacji pozwoli wyeliminować w znacznym stopniu problem dezaktualizacji założeń i celów zawartych w Strategii Rozwoju, wynikający ze zmieniających się warunków funkcjonowania podmiotów realizujących poszczególne projekty, zmian prawodawstwa oraz innych warunków i okoliczności mogących wpłynąć na zasadność podejmowanych działań. Oprócz modyfikacji poszczególnych elementów dokumentu, w trakcie jego realizacji możliwe będzie uwzględnienie nowych zadań i projektów, które będą wpisywać się w cele i działania priorytetowe.

Ewaluacja ma na celu podnoszenie jakości działań poprzez zwiększenie jej adekwatności, skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości. Ewaluacja Strategii będzie prowadzona w celu określenia rzeczywistych efektów zrealizowanych projektów, a jej ocena opierać się będzie na pięciu zasadniczych kryteriach:

- skuteczność – pozwala określić, czy zostały osiągnięte cele Strategii założone na etapie programowania,
- efektywność – pozwala ocenić poziom ekonomiczności Strategii,
- użyteczność – pozwala ocenić zgodności celów Strategii z faktycznymi problemami i potrzebami grupy docelowej,
- trafność – obrazuje do jakiego stopnia cele Strategii odpowiadają potrzebom danego obszaru,
- trwałość – pozwala określić, na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem Strategii będą trwać po jej zakończeniu.

Ewaluacja zadań zawartych w *Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030* zostanie podzielona na następujące części:

- *ex-ante* (przed realizacją Strategii) – stanowiąca instrument ułatwiający podejmowanie spójnych decyzji. Jej zadaniem jest próba znalezienia odpowiedzi na pytanie, czy działania zakładane w ramach Strategii przyniosą zakładane efekty przy użyciu dedykowanych im instrumentów i zasobów. Ocena ta została przeprowadzona w trakcie opracowywania Strategii, przed jej przyjęciem i stanowi załącznik do niniejszego dokumentu;
- *on-going* (na bieżąco) – instrument obserwacji prowadzonej przez Koordynatora ds. Strategii, który będzie przygotowywał sprawozdanie z realizacji Strategii (raport z monitoringu Strategii) co najmniej raz na dwa lata;
- *mid-term* (w połowie okresu realizacji) – służąca przede wszystkim jako instrument, w wyniku którego może nastąpić aktualizacja Strategii;
- *ex-post* (na zakończenie realizacji Strategii) – służąca ocenie zgodności i efektywności zrealizowanych działań w ramach Strategii, z założeniami i celami przyjętymi w niniejszym dokumencie.

W przypadku konieczności aktualizacji dokumentu Strategii, będzie on podlegał procedurze jak podczas przyjęcia, tj. zgodnie z art. 10f ust. 1–4 *Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.).

5.3. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia Rozwoju Gminy jest dokumentem programującym rozwój gminy do 2030 roku. Wszystkie pozostałe, zarówno obowiązkowe jak i fakultatywne, plany i programy strategiczne są względem Strategii dokumentami wykonawczymi i powinny pozostać zgodne z jej zapisami, w celu zapewnienia spójności programowania rozwoju. W poniższej tabeli przedstawiono ocenę funkcjonujących w gminie programów i planów pod kątem ich aktualności i spójności w kontekście zapisów Strategii (szczególnie głównych jej założeń). Wskazano też dokumenty przewidziane do sporządzenia lub zmiany.

Tabela 17 Dokumenty na poziomie lokalnym – ocena aktualności i spójności w kontekście zapisów Strategii

Lp.	Nazwa dokumentu	Okres obowiązywania	Uwagi / wytyczne
1.	<i>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Żegocina [SUiKZP]</i>	2002–obecnie, do dnia podjęcia uchwały w sprawie uchwalenia zmiany Studium wraz z załącznikami.	<u>Dokument nieaktualny.</u> SUiKZP zostało przyjęte Uchwałą Nr XXIII/200/2002 Rady Gminy w Żegocinie z dnia 7 czerwca 2002 roku. W Uchwale Nr XI/98/2019 Rady Gminy Żegocina z dnia 2 września 2019 r. w sprawie oceny aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Żegocina oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego stwierdzono nieaktualność Studium (paragraf 1, ust. 2, pkt 1). W czerwcu 2018 roku uchwałą Nr XXXVII/259/2018 Rada Gminy Żegocina przystąpiła do sporządzania zmiany Studium. W czerwcu 2020 roku projekt zmiany Studium został wyłożony do publicznego wglądu. Obecnie trwa procedura przyjęcia zmiany Studium. Będzie to dokument oparty na aktualnych uwarunkowaniach.
2.	<i>Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021–2023</i>	2021–2023	<i>Uchwała Nr XXVII/197/2021 Rady Gminy Żegocina z dnia 26 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2021–2023.</i> <u>Dokument aktualny</u> , zgodny z założeniami Strategii, szczególnie z celem szczegółowym <i>Włączenie społeczne</i> . działanie priorytetowe <i>Rozwój kapitału społecznego</i> .
3.	<i>Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Żegocina na lata 2016–2032</i>	2016–2032	<i>Uchwała Nr XXXII/229/2018 Rady Gminy Żegocina z dnia 12 marca 2018 roku w sprawie przyjęcia „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Żegocina na lata 2016–2032”.</i> <u>Dokument aktualny</u> , zgodny z dokumentem Strategii. Obecnie na jego podstawie realizowany jest projekt pn. „Usuwanie azbestu z gospodarstw domowych z terenu Gminy Żegocina”.
4.	<i>Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Żegocina na lata 2018–2022</i>	2018–2022	<i>Uchwała Nr XXVIII/201/2017 Rady Gminy Żegocina z dnia 30 października 2017 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym</i>

			Zasobem Gminy Żegocina na lata 2018–2022. <u>Dokument aktualny</u> , zgodny z dokumentem Strategii.
5.	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Żegocina na lata 2022–2030	2022–2030	Uchwała Nr XXXVI/265/2022 Rady Gminy Żegocina z dnia 3 lutego 2022r. <u>Dokument aktualny</u> , zgodny z dokumentem Strategii.
6.	Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Żegocina na lata 2022–2026	2022–2026	Uchwała Nr XXXVI/264/2022 Rady Gminy Żegocina z dnia 3 lutego 2022r. <u>Dokument aktualny</u> , zgodny z dokumentem Strategii.
7.	Gminny Program Rewitalizacji Gminy Żegocina na lata 2016–2020	2016–2020	<u>Dokument nieaktualny</u> – okres obowiązywania zakończył się z końcem 2020 roku. W przypadku opracowania nowego dokumentu, należy zachować spójność z zapisami Strategii.
8.	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej	Nie istnieje	Biorąc pod uwagę cel szczegółowy <i>Wysoki poziom warunków życia mieszkańców i działanie priorytetowe Ochrona środowiska i ograniczanie niskiej emisji</i> , zaleca się w okresie obowiązywania Strategii opracowanie Planu.

Źródło: Opracowanie własne

6. Podsumowanie konsultacji społecznych i procesu opiniowania dokumentu przez Zarząd Województwa

Na podstawie art. 6 ust. 3 Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057) oraz zgodnie z Uchwałą Nr XXVIII/214/2021 Rady Gminy Żegocina z dnia 13 maja 2021 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu „Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030”, a także w związku z Uchwałą Nr XI/95/2019 Rady Gminy Żegocina z dnia 9 września 2019 roku w sprawie określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Żegocina oraz zgodnie z Zarządzeniem Nr 0050.441.2022.Z Wójta Gminy Żegocina z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu dokumentu *Strategia Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030*. W dniach 18.01–22.02.2022 r. odbyły się konsultacje społeczne projektu *Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030*, które miały na celu zapoznanie grupy docelowej z projektem dokumentu oraz zebranie uwag, opinii i propozycji dotyczących zapisów dokumentu.

Projekt *Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030* podlegał obowiązkowo konsultacjom:

1. z mieszkańcami gminy,
2. z lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi, w szczególności z działającymi na terenie gminy, w tym organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami,
3. z sąsiednimi gminami i ich związkami,
4. z Dyrektorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

Dodatkowo, Gmina Żegocina włączyła w proces konsultacji społecznych następujące podmioty:

5. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Dolina Raby”.

Do podmiotów wskazanych w pkt. 3-5 wysłane zostały pisma informujące o konsultacjach.

Konsultacje odbyły się w terminie od dnia 18 stycznia 2022 r. do dnia 22 lutego 2022 r. w następujących formach:

1. Zbieranie uwag i wniosków w formie papierowej oraz elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego. Wypełnione czytelnie formularze można było dostarczyć:

- a) drogą elektroniczną na adres e-mail: gmina@zegocina.pl wpisując w tytule „Konsultacje społeczne – projekt Strategii Rozwoju Gminy”;
 - b) drogą korespondencyjną na adres Urzędu Gminy Żegocina, 32-731 Żegocina 316, z dopiskiem: „Konsultacje społeczne – projekt Strategii Rozwoju Gminy”;
 - c) bezpośrednio do sekretariatu lub dziennika podawczego w budynku Urzędu Gminy Żegocina w godzinach pracy Urzędu;
 - d) elektronicznie na adres skrytki Urzędu na platformie ePUAP: [/urzedzegocina/skrytka](https://urzedzegocina.skrytka).
2. Spotkań konsultacyjnych, umożliwiających omówienie założeń dokumentu, a także przedstawienie uwag, opinii i propozycji. Spotkania odbyło się w dniu 21.02.2022 r.:
- o godz. 14:30 spotkanie otwarte dla mieszkańców, w którym wzięły udział 3 osoby;
 - o godz. 15:30 spotkanie dla Radnych Rady Gminy Żegocina, w którym wzięło udział 13 Radnych.
3. Zbieranie uwag ustnych do protokołu w budynku Urzędu Gminy Żegocina, 32–731 Żegocina 316, w godzinach pracy Urzędu.

Informację o konsultacjach społecznych ww. projektu dokumentu zamieszczono 7 dni kalendarzowych przed rozpoczęciem konsultacji, tj. 11.01.2022 r. w następujących formach:

- na stronie internetowej gminy (zegocina.pl) w formie publikacji Zarządzenia Nr 0050.441.2022.Z Wójta Gminy Żegocina w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu dokumentu pn. *Strategia Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030*;
- na stronie Urzędu Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej (bip.malopolska.pl/ugzegocina) w formie publikacji Zarządzenia Nr 0050.441.2022.Z. Wójta Gminy Żegocina sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu dokumentu pn. *Strategia Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030*;
- w sposób zwyczajowo przyjęty – na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy Żegocina;
- w prasie na stronie monitorurzedowy.pl: numer ogłoszenia: 1576839, data wprowadzenia: 11 stycznia 2022 r.

Formularz zgłaszania uwag oraz projekt dokumentu *Strategia Rozwoju Żegocina na lata 2022–2030* dostępne były od 18.01.2022 r.:

- w wersji papierowej w sekretariacie budynku Urzędu Gminy Żegocina, 32-731 Żegocina 316, w godzinach pracy Urzędu;
- wersji elektronicznej na oficjalnej stronie internetowej Gminy Żegocina (zegocina.pl) oraz na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej (bip.malopolska.pl/ugzegocina).

Jedną z form konsultacji społecznych ww. projektu dokumentu było otwarte spotkanie z interesariuszami, które odbyło się w dniu 21.02.2022 r. o godz. 14:30 w sali narad w Urzędzie Gminy w Żegocinie, a także spotkanie dedykowane członkom Rady Gminy Żegocina, tego samego dnia o godz. 15:30. W pierwszym spotkaniu uczestniczyły 3 osoby, w następnym - Podczas spotkań przedstawiono główne założenia programowe i wdrożeniowe dokumentu tj. wizja, misja, cele strategiczne wraz z odpowiadającymi im działaniami, a także zakres rzeczowy projektów strategicznych, które planowane są do realizacji przez samorząd gminy. Przedstawione zostały również założenia przestrzenno-funkcjonalne, w tym model funkcjonalno-przestrzenny. Podczas spotkań nie wpłynęły żadne uwagi.

W trakcie konsultacji społecznych w wyznaczonym terminie wpłynęły 2 wypełnione formularze uwag oraz pismo z uwagami z Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie .

Na podstawie art. 10f ust. 2–3 *Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.) pismem z dnia 17.01.2022 r. Wójt Gminy Żegocina zawnioskował o zaopiniowanie projektu *Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030*. Opinia miała dotyczyć sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa. Wydanie opinii powinno nastąpić w ciągu 30 dni od dnia doręczenia pisma wraz z projektem dokumentu. W terminie tym nie wpłynęła żadna odpowiedź z opinią. Zgodnie z art. 10f ust. 3 ww. ustawy, w przypadku braku opinii we wskazanym terminie uznaje się, że strategia rozwoju gminy jest spójna ze strategią rozwoju województwa.

7. Mechanizmy włączenia mieszkańców w proces przygotowania, realizacji i oceny strategii – partycypacja społeczna

Partycypacja społeczna i działania aktywizacyjne zostały wpisane w proces rozwoju Gminy Żegocina jako fundament działań na wszystkich jego etapach, tj. diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja. Takie podejście ma na celu podniesienie skuteczności i trwałości projektów strategicznych oraz gotowości i świadomości mieszkańców o partycypacyjnym współdecydowaniu o gminie.

Partycypacja i partnerstwo to współpraca i równorzędne traktowanie reprezentantów różnych środowisk i instytucji, przy zachowaniu ich suwerenności, z założeniem stałego dążenia do wzajemnego rozumienia się. Proces tworzenia Strategii, już od etapu analiz prowadzonych na potrzeby opracowania Diagnozy, uwzględniał włączanie mieszkańców i innych interesariuszy, a także charakteryzował się otwartością (umożliwiał uczestniczenie jak największej liczbie chętnych osób i organizacji w partnerstwie) i transparentnością (dialog, informowanie i konsultowanie decyzji oraz rozwiązań rozwojowych).

Na potrzeby prowadzonych analiz i opracowania Strategii, w dniach 21.05–13.06.2021 r. przeprowadzono badanie ankietowe. Zostało ono przeprowadzone wśród mieszkańców gminy, na potrzeby procesu diagnostycznego, w celu opracowania *Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030*. Ankieta była dostępna w wersji on-line oraz w wersji papierowej. Udział w badaniu wzięło 188 osób. Ankieta zawierała 4 pytania – raport z ankiety stanowi załącznik do Diagnozy. Wyniki ankiet wskazują na to, że największymi problemami występującymi na obszarze gminy, zdaniem mieszkańców, są: słaba oferta turystyczna i usługowo-rekreacyjna, niska estetyka przestrzeni publicznej, sytuacja na lokalnym rynku pracy oraz stan infrastruktury technicznej.

Oprócz jakościowych analiz prowadzonych za pomocą badań ankietowych, posłużono się również dyskusjami w trakcie spotkań:

- 17 maja 2021 r. spotkanie robocze przedstawicieli Urzędu Gminy Żegocina z przedstawicielami Wykonawcy, współtworzącego Strategię.
- 7 lipca 2021 r. spotkania informacyjno-warsztatowe (podsumowanie diagnozy i rozpoczęcie kształtowania założeń rozwoju):
 - godz. 10:00 – przedstawiciele Rady Gminy Żegocina oraz Sołtysi;
 - godz. 12:00 – przedsiębiorcy, przedstawiciele sektora gospodarczego;

- godz. 14:00 – przedstawiciele organizacji pozarządowych, stowarzyszeń, przedstawiciele sektora społecznego.
- 7 października 2021 r. – spotkanie informacyjno-warsztatowe (dyskusje na temat założeń i priorytetowych zadań do realizacji w ramach strategii):
 - godz. 9:00 – Radni Gminy Żegocina;
 - godz. 10:30 – spotkanie otwarte dla mieszkańców.
- 21 lutego 2022 r. – spotkania konsultacyjne:
 - godz. 14:30 – otwarte z mieszkańcami;
 - godz. 15:30 – Radni Gminy Żegocina.

Oprócz oficjalnych spotkań z mieszkańcami i interesariuszami, na ostateczny kształt dokumentu składało się wiele rozmów telefonicznych i osobistych oraz korespondencji e-mailowej autorów niniejszego opracowania z przedstawicielami samorządu gminy i jego pracownikami.

Elementem partycypacji były również konsultacje społeczne:

- projektu *Diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Żegocina* oraz wstępnych założeń do *Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030* (drzewo celów, zadania), przeprowadzone w dniach 12–26.10.2021 r.;
- projektu *Strategii rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030*, przeprowadzone w dniach 18.01–22.02.2022 r.

Mieszkańcy zostali włączeni w proces konsultacji społecznych *Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Żegocina*, a następnie projektu dokumentu *Strategia Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030*. W obu przypadkach mieszkańcy informowani byli o konsultacjach, co najmniej 7 dni przed ich rozpoczęciem, poprzez ogłoszenia na stronie internetowej gminy, w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Żegocina. W obu przypadkach uwagi i wnioski zbierane były w formie papierowej i elektronicznej, z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego. Formularze konsultacyjne wraz z projektami dokumentów dostępne były w wersji papierowej w sekretariacie Urzędu Gminy Żegocina oraz w wersji elektronicznej na oficjalnej stronie internetowej gminy i w Biuletynie Informacji Publicznej. Wypełnione czytelnie formularze można było dostarczyć:

- a) drogą elektroniczną na adres e-mail: gmina@zegocina.pl;
- b) drogą korespondencyjną na adres Urzędu Gminy Żegocina, 32-731 Żegocina 316, z dopiskiem *Konsultacje społeczne – Diagnoza Żegocina*;
- c) bezpośrednio do sekretariatu w budynku Urzędu Gminy Żegocina, w godzinach pracy Urzędu.

W przypadku konsultacji samej Strategii, uwagi zbierane były również w formie uwag ustnych do protokołu, a także zorganizowane było otwarte spotkanie konsultacyjne dla mieszkańców i spotkanie konsultacyjne dla członków Rady Gminy Żegocina. Podczas spotkań przedstawiono główne założenia programowe i wdrożeniowe dokumentu tj. wizja, misja, cele strategiczne wraz z odpowiadającymi im działaniami, a także zakres rzeczowy projektów strategicznych, które planowane są do realizacji przez samorząd gminy. Przedstawione zostały również założenia przestrzenno-funkcjonalne, w tym model funkcjonalno-przestrzenny. W trakcie konsultacji społecznych w wyznaczonym terminie wpłynęły 2 wypełnione formularze uwag oraz 1 pismo z uwagami Dyrektora RZGW w Krakowie. Wszystkie uwagi zostały uwzględnione w całości. Niezwłocznie po przeprowadzeniu konsultacji społecznych projektu niniejszego dokumentu sporządzony został *Raport z konsultacji społecznych projektu Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030*.

Włączenie mieszkańców jest istotne nie tylko na etapie analiz, opracowania Diagnozy i opracowania Strategii, ale też podczas wdrażania Strategii i jej oceny. Mieszkańcy będą brać udział w pracach nad ewentualną aktualizacją dokumentu (będą mogli zainicjować aktualizację i/lub brać udział w konsultacjach społecznych projektu aktualizowanego dokumentu). Przy okazji realizacji projektów strategicznych, na etapie projektowym, organizowane będą spotkania z mieszkańcami. Mieszkańcy będą informowani o etapach realizacji projektów strategicznych, dodatkowo publikowane do publicznej wiadomości będą raporty z monitoringu Strategii.

8. Podsumowanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko – wpływ zadań na środowisko

Stosownie do art. 57 ust. 1 pkt. 2, art. 58 ust. 1 pkt. 2 oraz na podstawie art. 48 ust. 1 i ust. 5-6 *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2021 r. poz. 2373 z późn. zm.) organ opracowujący projekt Strategii zwrócił się w dniu 21.01.2022 r. do Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Krakowie (PWIS) oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie (RDOŚ) z wnioskiem o podjęcie decyzji umożliwiającej odstąpienie od obowiązku przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. *Strategia Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030*.

W przypadku, gdy realizacja postanowień Strategii Rozwoju lub jej zmiana nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko, można odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (art. 48 ust. 1). Odstąpienie wymaga wcześniejszego uzgodnienia z właściwym organem ochrony środowiska oraz organem inspekcji sanitarnej. Odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaga uzasadnienia, którego zakres określony został w art. 49 ww. ustawy. Szczegółowe uzasadnienie pozwala na zidentyfikowanie ewentualnych zagrożeń oraz na ocenę, iż realizacja postanowień dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Opracowanie uzasadnienia stanowi etap diagnozy wpływu opracowywanego dokumentu na prawnie chronione komponenty środowiska naturalnego i pozwala dostosować niezbędne do zastosowania narzędzia ich ochrony do skali poruszanej w nim problematyki.

Do wniosków do PWIS i RDOŚ załączono, zgodnie z art. 49 *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* uzasadnienie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii. W uzasadnieniu tym wskazano stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć, opisano powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach, a także przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska, wskazano również powiązania

z problemami dotyczącymi ochrony środowiska. W uzasadnieniu znalazła się informacja o tym, że *Strategia Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030* zawiera 6 projektów strategicznych, które mają na celu poprawę stanu środowiska naturalnego, zwiększenie komfortu i jakości życia mieszkańców gminy, wzrost bezpieczeństwa publicznego, poziomu wiedzy i przedsiębiorczości mieszkańców. Zadania, które wskazano do realizacji w ramach dokumentu, będą przede wszystkim oddziaływać pozytywnie na ludzi i dobra materialne. Wyznaczone cele są zbieżne z potrzebami mieszkańców oraz wynikają ze zdiagnozowanych problemów występujących na terenie gminy. Osiągnięcie celów przyczyni się tym samym w sposób bezpośredni i pośredni do poprawy jakości życia mieszkańców.

W uzasadnieniu wskazano, że w projektach strategicznych określonych w Strategii przedstawiono zakres, który na etapie tworzenia dokumentu jest jedynie koncepcją, z przewidywanymi ramami finansowymi i przybliżoną, najczęściej z dokładnością do miejscowości, lokalizacją. Projekty te są w fazie koncepcyjnej – dla większości nie ma konkretnych projektów budowlanych, planów, pozwoleń czy decyzji. Przed realizacją każdego projektu przeprowadzone zostaną odpowiednie procedury, w tym środowiskowe. Gmina oraz wykonawcy zadbają o uzyskanie wszelkich pozwoleń koniecznych do rozpoczęcia prac oraz skonsultują ich rodzaj i zakres z odpowiednimi instytucjami.

W lutym do Urzędu Gminy Żegocina wpłynęło pismo z dnia 09.02.2022 r. znak NS.9022.10.9.2022 od Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Krakowie, w którym stwierdzono, iż nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii.

W dniu 23.02.2022 r. do Urzędu Gminy Żegocina wpłynęło pismo znak ST-I.410.1.2.2022.DK od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie (dalej: Regionalny Dyrektor) dotyczące strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu *Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030*, w którym uzgodniono odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022-2030.

Spis schematów

Schemat 1 Programowanie rozwoju.....	19
Schemat 2 Instytucjonalna struktura systemu wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji <i>Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030</i>	88

Spis tabel

Tabela 1 Schemat analizy SWOT	10
Tabela 2 Analiza SWOT Gminy Żegocina	10
Tabela 3 Drzewo problemów	17
Tabela 4 Drzewo celów	18
Tabela 5 Plan operacyjny	22
Tabela 6 Projekt strategiczny nr 1	29
Tabela 7 Projekt strategiczny nr 2	31
Tabela 8 Projekt strategiczny nr 3	33
Tabela 9 Projekt strategiczny nr 4	35
Tabela 10 Projekt strategiczny nr 5	37
Tabela 11 Projekt strategiczny nr 6	39
Tabela 12 Możliwe źródła finansowania projektów strategicznych i zadań w ramach <i>Strategii Rozwoju Gminy Żegocina na lata 2022–2030</i>	46
Tabela 13 Generalna, przewidywana kwota wydatków na realizację Strategii, w ramach poszczególnych celów strategicznych.....	50
Tabela 14 Wykaz powiązań celów Strategii z dokumentami strategicznymi i planistycznymi wyższego rzędu	51
Tabela 15 Wskaźniki mierzalności rozwoju Gminy Żegocina	90
Tabela 16 Wskaźniki produktu i rezultatu do osiągnięcia w wyniku realizacji Strategii	93
Tabela 17 Dokumenty na poziomie lokalnym – ocena aktualności i spójności w kontekście zapisów Strategii	98

Spis map

Mapa 1 Gmina Żegocina – uwarunkowania: sieć osadnicza, sieć komunikacyjna, pokrycie terenu, sieć wodna, formy ochrony przyrody, wybrane elementy dziedzictwa kulturowego i historycznego	75
--	----

Mapa 2 Gmina Żegocina – uwarunkowania, rozmieszczenie osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi w obszarze gminy	76
Mapa 3 Gmina Żegocina – uwarunkowania, położenie w stosunku do sieci korytarzy ekologicznych (wg. RDOŚ)	76
Mapa 4 Gmina Żegocina – uwarunkowania, położenie gminy względem JCWPd i obszarów zagrożenia powodziowego	77
Mapa 5 Fragment mapy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego – INFRASTRUKTURA	78
Mapa 6 Fragment mapy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego – ROZWÓJ	79
Mapa 7 Fragment mapy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego – ŚRODOWISKO	80
Mapa 8 Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej Gminy Żegocina	81
Mapa 9 Granice obszaru LGD Dolina Raby	83
Mapa 10 Gminne OSI – Centrum Żegociny	85
Mapa 11 Gminne OSI – Centrum Żegociny, przybliżenie na podkładzie ortofotomapy	85